

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Opowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr Marjan Seyda

Nr. 528

Poznań, czwartek dnia 14 listopada 1929

Rok XXIV

Finanse miast

Po raz trzeci już — ostatnio na Radzie Finansowej — wypowiedział się p. minister Matuszewski o gospodarzem i finansowym położeniu państwa. Ani razu jednak dotąd nie dotknął tak ważnego zagadnienia jakim jest stan finansowy naszych samorządów w ogóle, a miast w szczególności.

Tymczasem bez uwzględnienia tej pozycji wszelkie obliczenia i wnioski na temat sytuacji gospodarczej zależnej w znacznej mierze od wysokości ogólnego obciążenia podatkowego, są bardzo niekompletne i mogą dać zupełnie fałszywe wyniki. Budżety samorządów przekraczają sumę 1.200 milionów zł, przy czym budowa ich jest taka, że na niektóre dziedziny gospodarstwa narodowego wywierają one większe ciśnienie niż budżet i daniny państwowe. Jak np. efekty mogą dać — skromne zresztą — zamiary rządu celem obniżenia podatku przemysłowego, gdy równocześnie o tę samą, a może i większą sumę wzrośnie obciążenie daninami samorządowymi, dotykającami przeważnie tą samą grupę płatników? Będzie to typowe: nie kijem go, tylko pałką.

Nie są to wcale uwagi teoretyczne. O ile bowiem budżet państwa jest nie tylko zrównoważony, ale nawet może być znacznie obniżony w dochodach i wydatkach o tyle finanse samorządów — zwłaszcza miast — znajdują się w znacznie gorszym położeniu.

Od uchwalenia w r. 1923 ustawy o finansach komunalnych, która — jak to nawet z jej tytułu wynika — miała być „tymczasową”, zaszły znaczne zmiany na niekorzyść miast, a na korzyść państwa. Skutkiem rozmaitych zmian, dokonanych w ciągu 6 lat, miasta straciły:

1. połowę udziału w podatku dochodowym 35 milj. zł
 2. zmniejszenie podatku od lokali przez przeznaczenie jego połowy na wojskowy fundusz kwaterekowy i rozbudowę miast 7 milj. zł (dotyczy miast: Warszawy, Łodzi, Poznania, Krakowa, Lwowa, Bydgoszczy, Wilna i niektórych innych.)
 3. część udziału w podatku od spirytusu 27 milj. zł
 4. połowę opłaty komunalnej od przeniesienia własności nieruchomości 6 milj. zł
- Razem 75 milj. zł

Cyfry powyższe są oparte na wynikach ostatnich lat, a zatem obliczone możliwie najściślej.

Strata miast nie pozostała bynajmniej w kieszeni płatników, lecz została wchłonięta przez skarb państwa. Innymi słowy w ciągu 4 lat miasta oddały około 300 milionów na uzdrowienie budżetu państwowego.

Równocześnie wzrosły znacznie obowiązki miast i to wyraźnie pod presją rządu. W całym szeregu dokonanych lustracji, lub przy zatwierdzaniu budżetów miejskich ministerstwo spraw wewnętrznych i urzędy wojewódzkie nakazywały miastom podejmowanie rozmaitych zadań, że przypomni tylko piekarnię miejską w Warszawie, do której mają przyjść jeszcze miejskie jatki. Także na ostatniej Radzie Opieki Społecznej minister Prystor przedłożył

Statut Banku Międzynarodowego podpisany

Berlin, 14. 11. (Radjo wł.) Wczoraj w Baden-Baden podpisano statut Banku Międzynarodowego. Statut zawiera 60 paragrafów w siedmiu rozdziałach. Zadaniem Banku jest centralizowanie współpracy banków centralnych państw, ułatwianie międzynarodowych operacji finansowych, zwłaszcza w zakresie międzynarodowych wyrównań płatniczych. Bank ma w związku z planem Younga przejmować reparacje niemieckie, rozdzielać je i ułatwiać komercjalizację oraz uruchamianie poszczególnych części rat niemieckich.

Kapitał banku wynosi 500 milionów franków szwajcarskich. Bankowi nie

wolno emitować, przyjmować, weksli ani zajmować się interesami, nie należącymi do jego właściwego celu. Rada Nadzorcza banku składa się z dwóch dyrektorów z ramienia siedmiu uczestniczących w organizacji banku mocarstw, oraz dziewięciu dyrektorów innych państw. Poza tym funkcjonować będzie jeszcze dyrektor niemiecki i francuski tak długo, dopóki Niemcy będą płaciły reparacje. Przewodniczącym Zarządu jest równocześnie dyrektorem banku. Prezes Rady Nadzorczej sprawuje urząd w ciągu trzech lat. Dyrektora generalnego mianuje Rada Nadzorcza, jest on odpowiedzialny przed jej prezesem.

Triumf jeźdźców polskich

Polscy jeźdźcy — mistrzami w skoku — Radość wśród Polaków amerykańskich — Audjencja u Hoovera

Nowy Jork, 13. 11. (PAT). Prasa tutejsza omawia szeroko sukcesy kawalerzystów polskich, którzy w ciągu 4 lat zdobyli trzy razy najwyższą nagrodę „International Military Trophy”.

„New-York Times” pisze, że jeźdźcy polscy okazali się mistrzami w skoku. „World” oświadcza, że Polacy przewyższają w sztuce jazdy takich mistrzów jak Włosi, Amerykanie, Irlandczycy i Kanadyjczycy. „New York Herald” stwierdza, że drużyna polska odznacza się zimną krwią. Zdobyła ona najwyższą nagrodę z niesłychaną łatwością. Występ jeźdźców polskich, któremu przyglądało się przeszło 20 tys. osób był popisem, jakiego Amery-

ka nigdy dotąd nie widziała. Zwycięstwo drużyny polskiej wywarło ogromne wrażenie w Ameryce, gdzie doskonałość sportowa jest ceniona niezmiernie wysoko.

Polonia amerykańska wszystkich większych osiedli przybyła tysiącami i zapełniła „Madison Square Garden”. Nastrój Polaków udzielił się całemu otoczeniu. Dwukrotnie odegrano polski hymn narodowy, oklaskiwany frenetycznie przez zebranych.

W czwartek pos. Filipowicz wydał w Waszyngtonie bal na cześć jeźdźców polskich. Na specjalnym posuchaniu poseł przedstawił jeźdźców prezydentowi Hooverowi.

Nacjoniści przeciw senatowi gdańskiemu

Gdańsk, 14. 11. (AW). Frakcja nacjonalistyczna wystosowała do Senatu interpelację, w której zarzuca prezydentowi dr. Sahmowi, iż wbrew przyrzeczeniom nie wyjaśnił dotychczas wyczerpująco obecnego stanu stosunków między Gdańskiem a Polską. Nacjoniści zarzucają dr. Sahmowi, iż wbrew zapewnieniom, Rada Portu dotychczas nie komunikuje Volkstagowi, ani komisji głównej Volkstagu swoich decy-

zyj. Nacjoniści zarzucają Senatowi, że wszelkie interpelacje dotyczące stosunków polsko-gdańskich są pomijane milczeniem. Nacjoniści nawołują do wystąpienia przeciwko Polsce, starając się wpłynąć na pogorszenie stosunków wolnego miasta Gdańska z Polską, co jednak spotyka się z oporem tych sfer, które rozumieją, iż przyszły rozwój Gdańska leży właśnie na linii porozumienia z Polską.

O zwolnienie od likwidacji

Berlin, 13. 11. (PAT.) Tel. Union donosząc o zabiegach liberalnego polskiego angielskiego Mac Pharsona i tow., zmierzających do uzyskania poparcia Izby Gmin dla interpelacji w sprawie zwolnienia z pod sekwestru mienia

niemieckiego w Anglii, zapewnia, że równocześnie ze strony niemieckiej podjęto nowe kroki oficjalne i prywatne, aby skłonić rząd angielski do cofnięcia odmownej decyzji w tej sprawie.

projekt rozporządzenia o wykonaniu w ciągu 10 lat ogromnego programu z dziedziny opieki społecznej.

Niezależnie od tego Bank Gospodarstwa Krajowego przy udziale ministerstwa spraw wewnętrznych z początkiem roku 1928 pchnął samorzady obietnicami kredytów na tory szerokiej polityki inwestycyjnej, która z powodu niedojścia do skutku tych kredytów postawiła szereg miast w położenie bez wyjścia.

Skutkiem tej rozbieżnej polityki, polegającej z jednej strony na obiecywaniu dochodów, a z drugiej na znacznym rozszerzeniu agend i zobowiązań finanse wszystkich niemal miast zostały zachwiane. Nic dziwnego, że Związek Miast Polskich, świadom swego zada-

nia, podjął inicjatywę celem naprawy tego stanu rzeczy. Inicjatywa ta szła pierwotnie po linii powrotu do ustawy z r. 1923. Atoli wszelkie próby podejmowane w tym kierunku wobec rządu spotkały się z kategoryczną odmową.

W tej sytuacji Związek Miast wszedł na drogę, która musi wywołać wśród mieszkańców miast poważne zaniepokojenie. Oto na ostatnim zebraniu zarządu Związku przedstawiony został przez dyrektora biura związku p. Porowski projekt, wprowadzający szereg podwyżek podatków miejskich na ogólną sumę 135 milionów zł. Nie wchodząc w szczegóły tego projektu, podam tylko, że zmierza on do podwyższenia podatku od lokali o 25 proc. (z obec-

nych 8 proc. czynszu na 10 proc.), dodatku komunalnego do patentów przemysłowych i kart rejestracyjnych o 150 proc. oraz do nieograniczonego prawa nakładania podatku od domów i gruntów miejskich.

Wydaje się rzeczą wykluczoną, aby Sejm, a nawet rząd, w obecnej sytuacji gospodarczej poszły po linii tego projektu. Z drugiej jednak strony nie mogą one przypatrywać się bezczynnie położeniu, jakie nie z winy miast wytworzyło się w ich finansach.

Wyjście jest tylko jedno: przy ogólnej reformie podatkowej przeprowadzić inny klucz podziału podatków między państwem a miastami bez podwyższenia ogólnego obciążenia.

Czy myśli kto o tem? Minister Matuszewski nic na ten temat nie mówi.

M. Kozłowski.

Legenda

Łódzki „Głos Polski” zbliżony do obozu „sanacyjnego”, zamieszcza p. t. „Brzemie zbytecznej Legendy” (nr. 257) takie m in. uwagi:

„Nie wiadomo, dlaczego utarło się ogólne mniemanie, że Józef Piłsudski, obecny pierwszy marszałek Polski, ma za sobą w okresie przedwojennym gesty i chlubnie zapisaną kartę, jako jeden z najczynniejszych i najpopularniejszych polskich działaczy rewolucyjnych. Utworzyła się legenda, że Józef Piłsudski, ongi „towarzysz Ziuk”, był promotorem i kierownikiem podziemnej walki terrorystycznej z najeźdźcą moskiewskim, że stał na czele „bojówek”, że wszystkie najefektowniejsze, najsmielwsze zamachy były jego dziełem, lub jego pomysłem. Do stworzenia tej legendy przyczynili się socjaliści polscy, pragnąc dla swych chwilowych celów wyzyskać popularność Józefa Piłsudskiego z okresu tworzenia i walk Legionów Polskich. Kompozytorzy tej legendy zabrnęli daleko w swej świadomości i rozmyślnej przesadzie. Józef Piłsudski obojętnie pozwalał ją tworzyć i w pewnych chwilach, pasywnie zresztą, odnosił się do niej, jako do akcesoriów, niezbędnych dla pewnych swych posunięć...

„Fałszywym jest twierdzenie samowolnych gloryfikatorów marszałka, jakoby „towarzysz Ziuk” był tym, który w mroku niewoli podjął tę czynną walkę, jakoby całe brzemie odpowiedzialności i bohaterstwa wzięły jedynie Piłsudskiego. (Tu stwierdzenie szczegółowe, że p. Piłsudski nie brał — wbrew legendzie — żadnego udziału ani w uwolnieniu dziesięciu więźniów z Pawiaka, ani w zdobyciu kasy w Mińsku Mazowieckim.)

„Z pieniędzy, zabranych w Mińsku Mazowieckim, „towarzysz Ziuk” otrzymał kilkadziesiąt tysięcy rubli na zakup broni w Belgii i na utworzenie poza granicami byłej Kongresówki, t. j. w Krakowie, normalnego oddziału bojowego, któryby na wezwanie władz partyjnych (a do władz partyjnych Józef Piłsudski nigdy nie należał) wykonywał wskazane mu polecenia terrorystyczne. I wiele innych czynów, które z potrzeby zrodzona legenda przypisuje marszałkowi Piłsudskiemu, odbyły się bez jego udziału i bez jego wiedzy.

„Lukę wypełnić mogą albo własne pamiętniki Piłsudskiego z działalności jego przed wojną. Ów niezbędny pamiętnik, czy owa konieczna monografia, jako czyn bojowy, zorganizowany w Krakowie przez „towarzysza Ziuka”, ale wykonany bez jego udziału osobistego, zapisze tylko jeden wyraz: Rogów.”

Tyle idący w kierunku „sanacyjnym” „Głos Polski”. A gdy inni mówili o legendzie, to się obrażano.

Zarządzone uchwałą Miejskiego Urzędu Policyjnego w Poznaniu z dnia 26. 10. 1929 r. zajęcie czasopisma „Kurjer Poznański” z 26. 10. 1929 r. Nr. 498. w dwóch artykułach p. t. „Kupowanie prasy dla partyjnego wydawnictwa za cenę ogłoszeń urzędowych”, oraz „Z pow. międzychodzkiego”.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IV. Karny po myśli art. 76. rozp. Prez. Rzeczyp. z dnia 10 maja 1927 r. Dz. Ust. Nr. 45 poz. 398. w brzmieniu ogłoszonym rozporządzeniem Min. Sprawiedliwości z 4. 1. 28. Dz. Ust. Nr. 1. poz. 1. po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Okręgowego zatwierdza: o tyle, o ile odnosi się do końcowych ustępów pierwszego artykułu poczynszy od słów: „Jest to nowy dokument...” oraz do ustępu trzeciego w drugim artykule od słów „Przyczyna tego jest między innymi” do słów... „abonowanie „Kurjera Poznańskiego”, natomiast uchyla co do dalszych ustępów w zajętych artykułach:

Konfiskata „Kurjera Poznańskiego”

Na skutek zarządzenia dyrektora Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w Poznaniu, p. Mizerskiego, dokonano dzisiaj zajęcia Nr. 527 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 14 listopada 1929 (wydania porannego). Zajęcie to zarządzono z powodu artykułu p. n. „Prawda” a umo-

ponieważ, o ile w treści zajętych ustępów powyższych artykułów zawarte są cechy przestępstwa art. 38 rozp. z art. 1. rozp. Prez. z dnia 10 maja 1927 r. Dz. Ust. Nr. 45 poz. 399 w brzmieniu ogłoszonym rozporządzeniem Min. Sprawiedliwości z 4. 1. 28. Dz. Ust. Nr. 1. poz. 2. dalsze ustępy cech tych nie zawierając.

Zakazuje się rozpowszechniania zajętych części czasopisma.

Nakazuje się ogłoszenie niniejszego postanowienia o zatwierdzeniu zajęcia na naczelnych miejscach tego samego działu, co zajęte artykuły czasopisma „Kurjer Poznański”, w najbliższym lub następnym numerze czasopisma w myśl art. 79. powołanego rozporządzenia pod rygorem z art. 60 i 62 tegoż rozporządzenia.

Poznań, dnia 7. 11. 1929 r.
Sąd Okręgowy Wydział IV. Karny.
(—) Ryniawiec (—) Janusz
(—) Dobrowolski.

wa polityczna i finansowa b. pos. Mańkowskiego i tow. z b. wojew. Borrowskim”.

Po zajęciu wydrukowano drugi nakład „Kurjera Poznańskiego”, oznaczony numerem 527A, w którym wymazano inkryminowany artykuł. Tych czytelników, którzy dzisiejszego wydania porannego naszego pisma nie otrzymali na czas, prosimy o wyrozumiałość z powodu tej niezawiniętej przez nas zwłoki.

Nacz. Izba Kontroli Państwa o gospodarce ministerstwa poczt

„Brak dowodów rachunkowych” — „Zapomogi niewiadomym osobom i z niewiadomego powodu” — „Przyjęcia w restauracjach” — „Papierosy” — „Artykuły reklamujące ministerstwo”

Naczelną Izbę Kontroli Państwa pisze na stronie 272 swych „Uwag” o wykonaniu budżetu za rok 1927/28. co następuje o gospodarce ministerstwa poczt i telegrafów, a w szczególności o wydatkach osobowych:

„Wątpliwości co do prawidłowego dokonania tych wydatków (rozdział 1-szy) nasunęły się zwłaszcza przy kontroli dokumentalnej wydatków, mających bądź charakter wydatków osobistych ministra, bądź poddyktowanych względami społecznymi i towarzyskimi.

„Na wydatki te, na które częstokroć brak dowodów rachunkowych, złożyły się: nabywanie biletów na dobroczynne bale, koncerty, przedstawienia teatralne, różne uroczystości, składki, ofiary i udział w listach zbiorczych różnych organizacji filantropijnych, społecznych i sportowych (?), udzielanie zapomóg nie-

wiadomym osobom i z niewiadomego powodu (!), bez podania nazwisk obdarowanych i przyjęcia w restauracjach, kupno papierosów reprezentacyjnych w nadmiernej ilości za 3.7 tys. złotych, wreszcie różne drobne wydatki.”

Kolegium Nacz. Izby Kontroli Państwa postanowiło, że z powyższych wydatków 13 tys. „nie mogą być przyjęte na rachunek skarbu i podlegają zwrotowi”. Dalej zakwestjonowano wydatek 11 tys. złotych za artykuły reklamujące ministerstwo poczt. Artykuły o ministerstwie, jako reklama, — powiada N. I. K. P., — niepotrzebne są ministerstwu, bo ministerstwo jest właściwie monopolem i reklamy nie potrzebuje.

Z „Uwag” Naczelnicy Izby Kontroli Państwa widać, na co szły tysiącami pieniądze podatników państwa polskiego.

Czego się broni?

Z okazji „niedoszłego” odczytu Kadena - Bandrowskiego

Z kół wyższego duchowieństwa otrzymujemy następujące uwagi:

Prasa sanacyjna wzięła w obronę p. Kadena - Bandrowskiego, który przybył do Poznania, aby stoczyć „Walkę o nową kobietę”. Wojnę tę jednak przegrał sromotnie, a to z winy akademików, którzy nie pozwolili mu nawet na rozwinięcie frontu. P. Bandrowski przeżył w naszym mieście smutne chwile. Sam sobie winien. Należało bowiem pomyśleć o tem, że w Poznaniu niema ultrakulturników ani wogóle postępowych Żydów, którzy mają zwyczaj oklaskiwać z zapalem takie elukubracje, jak „Walka o nową kobietę”. Bo o treści zapowiedzianego odczytu wiedziało się z krakowskich i innych występów p. Kadena.

Ale do meritum sprawy. Nie chciałbym stawiać jej na platformie politycznej, gdyż tam panuje gorączka i stroność. Tego rodzaju sprawy powinny unikać, jak ognia, wszelkiej polityki. Jeżeli o nią potracę, to tylko dlatego, że obrona p. Kadena - Bandrowskiego i jego odczytu zdaje się pachnąć trochę sosem politycznym.

Jestem za sanacją, tą bez cudzysłowu oczywiście, czyli za sanacją, tępiącą lajdactwo na każdym polu i wprowadzającą zdrowie w każdą dziedzinę życia. Dlatego właśnie nie rozumiem, czemu prasa odnośna kruszy kopie w obronie p. Bandrowskiego? Czyżby „nowa kobieta” miała być typem sanującym np. plagę rozwodnictwa lub dancingową goliznę? Znanie są, lub przynajmniej znane być powinny odnośnej prasie myśli p. Kadena o nowej kobiecie. Jego odczyt na ten temat, wygło-

szony już w kilku miastach, nie zachwyca nawet ludzi, którzy mają bardzo szerokie pojęcia o przyzwoitości i są nader pobłażliwi pod tym względem.

W gruncie rzeczy „nowa kobieta” Bandrowskiego nie odbiega tak bardzo od dobrze znanego typu niewiasty, co to legitymuje się książeczka... Jest bowiem, jak ona, pozbawiona „wszelkich niepotrzebnych przesądów”. P. Kaden chciałby ją tylko ubrać w sankcję literacką, etyczną i prawną i wprowadzić w świat, gdyż dotąd obracało się biedactwo tylko w obrębie półświatka, a to zawdzięczając naszym „zacofanym” warunkom życia.

Ale co to ma wspólnego z sanacją? Zapewne, taka swobodna lwica, taka „nadkobieta” zgóry rozgrzeszona mogłaby tym lepiej służyć do drażnienia nerwów niektórych starszych panów, steranych już zbyt bujną przeszłością, a jeszcze pragnących „żyć” za wszelką cenę. Owszem, owszem. Lecz, czemu ona może być dla państwa i społeczeństwa? Ten typ kobiety doprowadza Francję do wyludnienia i rozciąga nad nią powoli żalobny całun śmierci. Ten sam mniej więcej typ propagują gwałtownie bolszewicy i — jak się okazuje — ze skutkiem dla kultury katastrofalnym.

P. Kaden - Bandrowski może się bawić w polskiego Dekobry jeżeli do niczego lepszego się nie nadaje. Może być również honorowym heroldem sowdepnickiego nihilizmu, jeżeli sędzi, że mu z tem do twarzy. Ale sanacja? „Le mot oblige”. Skądże ta obrona? Sądzę, że w sanacji interesie leży, aby kobieta była dobrą matką, dobrą żoną, dobrą siostrą i taką córką. Są to rzeczy i wartości stare, pewnie, ale także typ kobiety p.

Bandrowskiego nie jest nowym typem, bo istnieje od niepamiętnych czasów. Sanacja, która bierze w obronę podobne odczyty, wydawać się musi jakąś tragiczną pomyłką lub wszystkim przechodzącym cynizmem.

Ale chcę być rycerskim i wysłondać wszystkie możliwości. Może odnośna prasa broni p. Kadena dlatego, że ten pan jest pilsudczykiem? „Chi, lo sa?” Niezbadane są dotąd drogi sanacyjne, jak biegun północny niezbadany jest. Gdyby jednak moje przypuszczenie nie polegało na prawdzie, musiałbym zaznaczyć, że nie jest objawem zdrowym, ani sanacji godnym, patrzeć na zagadnienia moralne przez pryzmaty polityczne.

Wiadomo, że w obozie pierwszego marszałka Polski kręca się bardzo różni ludzie. On sam wypowiedział na ten temat różne zdania, często zgola niepoehlebne. Ale, choćby pierwszy marszałek wypowiedział się o Bandrowskim tylko pochlebnie lub nie mówił nic, to to jeszcze nie upoważnia prasy sanacyjnej do obrony autora „Generala Barcza” w wypadku obecnym. Raczej przeciwnie.

Sanacja nasza musi pamiętać o tem, że poważna część zdrowo i uczciwie myślących obywateli w Polsce stroni od je obozu tylko dlatego, że uwijają się po nim tu i ówdzie dość podejrzane indywidua, z którymi nie chciałoby się siedzieć na jednym stolku. W każdym razie występy w rodzaju „Walki o nową kobietę” lub szermierki o ochronę dzieciobójstwa innego — sit venia verbo! — senatora, nie przysparzają sanacji ani szacunku, ani popularności, przeciwnie, otwierają szeroko oczy zdumionemu obywatelowi i każą mu się pytać: na miły Bóg, cóż to za towarzystwo! Mamy wrażenie, że w sanacji narodu, jakby na komendę doskonale ukrytej reżyserji, skupiają się powoli bolszewizujący wolnomysłwicy i zamieniają ją systematycznie w deprawację narodu.

Nie należąc do żadnego obozu, patrzę z boku i ciągle myślę, dlaczego uczciwi i istotni sanatorzy, jakich nie brak, nie ukreą straszliwego bicza, aby przepędzić za dziesiątą górę tych z pośród siebie, którzy sanację tylko kompromitują coraz doszczętniej i bodają w niwecz obracają dobrą chęć i dobre poczynania lepszych jednostek.

Do nich, do tych ostatnich niech mi wolno będzie zwrócić się z takim np. pytaniem: Czy panowie istotnie widzą fundament szczęśliwego rozwoju Polski w projekcie Boya, zmierzającym do ustawowej ochrony dzieciobójczyń? Tego nie chce przypuścić o ludziach, którzy tyle razy narażali życie dla tej Polski. A czemuż pozwalacie, by Boy uchodził za waszego apostoła i czemu użyciacie mu wolnych szpał w waszej prasie? Panowie lubicie wystawiać sztyl demokratyczny i powoływać się na liczbę. Jeżeli o to idzie, jeżeli pan Boy gotów sprowadzić — jak mówił — 30.000 kobiet, które powinny siedzieć w więzieniu za spędzanie piódu, to ja mu przyprowadzę trzysta tysięcy takich, które bezwarunkowo nie życzą sobie by je stawiano na jednym poziomie z iami, i nie zasługują na to żadną miarą. A jeżeli pewne kobiety okiaskują p. Kadena za jego „nową kobietę”, to p. Kadenowi pokażemy, że kobiety polskie w ogromnej większości nie należą do półświatka. Ale wtedy nie skończy się na tupaniu nogami, jak w sali Domu Ewangelickiego. Otóż te trzysta tysięcy i ta ogromna większość musi z największym niepokojem patrzeć na obóz, który daje firmę propagatorom najgorszego, bo etycznego bolszewizmu.

Jeżeli reakcja akademików nie była zdrowym odruchem — iak to twierdzą zwolennicy p. Bandrowskiego — lecz czynnikami i pobudkami politycznymi kierowaną awanturą, to bynajmniej tego nie pochwalam. Ale jeżeli demonstracja akademików była odruchem zdrowia i godności, to należy się cieszyć i uściskać chłopaków. Nie możemy pozwolić i nie pozwolimy na wolność słowa niczem nie ograniczoną. Mamy do bre prawo i mamy obowiązek strzec tego, co stworzyła stara, wypróbowana kultura chrześcijańska. Zbyt wiele jej zawdzięczamy. A eksperymenty bolszewickie są zbyt odstraszające.

Zwolennicy p. Kadena straszą, że po wypadkach w Domu Ewangelickim cała Polska i wszyscy kulturalni ludzie uważać będą Poznań za Beocję. Oh! to jest frazes, straszdyło na głupie wróble i stary zgnily mamut. Jako niektórzy postępowi ludzie w Sarmacji tkwią jeszcze w starych zamierzchłych czasach! Był to straszak dobry siedm dziesiąt siedm lat temu, gdy na fałszywym olimpie siedział taki sam fałszywy bożek radykalnego postępu i „wszystkomogącej wiedzy” i tumaniał różnych gamoniów powszechnem i całkowitem „uszcześliwieniem rodzaju ludzkiego. Wnet potem dała mu w twarz najstraszliwsza

zawierucha dziejowa i kopnęły go różne rewolucje, przewroty, bolszewizny. Przekonaliśmy się o jakże dokliwie ze jego obietnice były majaczeniem obłąkańca.

Dzisiaj już nie schylimy się, aby go odgrzebać z pod kupy gruzów i nic nie pomogą porykiwania ludzi spóźnionych, straszących Beocją, zacofaniem i tym podobnemi przestarzałościami. Czy kultura, o Madame, polega na tem, aby każdy mówił, co mu się podoba? W takim razie należałoby otworzyć mównice publiczne dla agitatorów z Bolszewji, z których wielu dorównywa talentami p. Bandrowskiemu. Sądzę, że można być kulturalnym, a jednak nie pozwolić p. Kadenowi, aby naszym matkom, żonom i córkom tłumaczył per longum et latum, że są zacofane i ku jego zmartwieniu nie przedstawiają jeszcze materiału na „nową kobietę”.

Beocja! Gadaj sobie zdrow! Kulturalne gazety powinny wiedzieć, że nawet w Atenach nie wolno było mówić o wszystkim publicznie. A Sokratesa, który mówił zbyt wiele, poproszono urzędowo, by sobie zechciał otworzyć żyły. Akademicy poznańscy kulturalniejsi są od Ateńczyków; p. Kadenowi słusznie tylko zamknęły usta niewinnem tupaniem i to p. Bandrowskiemu, który przecież nie godzien rozwiązać Sokratesowi rzemyka u sandałów.

Sądymy, że ludzie, których kultura podąga dwudziestym wiekiem, przykładną akademikom poznańskim. Zarzut Beocji rzuca na Poznań — wiemy o tem zgóry — wolnomysłwicy z Łodzi, może także z Warszawy, a napewno z Pińczowa. Ale przedtem prosimy was, o ludzie „kultury”, postarajcie się o... kanalizację dla tych postępowych miasteczek. Wprawdzie nie samą kanalizacją żyje „kultura”. W każdym razie to tak nie kombinuje, gdy kulturalny noszek wdychać musi wapno z karbolem, rozłożone po otwartych rynsztokach.

O. R. G.

Najnowsze zmartwienie konserwatystów

Spór między konserwatystami o wypadki na placu Grzybowskiem rozwija się w najlepszej. Prof. Estreicher, mimo pouczeń i nagan „Dnia Polskiego”, podtrzymuje swe stanowisko, potępiające te wypadki, a zawarte w artykule „Jad niewoli”. W liście do redakcji „Czasu” pisze prof. Estreicher:

„Mój artykuł wywołał odpowiedź ze strony „Dnia Polskiego”, w której dziennik konserwatywny uznaje chwilę obecną za nieodpowiednią do wydawania sądu „o działalności ludzi zgnękanym, a jak stał zahartowanych, których wpływ na życie nie został zakończony”, a artykulowi memu zarzuka jednostronność. „Zbyt żywo przebijająca nietylko w treści, ale i w tonie”. Czy artykuł mój był w treści jednostronny, mogę spokojnie sąd pozostawić czytelnikom, gdyż mam przekonanie, że zachowałem w nim bezstronność. Co się zaś tyczy „jednostronności w tonie”, nie wiem dobrze, co „Dzień Polski” przez to rozumie — bo wyrażenie jest nielogiczne i niezrozumiałe”.

Biedni konserwatyści mają wielkie zmartwienie...

Tylko nieporozumienie

Na zjeździe bojowców B. B. S., w sali rady miejskiej w Warszawie, przewodniczył min. Prystor, który, obejmując przewodnictwo, wygłosił przemówienie, zawierające taki ustęp:

„Dużo nas jest dziś tutaj. Jednak nie widzę wszystkich tych, zasłużonych bojowców, którzy mogliby być razem z nami, a którym nie pozwolito na to jakieś przykre nieporozumienie. Oby to nieporozumienie trwało jaknajkrócej”.

Więc — tylko przykre nieporozumienie. P. Daszyński myślał tak w czerwcu, a p. Prystor myśli tak w listopadzie.

EAU DE COLOGNE „L'ÉLEPHANT”
oczyszczająca 90%, woda kolońska, niezmienna do
bań w podróży i no zawodów sportowych.
J. Szach, Warszawa. T. 586

ABSOLUTNIE ŁAGODNY
KREM DO GOLENIA
W TUBACH
MAJOLA
T. 586-62.706

Władze Związku Eksporterów Zboża

Skład osobowy rady oraz zarządu Związku

Poznań, 14. 11. (AW.) Do sprawowania z konstytucyjnego zebrania Zw. Eksporterów Zboża, które podajemy na innym miejscu, dodajemy, że do rady Związku weszli z ramienia organizacji ogólnie rolniczych pp. Fudakowski Kazimierz, Przedpeński Wiktor, Robecki Jan Pluciński Leon, Hulewicz Wacław, Domański Seweryn, jako zastępca: Rudziecki Marjan; z ramienia kupców zbożowych pp.: Marchlewski Oskar, Weidman Maurycy, Hozakowski Bronisław, Barcikowski Stefan i jako zastępca Panet Marcei; z ramienia organizacji rolniczo-handlowej: Waszyński Stanisław, Dziembowski Kazimierz, Weiss Zygmunt, Geisler Wilhelm, Firle Jan, Zaniecki Stanisław, Fialkowski

Ryszard, jako zastępcy: Gasprzewicz i Kiwała.

W skład zarządu weszli pp.: Gościński, sen Radomski inż. Okoniewski Chrzanowski Zygmunt Zmurski.

Bezpośrednio po zebraniu konstytucyjnym obradowała rada zastanawiając się nad przyznaniem plenipotencji zarządowi. Omawiano ponadto bliższe szczegóły organizacyjne, co zaś najważniejsze opracowano już kontyngenty wywozowe, które będą ogłoszone natychmiast po zatwierdzeniu ich przez ministerstwo przemysłu i handlu. W obradach wziął udział dyrektor departamentu min. przemysłu i handlu p. Marjan Turski.

udział dowódcy dywizji i dowódcy pułków z prowincji. (w)

„Zygmunt IV“

Warszawa, 14. 11. (Tel. wł.) Jego Królewska Mość Zygmunt IV, w swej własnej wyobraźni panujący nam najmiłościwiej, raczył w ostatnich dniach wystosować dwa pisma odrębne pod adresem najwyższych dostojników w państwie. W jednym z nich z powodu wypadków dnia 31 października uważa, że wyjściem z sytuacji jest jego manifest, wysłany do prezydium Rady ministrów 6 kwietnia, a „kto tego nie uzna, ten nie jest przyjacielem Polski”. Obok tego listu do p. Prezydenta wysłał list do p. Premiera, którego wzywa do „urzędowego opublikowania Mojego Manifestu z dnia 6. kwietnia 1929 jako jedynie racjonalną drogę wyjścia z odmetów i raf. zgubnych — dla bytu Polski. Przy tej sposobności wyrażam Moją Królewską dla Pana wielką życzliwość”. Oba listy są podpisane: Sigismundus Rex Poloniae.

Listy takie rozsyła łaskawie od czasu do czasu do różnych przedstawicieli władz Zygmunt Wileki, uważający się za Króla Jegomościa. (w)

Nieuczciwa propaganda emigracyjna

Warszawa, 14. 11. (AW.) Do Polski przychodzą w dużych ilościach pod różnymi adresami odezwy, pisane łamaną polszczyzną i nieortograficznie, w których nieznanymi autorzy zwracają się z propozycją pośrednictwa w emigracji do Brazylii i wzywają do podpisywania kontraktów, zamieszczonych na odwrotnej stronie odezwy oraz nadsyłanie do St. Paulo tytułem załączki 5 dol., wzamian za co obiecują rzekomo dostarczyć kartę okrętową płatną ratami po przybyciu do Brazylii. Urząd emigracyjny ostrzega emigrantów przed podpisywaniem tego rodzaju kontraktów oraz przesyłaniem pieniędzy.

Samobójstwo premiera Iraku

Bagdad, 14. 11. (Radio wł.) Wczoraj zastrzelili się w obecności rodziny premier Iraku Abdul Muhsin. Należał on do wybitnej rodziny w Mezopotamji i piastował poraz czwarty urząd prezydenta ministrów Iraku.

Nowi ambasadorowie W. Brytanji

London, 14. 11. (PAT.) Reuter donosi, że sir Ronald Lindsay stały podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych mianowany został ambasadorem w Waszyngtonie. Sir Esmond Ovey, który niedawno mianowany był ambasadorem w Rio de Janeiro, nie objął tej placówki i obecnie wyznaczony został na stanowisko ambasadora w Moskwie.

P. Kaden-Bandrowski w Lesznie

Po nieudalym występie w Poznaniu, p. Kaden-Bandrowski postanowił spróbować szczęścia na prowincji i udał się do Leszna celem wygłoszenia tam odczytu o „nowej kobiecie”.

Próba jednak skończyła się również dosyć żałośnie, gdyż — jak stwierdza „Głos Leszczyński” — na odczyt przybyło niewiele tylko słuchaczy.

W związku z tem donoszą nam z Leszna, że tamtejszy występ p. Kaden-Bandrowskiego wzbudził wśród społeczeństwa leszczyńskiego głęboki niesmak. Charakterystyczną jest zato rzeczą, że odczyt o „nowej kobiecie” spotkał się z żywym poparciem ze strony sfer oficjalnych.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,72 zł. gotówką — 212,30 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,46 zł, gotówką — 173,11 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 4 listopada 1929. Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był bez zmiany. Obroty dokonano wyłącznie papierami procentowymi, z których płacono za 5 proc. pożyczek konwersyjnych 50—49,50 proc., za 4 proc. listy zast. konwert. 40 proc., za 5 proc. premj. dolarowe 64,25 i za 4 proc. pożyczki inwestycyjną 118,— 5 proc. listy dolarowe handlowano w transakcjach po 89 proc. Mniejsze ilości 6 proc. listów żytnich handlowano po 22,75. Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim po 167,— w transakcjach.

Usuwanie robotników polskich z portu gdańskiego

Niemcy pobili robotników polskich

Gdańsk, 14. 11. (AW.) W związku z dążeniem nacjonalistów gdańskich, reprezentowanych w Volkstagu, do wypierania robotników polskich ze wszystkich dziedzin pracy na rzecz obywateli Rzeszy niemieckiej, stosunki wśród robotników portowych zaostrzają się coraz bardziej. W tutejszym porcie grupa robotników nie-

mieckich napadła na polskich robotników portowych i pobili ich w bestjański sposób. Interwenującego członka „Polskiego Zjednoczenia Zawodowego” pobito i wyrzucono z terenu portowego. Policji nie udało się ująć winnych, wobec czego „Polskie Zjednoczenie Zawodowe” wszczęło śledztwo na własną rękę.

Konferencja Hoescha z Tardieu

Paryż, 14. 11. (Radio wł.) Pisma donoszą, że premier Tardieu oświadczył wczoraj ambasadorowi niemieckiemu Hoeschowi, iż ewakuacja trzeciej strefy Nadrenji może być przeprowadzona do dnia 30 czerwca 1930, skoro tylko nastąpi ratyfikacja niemieckiego planu Younga. Francja uczyni wszyst-

ko możliwe, ażeby przyspieszyć drugą konferencję w Hadze i rozpoczęcie działalności Banku Międzynarodowego.

Tardieu ma zamiar uczestniczyć w drugiej konferencji haskiej i w londyńskiej konferencji rozbrojenia na morzu.

Stan zdrowia Paderewskiego

Warszawa, 14. 11. (Tel. wł.) Stan zdrowia Paderewskiego wyraźnie się polepszył. (w)

Konwencja kolejowa z Rumunją i Czechosłowacją

Warszawa, 14. 11. (AW.) Powrócił do Warszawy z Pragi wicedyrektor departamentu Ministerstwa Komunikacji p. Franciszek Moskwa po podpisaniu konwencji kolejowej polsko-rumuńsko-czechosłowackiej o tranzyście z Rumunją i do Rumunji przez Polskę i Czechosłowację. Konwencja ta wyczerpuje kompleks umów kolejowych między Polską a Rumunją, których jest ogółem sześć i ułatwi wymianę gospodarczą między krajami, które podpisały konwencje.

Tragedja rodzinna

Warszawa, 14. 11. (Tel. wł.) Do Pabjanic przybył z Poznania 34-letni Zenon Majewski, który od szeregu lat przebywa w Poznaniu, gdzie prowadzi zakład manufaktury. Udał się on wieczorem do pierwszej swojej żony Janiny i zastał ją w chwili, gdy w balowej sukni wybierała się do teatru, gdzie miała sprzedawać programy na cele dobroczynne. Podczas kłótni Majewski wystrzelił z rewolweru i położył b. żonę trupem. (w)

Ułaskawienie zbrodniarza

Warszawa, 14. 11. (PAT) Oleksa Szłomey, urodzony w r. 1908 został skazany wyrokiem sądu okręgowego w Stanisławowie na karę śmierci przez powieszenie, za to, że wieczorem w dniu 14 września 1926 r. w Pniewie w porozumieniu z drugim sprawcą brał udział w zamordowaniu Iwana Krzyszowskiego. Prezydent Rzeczypospolitej darował w drodze łaski życie Szłomejowi i zamienił karę śmierci

ci na karę 15-tu lat ciężkiego i obstrzonego więzienia.

A. Zubkow znnowu aresztowany

Bonn, 14. 11. (Radio wł.) Aleksander Zubkow, małżonek zmarłej wczoraj w Bonn księżniczki Wiktorji, przybył tutaj i zamierzał udać się do Kronbergu na pogrzeb żony. Kiedy jednak wsiadał dziś rano do pociągu, został przez policję aresztowany.

„Pogrzeb alkoholu“

Warszawa, 14. 11. (Tel. wł.) W Moskwie odbył się wczoraj uroczysty „pogrzeb alkoholu”. W jednej z największych stalowni moskiewskich zgromadzono robotników, zaprowadzono ich do sali, wybitej czarnym kirem, gdzie na katafalku spoczywała trumna a w niej butelka dwumetrowej wysokości. Po wygłoszeniu mów uformował się pochód z 10.000 robotników, który z popem, pastorem i rabinem na czele ruszył na cmentarz prawosławny. Tam odprawili żałobne nieszanie, spuszczone trumnę do grobu. Obecni na pogrzebie złożyli przysięgę, że więcej wódki do ust nie wezmą. Pomimo przysięgi nie można było uruchomić fabryk moskiewskich, ponieważ po pogrzebie robotnicy urządzili stypę, zakrapianą obficie alkoholem. (w)

Nowy poseł egipski

Warszawa, 14. 11. (AW.) Nowo mianowany poseł egipski p. Nachat Bej wręczył p. Prezydentowi Rzplitej na Zamku z zachowaniem zwykłego ceremonjału, listy uwierzytelniające.

Gra wojenna

Warszawa, 14. 11. (Tel. wł.) W gmachu Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych rozpoczęła się wczoraj pod kierownictwem marsz. Piłsudskiego doroczna gra wojenna, odbywająca się zwykle na jesieni. W pracy tej, trwającej 3 dni, oprócz inspektorów armji, stacjonowanych w Warszawie, biorą

Zebranie Stronnictwa Narodowego

Dzielnica Łazarz

odbędzie się w piątek, dn 15 b. m. w lokalu p. Smoczyka, ul. Marsz. Focha 70 o godz. 8-mej. Referat wygłosi p. red. Józef Siemianowski na temat: „O nasza ziemię”

Członków i sympatyków uprzejmie zaprasza

ZARZĄD.

Kosma
Czekolada
Konfekty
Kakao

Poznań, 14. 11. 1929

Poza tem handlowano mniejsze ilości bez notowania Herzfeldem po 44,— i Brow. Krotoszyńskiemu po 28,— w odd. niu, natomiast poszukiwanc Centr. Skór po 18,—

Cedula urzędowa z dnia 14 listopada 1929.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 50—49,50 P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 89% +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40% P.
(Kurs w złotych)
5% Pożyczka premjowa serja II 64,25 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 118,— P.
Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 167,— +
Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 14 listopada 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. tr. 8,90 sp. 8,92 kup. 8,88

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,74	125,05	124,48
London	043,47 1/2	043,58	043,37
Nowy Jork	008,89 3/4	008,91 3/4	008,87 3/4
Paryż	035,10 1/2	035,19	035,02
Praga	026,40 3/4	026,47	026,34 1/2
Szwajcaria	172,79	173,22	172,36
Sztokholm	239,57	240,17	238,57
Wiedeń	125,37	125,68	125,06
Włochy	046,67 1/2	046,79	046,56

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożycz. inwest.	120,00	119,50	119,75
5% pożycz. konw.	000,00	065,00	064,75
6% pożycz. dol.	000,00	000,00	080,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	169,00—169,75
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Sila i Swiatlo	000,00—103,00
W T F. Cu'ru	000,00—031,00
Firley	000,00—043,00
W T Węgla	075,00—073,00
Lilpop	034,00—035,50
Modrzejów	000,00—020,50
Starachowice	023,75—024,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Berlin, dnia 14 listopada 1929.

Pszenvca march od st. zał.	222,00—223,00
76-77 kg przecietn. jakości	
Tendencja mocna.	
Zyto march od stacji załad.	160,00—162,00
72 kg przecietn. jakości	
Tendencja mocna.	
Owies march od stacji załad	149,00—158,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień Pastewny i przemysłowy	166,00—177,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarny	184,00—200,00
Tendencja spokojna.	
Kukurudza loco Berlin	187,00—188,00
Tendencja utrzymana.	
Maka pszenna	26,50—32,50
Tendencja utrzymana.	
Maka żytnia	22,10—25,10
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszena	10,00—10,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	8,75—9,25
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	31,00—38,00
Groch dr. jad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Bób polny	19,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,50—14,50
Łubin złoty	16,50—17,25
Makuch rzepakowy	18,50—19,00
Makuch lniany	23,40—23,60
Wyłoki suszone	09,00—09,40
Sról Soja	18,10—18,40
Platki ziemniaczane	14,40—14,90
Ziemniaki jadalne białe	1,90—2,30
Ziemniaki jadalne czerwone	2,20—2,60
Ziemniaki jad. inne żółte	2,50—2,80
Ziemniaki jadalne nerkowe	3,50—4,0
Ziemniaki fabryczne w fg	0,08 1/2—0,09 1/2
Ogólna tendencja mocna.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 14 listopada 1929.

Wyplaty na Warszawę, 46,275—47,075
Noty wielkie: 46,775—47,175

Prowokacja studentów żydowskich w Krakowie

Poranili ciężko studenta Polaka — Konieczność ograniczenia liczby Żydów na uniwersytetach

Kraków, 14. 11. (Tel. wł.) W nocy z wtorku na środę przed Collegium Novum w Krakowie spotkały się dwie grupy korporantów polskich i żydowskich. Po obraźliwych słowach wywiązała się bójka, w której Polacy musieli się wycofać, zabierając ciężko rannego kolegę Rydla, słuchacza trzeciego roku medycyny. Wobec tego wczoraj w południe zebrał się tłum około 500 akademików, przeważnie studentów wydziału medycznego, przed gmachem uniwersytetu, gdzie spotkano jednego z uczestników zajścia nocnego, niejakiego Rapaporta. Dobył on rewolweru i chciał strzelać, ale koleżanka Żydówka wyrwała mu rewolwer. W południe studenci Polacy pobili Żydów.

Przed uniwersytetem zjawiała się policja konna i piesza, ale dzięki interwencji Krakowskiego Komitetu Akademickiego udało się uniknąć zajścia.

Wieczorem o 8-mej medycy krakowskiej urządzili wiec, na którym uchwalono rezolucję, domagającą się zastosowania numerus clausus na wyższych uczelniach niedopuszczenia Żydów do prosektorjum, odebrania Żydom pozwolenia noszenia czapek korporanckich. Manifestanci udali się pod pomnik grunwaldzki, poczem wystąpił deputację do wojewody, który jej nie przyjął. Policja wydała oficjalny komunikat, w którym zaznacza, że zajście zostało wywołane wskutek agresywności młodzieży żydowskiej. (w)

Walka policji z groźnym bandytą

Ucieczka, jak w obrazie kinematograficznym

Warszawa, 14. 11. (Tel. wł.) Policja łódzka toczyła w Pabjanicach walkę z bandytą Janem Łysiakiem. Bandyta dokonał niedawno napadu rabunkowego na kapitana Janowskiego, który przyjechał z Łodzi do Pabjanic na lustrację oddziału strzeleckiego. Uciekając na dworzec, Łysiak postrzelił ścigającego go posterunkowego Antczaka. Wczoraj patrol policyjny natknął się na niego. Koło wsi Gospodarz

na widok policjantów Łysiak zaczął strzelać do posterunkowych z dwóch rewolwerów. W pewnym momencie nadjechała furmanka chłopska, zaprzężona w jednego konia. Łysiak skoczył na nią, kazał woźnicy jechać galopem do Łodzi, a sam ostrzeliwał się policjantom. W pewnym momencie wsiadł naoklep na konia i uciekł. — Zniknąwszy z oczu pogoni, zeskoczył z konia i ukrył się. (w)

W czwartek, dnia 14 listopada, o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego św. Marcina 65, p. red. **Ryszard Piestrzyński** wygłosi, na podstawie osobistych obserwacji w Genewie, referat p. n.

Polska na X. Zgromadzeniu Ligi Narodów

Wstęp wolny dla członków Stronnictwa Narodowego i Obozu Wielkiej Polski.

Przeciw umowie likwidacyjnej z Niemcami

Dalsze głosy prasy polskiej

Jak silnym i zdecydowanym jest front całej opinii publicznej przeciw fatalnemu układowi likwidacyjnemu z Niemcami, o tem świadczą dziesiątki artykułów, ukazujących się codziennie na łamach prasy polskiej. Z powodu braku miejsca nie możemy cytować wszystkich tych głosów, choć zawierają często ciekawe uwagi i refleksje. Z konieczności ograniczać się musimy do podawania wyjątków z najważniejszych artykułów.

W „Kurjerze Warszawskim” (nr. 309) czołowy publicysta tego dziennika, p. Bolesław Koskowski w obszernych rozważaniach pt. „Co zarabiamy? Co tracimy?” pisze m. i.:

„Wiadomo, że rząd polski zrzeka się prawa odkupu osad rentowych, będących w posiadaniu kolonistów niemieckich, w razie dziedziwienia przez spadkobierców pierwszego i drugiego stopnia, o ile oni nie byli karani za zbrodnie i występki. Problem ten, z punktu widzenia jego treści materialnej, będzie jeszcze bliżej oświetlony w „Kurjerze”. Dziś wystarczy przypomnieć ogromną jego wagę dla państwa polskiego.”

„Gdyby nie było osadnictwa niemieckiego w Wielkopolsce i na Pomorzu, osadnictwa sztucznego, bojowego, arcy-politycznego, to nie byłoby już wogóle konfliktów między Polską a Niemcami. Wszystkie wobec nas spekulacje niemieckie opierają się na tym fakcie. Jak to wykładał jasno popularny historyk niemiecki, D. Schaeffer, w polityce „Drangu” najpierw szło o pokojowe tworzenie kolonizacji niemieckiej, a potem już kroczył miecz niemiecki, aby wspierać niemiecki „stan posiadania”.

„Lubo może się to wydać paradoksem, ale przecież jest faktem: im słabszy żywioł niemiecki w Polsce, tem mniej między obu krajami płaszczyzn tarcia, tem prawdopodobniejszy pokojowy modus vivendi”.

Umowa polsko-niemiecka powstrzymuje proces osłabienia sztucznej i bojowej kolonizacji niemieckiej. Wielkie to ustępstwo opiera się na domniemaniu, że w ten sposób toruje się drogę do „moralnego rozbrojenia Niemiec. Ale czy w rzeczywistości nie będzie inaczej! Tu właśnie tkwi całe jądro zagadnienia”.

„Dziennik Cieszyński” (nr. 103) poświęca układowi likwidacyjnemu artykuł wstępny, w którym stwierdza, że Polska wzamian za zupełnie iluzoryczne ustępstwa niemieckie zrzeka się wartości najbardziej istotnych. Pismo potępia ostro stanowisko, zajęte przez Z. O. K. Z., pisząc:

„W swoim czasie, gdy przed paru laty omawiano warunki traktatu polsko-niemieckiego, wówczas Związek Obrony Kresów Zachodnich (Z. O. K. Z.) zakładał uroczyście protest przeciw jakimkolwiek koncesjom politycznym na rzecz Niemców — Z. O. K. Z. który znajduje się przeważnie pod wpływami „sanacji” milczy i nie widzi nic złego w umowie warszawskiej. Tak samo milczy prasa „sanacyjna”.

„Dziennik Cieszyński” kończy słowami:

„Sejm powinien odmówić ratyfikacji polsko-niemieckiego układu w dzisiejszej jego formie”.

Przeciw układowi likwidacyjnemu występują bardzo ostro także „Głos Lubelski” (w artykule pt. „Odwrot z Zachodu” w nr. 308), „Dziennik Wileński” (nr. 258), „Lwowski Kurjer Poranny” (w art. pt. „O ziemie polskie na zachodzie w nr. 553), sosnowiecki „Kurjer Zachodni” (w artykułach pt.: „Wielki sukces Niemców w układzie likwidacyjnym z Polską” w nr. 287 i „Radość wśród Niemców po układzie” w nr. 289), bielsko-bialska „Placówka Kresowa” (nr. 103), kościańska „Gazeta Polska” (nr. 257) itd.

„Kultura” niemiecka

Do urzędu pocztowego w Inowrocławiu wpłynął list, nadany przez magistrat miasta Zwickau w Saksonji, adresowany do miejscowości „Hohensalza”. Urząd pocztowy odesłał list z notatką w języku francuskim, że miejscowość tej nazwy jest nieznana w Polsce. Po jakimś czasie przysłano ten sam list z notatką: „Polacke Sau”. Komentarz chyba zbyteczny!

W sprawie Wileńszczyzny

Ajencja Wschodnia donosi z Kowna co następuje:

„Elta” podaje w komunikacie, iż marszałek Piłsudski opracowuje nowy plan, dotyczący Ziemi Wileńskiej. Według „Elty” marszałek Piłsudski zamierza udzielić od nowego roku Wileńszczyźnie obszernej autonomii, któraby objęła Wilno, Grodno, Brześć n/Bugiem i Nowogródek. Sensacyjną wiadomość „Elty” notujemy z obowiązku dziennikarskiego”.

Tyle Ajencja Wschodnia. Ze swej strony wyrażamy nadzieję, że nastąpi stanowcze urządowe zaprzeczenie temu doniesieniu dla uspokojenia opinii publicznej.

Rada miejska w Gnieźnie przeciwko ograniczeniom administracyjnym

Jak donosi nasz korespondent gnieźnieński, tamtejsza rada miejska powzięła na ostatnim posiedzeniu po dłuższej dyskusji uchwałę protestującą przeciwko rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 września, które ogranicza niektóre kompetencje miast wydzielonych z powiatów. Zalecono zarazem usilnie magistratowi tamtejszemu, by uczynił wszystko w kierunku przywrócenia w Gnieźnie dotychczasowego stanu prawnego.

Z różnych stron Polski

Nabożeństwo żałobne za śp. Henryka Sienkiewicza

Staraniem Polskiej Macierzy Szkolnej odbędzie się w trzynastą rocznicę śmierci śp. Henryka Sienkiewicza, pierwszego prezesa rady nadzorczej Polskiej Macierzy Szkolnej, w dniu 15 bm o godz. 10 rano w kościele archikatedralnym św. Jana w Warszawie uroczyste nabożeństwo żałobne za duszę wielkiego pisarza polskiego.

Proces przeciwko agitatorom komunistycznym

Przed sądem przysięgłych w Krakowie rozpoczęła się rozprawa przeciwko 6 agitatorom komunistycznym, oskarżonym o zbrodnię zdrady głównej. Oskarżeni od maja do czerwca rb. kolportowali bibułę komunistyczną. Rozprawa rozpisana została na 5 dni.

Dwumiljonowa pożyczka m. Krakowa

Na przyszłym posiedzeniu rady miasta Krakowa znajdzie się sprawa zaciągnięcia pożyczki w wysokości 2 milionów złotych w towarzystwie ubezpieczeń „Phoenix”. Towarzystwo obowiązuje się wypłacić w ciągu rb. 700 tysięcy złotych. Pożyczka ta ma być użyta na częściowe pokrycie kosztów budowy szkół powszechnych, na budowę miejskiego domu wycieczkowego, oraz na szereg innych inwestycji miejskich.

Z krakowskiej Izby Rzemieślniczej

W tych dniach nastąpiło w Krakowie ukonstytuowanie się zarządu nowej Izby Rzemieślniczej.

Poprzedziło zebranie — nabożeństwo w kościele N. M. P. Wybór zarządu w dokonaniem głosowaniu wypadł jak następuje:

Prezesem wybrany został p. Wolny 25 głosami (na 30-tu głosujących), wiceprezesem p. Różycki, 23 głosami. Członkami zarządu zostali pp. Niedzielski z Krakowa, Braw (Żyd) z Tarnowa i Jankiewicz z Nowego Sącza. Sekretarzem został p. Eustachy Gaertner.

Następnie uchwalono budżet na rok 1929/30 w sumie ogólnej 61 tysięcy złotych, z czego — jak pisze krakowski „Głos Narodu” — na personalne wydatki przeznaczono 43 tys. złotych! Prezes p. Wolny jest znanym sanatorem na gruncie Krakowa, prawa ręką posła sanacyjnego p. Mianowskiego. Osobno zaznaczył się p. Wolny ostatnio przez to, że za jego to wpływa — jak o tem w swoim czasie donosiliśmy — zmieniony został statut chrześcijańskiego banku rzemieślniczego w Krakowie, skutkiem czego ułatwiony został Żydom dostęp do wymienionego banku.

Jak widać z powyższego, obroną polskiego i chrześcijańskiego rzemiosła w Krakowie — wybrani zajmują się ludzie. Obecnie dopomoże w tej robotcie jeszcze p. Braw z Tarnowa!

Brawo Kraków!

Przy zaziębieniu reumatyzmie bólach głowy
ASPIRIN
tabletki

Originalne opakowania z czerwoną banderolą i znakiem „BAYER” w kształcie krzyża są do nabycia we wszystkich aptekach.
nr 5851

Dobry wzrok

oznacza zwiększoną zdolność do pracy, powiększa ogólne zadowolenie i podnosi samopoczucie.

Po nowoczesne szkła zwróć się do specjalnego Zakładu Optycznego

„BOBE” Aleje Marcinkowskiego 7

NA KATAR

Zadajcie tylko

Pino-Boromentol

Chemergon

w opakowaniu jak poniżej.

W 60-10-40 229

Fabryka Cukrów i Czekolady w Warszawie podaje do wiadomości P. T., że

ODDZIAŁ FABRYCZNY W POZNANIU przy ul. 27 GRUDNIA 10

obecnie prowadzony jest pod własnym Zarządem. — Wszystkie towary otrzymuje się 3 razy w tygodniu bagażem. — Wszystkie towary otrzymuje się Ceny ściśle fabryczne.

Franboli

DZIAŁ GOSPODARCZY

Znaczenie „banku banków” dla Polski

Omawiając niedawno na tem miejscu w ogólnych zarysach sprawę Banku Międzynarodowego, nad opracowaniem statutu którego głowi się w Baden-Baden od jedenastu tygodni specjalny komitet z ramienia konferencji reparacyjnej w Hadze, wyraziliśmy przypuszczenie, że zakres operacji banku tego będzie dosyć szeroki, mianowicie funkcje jego będą zapewne wykraczały poza zwykłe tylko czynności przelewowe odszkodowań na rzecz państw wierzyielskich i rozszerzą się prawdopodobnie na cały szereg funkcji z zakresu międzynarodowego regulowania obiegu pieniężnego i kredytowego. Być może, na początku swej działalności Bank Międzynarodowy mieć będzie zakres swych funkcji stosunkowo ograniczony, jednak z chwilą zakończenia swej organizacji życie pchnie go na tory szersze, boć samo przez się jest zrozumiałe, że wielki zbiornik pieniężnej energii potencjonalnej nie może się zachowywać beczynnie w wypadkach, gdy pole do pracy będzie wielkie. Impulsem w tym kierunku będzie zapewne fakt, że zadaniem banku między innymi, ma być okazywanie pomocy Niemcom przy regulowaniu odszkodowań w naturze, co oczywiście nosić musi charakter operacji bankowych na większą skalę i co powoli wciągnie bank do odegrania roli coraz szerszej. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, na te tory działalności bank będzie popychany również przez t. zw. czynniki paneuropejskie, które nie omieszkają skorzystać z okazji powstania tego banku, jako doskonałego narzędzia dla przeprowadzenia swych celów.

Jak dalece wyrażone tutaj przypuszczenia okazały się słusznymi, życie dowiedzie. Tem niemniej bank ten wywrze wielki wpływ na ukształtowanie się stosunków gospodarczych świata, a przede wszystkim Europy i oczywiście Polski, wobec czego nasze czynniki miarodajne i opinia publiczna winny sobie zdawać sprawę z wagi banku dla naszego kraju. Bank Międzynarodowy tem większy wpływ wywierać będzie na życie gospodarcze Polski, im szerszy będzie jego zakres działania i im bardziej bank ten stawiać się będzie bankiem banków z tendencją paneuropejską. Dlatego warto się zastanowić z grubsza nad stronami dodatnimi i ujemnymi dla naszego kraju tego nowego czynnika gospodarczego o charakterze międzynarodowym.

Ogólnym i najbardziej dodatnim momentem działalności Banku Międzynarodowego będzie zapewne stopniowe zaprowadzenie w Europie stabilizacji stosunków pieniężnych i kredytowych. Wpływ tego czynnika odbić się musi również w Polsce i to w miarę tego, jak bank ten popierać będzie dążności do usunięcia przeszkód w międzypaństwowych stosunkach gospodarczych. W ten sposób powstanie może atmosfera zaufania kredytowego, umożliwiająca usunięcie braku kapitałów, co jest u nas bodaj największą bolączką gospodarczą. Poza tem nie bez znaczenia będzie czynnik całkowitego ugruntowania się pewności stosunków walutowych, co wywrze wielki wpływ na zdolności kapitalizacyjno-społeczne naszego, odnośzącego się obecnie jeszcze w pewnym stopniu niedowierzająco do lokowania oszczędności we wkładach w instytucjach kredytowych. W ten sposób kraj nasz w całej pełni znajdzie się znów w okresie normalnego rozwoju kredytowej gospodarki, tak ważnej dla należytego funkcjonowania pracy gospodarczej społeczeństwa i spełnienia się tego przewidywania będzie wielką zasługą Banku Międzynarodowego.

Mając na względzie wyżej podaną dodatnią stronę oddziaływania Banku Międzynarodowego na nasz organizm gospodarczy, nie wolno nam zamykać oczu na ujemne strony działalności tej instytucji i na różnego rodzaju niebezpieczeństwa, które nam mogą grozić, o ile nie będziemy przygotowani na nie zgóry. Trzeba sobie dokładnie zdawać sprawę z tego, że zaprowadzenie przez Bank nowego ładu gospodarczego w Europie odbywać się może ze szkodą poszczególnych gospodarczych organizmów państwowych, a w tem i Polski i to jest tem groźniejsze, im państwo dane jest słabsze gospodarczo i mniejszy ma skutek tego wpływ na kierownictwo

Banku Międzynarodowego. Niebezpieczeństwo dla Polski tkwić może przede wszystkim w tem, że czynniki międzynarodowe zechcą nas zmusić do zaniechania rozwoju własnego przemysłu i mogą spowodować zanik obecnego, a to w myśl propagandowej tendencji do uczynienia z Polski kraju rolniczego bez względu na to, że gęstość naszego zaludnienia i wysoki przyrost naturalny ludności stoi temu na przeszkodzie, zmuszając nas do rozwoju miast, a więc i przemysłu.

Naszem zdaniem, tego rodzaju niebezpieczeństwo będzie największym, bowiem wywołane ono będzie tendencjami gospodarczymi państw wysoko uprzemysłowionych. Działalność Banku Międzynarodowego, uwzględniająca również okazywanie pomocy Niemcom w regulowaniu spłat w naturze, w samem już założeniu skierowana jest ku finansowaniu eksportu niemieckiego, co oczywiście odbić się może przede wszystkim na naszych interesach ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z Niemcami. Dlatego z naszej strony należy zachować wielką czujność co do grozących stąd niebezpieczeństw. Polska nie może się zgodzić na jednostronne, zgóry pod dyktando, ukształtowanie naszych stosunków gospodarczych, gdyż jesteśmy już krajem zbyt zróżniczkowanym gospodarczo.

Uświadomienie sobie niebezpieczeństw płynących z działalności Banku Międzynarodowego jest przeto rzeczą pierwszorzędnego znaczenia. Trzeba sobie powiedzieć, że skoro organizacja tego banku zostanie zrealizowana, obecny układ stosunków w Europie ulec musi zmianie. Polska w związku z tem poczynić winna od razu wszelkie kroki samoobrony przed zbyt szybkimi pociągnięciami międzynarodowej polityki gospodarczej, zdążającymi do zmiany charakteru naszej działalności gospodarczej. Przede wszystkim, naszym zdaniem, powinniśmy zadbać o to, aby Polska otrzymała odpowiednio do naszego znaczenia gospodarczego przedstawicielstwo we władzach Banku Międzynarodowego. Poza tem wzmocnić należy propagandę zagranicą co do układu stosunków gospodarczych w naszym kraju, aby usunąć z umysłowości obcej przesąd, że jesteśmy państwem o prostej strukturze kraju rolniczego. Dużą przysługę w tym względzie okazała nam Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu, jednakowoż propagandy w tym kierunku nadal zaniebierać nam nie wolno. Skoro w umysł czynniki, które będą miały wpływ na kształtowanie nowych stosunków gospodarczych w Europie, wślątkne przekonanie, co do istotnego układu stosunków gospodarczych w Polsce, to łatwiej będzie naszym przedstawicielom bronić naszych praw gospodarczych.

Związek Eksporterów Zboża

Zebrań konstytycyjne

W lokalu Izby przem.-handl. w Poznaniu odbyło się wczoraj posiedzenie konstytycyjne Związku Eksporterów Zboża.

Obrady zajął imieniem Polskich Organizacji Rolniczych b. min. Gościński, przewodniczył zaś prezes W. T. K. R. b. min. Pluciński. Wedle uchwalonego statutu powołana do życia organizacja nosi nazwę „Związek Eksporterów Zboża R. P. — Stow. wpisane w Poznaniu. Wedle uchwalonego statutu celem stowarzyszenia jest koncentrowanie wysiłków, zmierzających do racjonalnego rowinięcia eksportu zboża i jego przetworów przy ścisłym przestrzeganiu interesów rolnictwa, regulowanie eksportu w stosunku do zapotrzebowania rynków zagranicznych, uskutecznianie sprzedaży zboża zaofiarowanego przez członków stowarzyszenia na ich zlecenie na rynku zagranicznym, starania o uzyskanie dogodniejszych warunków przewozowych, przeprowadzanie akcji standaryzacyjnej, reprezentowanie interesów eksportu.

Członkami stowarzyszenia, wedle statutu, mogą zostać ogólne organizacje rolnicze, organizacje rolniczo-handlowe, organizacje eksporterów zboża, organizacje eksporterów przetworów zbożowych. Budżet uchwalony jest nie przez walne zgromadzenie, jak

Punktem

oparcia

przy fabrykacji Vitello są pierwszorzędne surowce: świeże mleko, czysty tłuszcz roślinny oraz jajka. Kupujcie zatem:

dla każdego gospodarstwa

Tw 656

pierwotnie przewidywano, lecz przez radę.

Organami stowarzyszenia są: walne zgromadzenie, rada i zarząd. Walne zgromadzenia odbywają się w Poznaniu, lub na podstawie uchwały rady w miejscu ustalonej przez radę. Na członków rady organizacje ogólnorolnicze wybierają 6 kandydatów, handlowo-rolnicze 7 kandydatów, eksporterów zboża 4 kandydatów i eksporterów przetworów zbożowych jednego kandydata. Zarząd składa się z 3-5 członków, z których co najmniej jeden jest przedstawicielem organizacji ogólnorolniczych. Nadmienić jeszcze należy, że rada składa się z 18 członków, wybranych przez walne zgromadzenie na przeciąg 3 lat. Po uchwaleniu statutu, przystąpiono do wyboru członków rady, której skład podajemy na innym miejscu.

Sytuacja na rynkach nabiału

Ub. tydzień sprawozdawczy od dn. 6. do 12. 11. br. nie przyniósł żadnej zmiany na lepsze. Przeciwnie. Leeuwarden (Holandia) obniżyło notowanie o guldenów 8 na guldenów 217 per 100 kg., a Kopenhaga o kr. 10 na kr. 316 per. 100 kg. Tem samym cena masła duńskiego w ciągu dwóch tygodni obniżyła się o kr. 16. Notowania te charakteryzują obecną sytuację rynkową, która na wszystkich giełdach określona jest jako bardzo spokojna.

Rynek niemiecki zajmuje nadal stanowisko wyciekające. W lonie komitetu giełdowego przedstawicieli handlu dążyli w ub. tygodniu do redukcji notowania w celu ożywienia rynku. Notowanie jednak pozostało bez zmiany i wynosi za I gatunek rmk. 182.— per. 50 kg. franko stacja odbiorcza, za II gatunek rmk. 165.—, za III gatunek rmk. 149.— przy spokojnej tendencji.

Na masło polskie nie było prawie żadnego popytu, gdyż zapotrzebowanie wyłącznie ogranicza się do zupełnie wyborowych jakości. Gorszych gatunków jest nadmiar, lecz brak zupełnie zainteresowania.

Rynek londyński nie okazał również zmiany na lepsze. Ustępstwa duńskich eksporterów są miarodajne dla tendencji rynkowej. W ub. tygodniu notowano masło duńskie sh 192—194 per cwt, w tym tygodniu sprawozdawczym natomiast sh 186—190. Również poważne obniżenie ceny doznało masło polskie, które notowano w dniu 2. 11. sh 156—164, natomiast w dniu 8. 11. sh 152—162. Zbyt nikły. Mimo to bardzo poważne ilości ładuje się tygodniowo via Gdańsk, które tylko masło ustępuje ładunkom z miesiący nadprodukcji.

W dniu 5 bm. nadeszło do Londynu 2 580 beczek.

Obecna sytuacja ponownie udawadnia, że przy stale rosnącej produkcji masła tak w Polsce jak zagranicą — do Anglii nadchodzi obecnie 359.000 skrzyń masła kolonialnego — mleczarstwo polskie energicznie winno się zabierać do radykalnego polepszenia jakości masła. Towar średniego gatunku nigdy nie korzysta w całej pełni z lepszej konjunktury, a podczas spokojnej tendencji nie znajduje zbytu.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) **Wkłady oszczędnościowe w P. K. O. w październiku rb.** Kapitał złożony na książeczkach oszczędnościowych P. K. O. osiągnął na ultimo października rb. kwotę zł 128.584.316,85, wzrósł przeto w porównaniu do poprzedniego miesiąca o dalszych 3.311.570 zł. Ogólny stan wkładów oszczędnościowych wszystkich typów, łącznie z wkładami pochodzącymi z przechowania, wyniósł w dniu 31. 10. 29 zł 160.757.144. Jednocześnie ze wzrostem wkładów wzrosła bardzo znacznie liczba oszczędzających w P. K. O., osiągając na ultimo października rb. cyfrę 362.920, zaś łącznie z książeczkami z przechowania 403.203 oszczędzających. W ciągu października rb. wydała P. K. O. 17.151 nowych książeczek oszczędnościowych, a więc o 4.026 książeczek więcej niż w miesiącu poprzednim. Należy podkreślić, iż cyfra przyrostu książeczek oszczędnościowych w październiku rb. — jest rekordowa i nienotowana w dotychczasowej działalności P. K. O. Obrót na rachunkach oszczędnościowych P. K. O. osiągnął w ciągu października rb. 38 milj. zł — a więc o 4 milj. zł więcej niż w miesiącu poprzednim.

Z ZAGRANICZNY

(z) **Nowelizacja niemieckiej ustawy celnej.** U ministra wyżywienia Dietricha odbyła się konferencja przedstawicieli frakcji rządowych, poświęcona omówieniu sprawy nowelizacji ustawy celnej. Projekt ustawy zamierza rząd załatwić w ciągu przyszłego tygodnia. Przedmiotem obrad była sprawa regulacji cen na żyto i pszenicę (przy równoczesnym obniżeniu cen na żyto pastewne), sprawa podwyższenia ceł na jęczmień pastewny, sprawa wprowadzenia przymusu przemiatu na żyto do wysokości 20 proc. i zrównanie ceł na bydło z ciami na mięso. Socjaliści i demokraci występowali dotychczas przeciwko podwyżkom celnym na jęczmień pastewny.

(z) **Z Międzynarodowej Izby Handlowej.** W związku z potrzebą przebudowy polityczno-ekonomicznych prac Izby, został w Paryżu powołany do życia komitet organizacyjny pod przewodnictwem senatora Pirallego, mający na celu ustalenie programu studjów nad zagadnieniem rozwoju celnego, unji gospodarczej państw Europy oraz stosunku gospodarstwa europejskiego do Stanów Zjedn. A. P. Jako delegat Polskiego Komitetu Narodowego wyjechał do Paryża na wspomnianą konferencję p. Hipolit Gliwic, wicemarszałek senatu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Pod znakiem turystyki i komunikacji

Ciekawa rywalizacja autobusów z koleją żelazną — Nowe działy na międzynarodowej wystawie w Poznaniu w 1930 r.

Jesteśmy świadkami ciekawego przewrotu w dziedzinie komunikacji. Oto zauważamy, że niedawno temu rozpoczęta zdecydowana walka pomiędzy autobusami i kolejami żelaznymi przynosi codziennie zwycięstwo tym pierwszym. Zagranicą walka ta całkowicie przechyliła szalę na korzyść autobusów; w Polsce ruch ten wzmagają się z każdym dniem.

Jeszcze przed kilku laty używanie autobusów do celów komunikacyjnych — było raczej dziełem wypadku, próbą bardziej pomysłowych jednostek. Obecnie proceder ten przeszedł zagranicę w ręce potężnych przedsiębiorstw transportowych, które zupełnie odpowiadają za punktualność odjazdu, bezpieczeństwa itd. Dzięki wzmocnionej frekwencji przedsiębiorstwa te zaprowadzają coraz to nowe linie, na których bezapelacyjnie zwycięża się kolej. W tej chwili wspomniana walka przybrała charakter całkiem poważny. Nie chodzi już teraz wyłącznie o komunikację osobową ale i bagażową.

Widzimy więc, że odruch, zmierzający do większego wykorzystywania autobusów zjawia się całkiem naturalnie i nie już teraz nie stoi na przeszkodzie dalszemu rozwojowi tej nowej gałęzi. W Polsce podobnie noszą się z zamiarem opodatkowania tej dziedziny. Stwierdzić należy, że pomysł ten bardzo szybko może zabić inicjatywę prywatnych osób, zwłaszcza ze ruchem automobilowy dopiero zaczyna u nas iść śladami zagranicy i daleko mu jeszcze do zrównania się z innymi państwami. Z całym spokojem można ten zwrot obserwować i narazie

jeszcze go wzmacniać. Gdy staniemy narówni z zagranicą, wtedy dopiero można myśleć o obciążeniach podatkowych.

Przyszła Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki w Poznaniu wytknie na tem polu dalsze projekty oraz porówna naszą komunikację z zagranicą. Udział tej ostatniej pouczy czynniki zainteresowane o formie reklamy i propagandy turystycznej, o wymaganiach publiczności zagranicznej i o tysiącach innych szczegółach. Przedstawienie na wystawie obiektów turystycznych, zabytków, uzdrowisk itp. zainteresuje z punktu widzenia inwestycji fachowców zagranicznych w odróżnieniu od dotychczasowych starań skierowanych do finansistów, które nie odniosły skutku.

Chociaż każda impreza ma strony dodatnie i ujemne, Wystawa Komunikacji i Turystyki nie jest tu wyjątkiem, jednakże korzyści zdają się przeważać, dlatego też należy się spodziewać zawarcia transakcji eksportowych, nawiązania kontaktu dla przyszłego wywozu z poważnymi odbiorcami oraz podniesienia akcesoriów turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego.

Dowiadujemy się, że w r. 1930 w Poznaniu odbędzie się też wielka międzynarodowa wystawa gołębi pocztowych, jako jednego ze środków pocztowo-komunikacyjnych, w niektórych okolicznościach — niczem niezastąpionego. Projekt ten obudził wielkie zainteresowanie w kołach hodowców gołębi pocztowych.

Najnowszy (7) numer „Wielkopolskiej Ilustracji“ przynosi mnóstwo ciekawych zdjęć, które ilustrują wszystkie najważniejsze wypadki doby ostatniej, jak

Święto młodzieży

t. j. doroczne święto Związku Młodzieży Polskiej, który skupia przeszło 100.000 młodzieży polskiej i katolickiej. Na uwagę zasługują artykuł p. t. „Śladami Mickiewicza“, ilustrowany pięknymi zdjęciami z Tuhanowicz i Świtezi. „Po latach pracy zagranicą“ mówi o powrocie do kraju znanego zagranicą reżysera i artysty Ojra Wojcieszka. Szereg ciekawych zdjęć ilustruje

Panikę na Wallstreet

t. j. ostatni krach giełdowy w Nowym Jorku. Boga y ten numer uzupełniają pięknie ilustrowane ciekawe artykuły, jak „Ginacy Wschód Bośni“, „Z wystawy w Barcelonie“, Nowy film polski, Curie Skłodowska w Ameryce itd.

Dopelniają numeru stałe działy, jak odcinek powieściowy, nowela, mody, bajka dla dzieci, humor, szarady itd.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiego kręgu publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy miesięczny abonament 1.50 zł., kwartał 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcina 70).

Ciekawe procesy

Dwa odbędą się w sądzie apelacyjnym 13 grudnia, a jeden w okręgowym 26 b. m.

Dnia 13 grudnia rb. odbędzie się w sądzie apelacyjnym ponowna rozprawa przeciwko Hieronimowi Wenclowi, który w dniu ślubu zastrzelił swą narzeczoną Janinę Siwertównę. Wencel skazany został na 6 lat ciężkiego więzienia, a od tego wyroku wnieśli odwołania prokurator i obrońca adw. dr. Fersten.

W tym samym dniu również sąd apelacyjny zajmie się ponownie sprawą Brzozowskiego, który zabił szwagra swego Pukackiego i skazany został na 3 lata więzienia za uraz cielesny ze skutkiem śmiertelnym; odwołanie przeciwko wyrokowi zrobił prokurator i żona zabitego jako powódka cywilna.

Dnia 26 bm. na wokandy sąd okręgowy znajdzie się proces przeciwko szoferowi Tomalce, który w swoim czasie kilkoma ciosami noża zabił Dolatkowskiego. Obaj pokłócili się a Dolatowski dobył noża rzucając się na Tomalkę, który jednak noż ten wyrwał i zadał Dolatowskiemu śmiertelne rany. (z.)

KALENDARZYK

Czwartek, 14 listopada 1929.

Słońce: wschód 7,12 — zachód 16,02 — długość dnia 8 godzin 50 min.

Księżyc: wschód 15,06 — zachód 3,31 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 6 st. Cels. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 740 mm. Pochmurno. Temperatura w ubiegłej dobie: najwyższa plus 9 st. Cels., najniższa plus 4 st. Cels. Ilość opadu 3 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. dziś plus 0,16 m. Kal. rz.-kat.: Serapion M. — jutro Leopold. Kal. słow.: Bronisława — jutro Przebysław.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12 — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski. Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72. Wilda: Apteka „Fortuna“, Górna Wilda 96. W innych dzielnicach służbę pełnią apteki miejscowe.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— Prezes Dyrekcji Poczty i Telegrafów p. Władysław Kaźmierski ukończył urlop wypoczynkowy i z dniem 13 bm. objął urządowanie.

— **Srebrne gody** obchodzą dnia 15 b. m. pp. Juljusz Szarf z żoną Marją z Gólkowskich, zamieszkali przy ul. Marszałka Focha 144.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Sekcja Kolonjalna Ligi Morskiej i Rzecznej** zaprasza swych członków oraz wszystkich b. kolonistów zamorskich na zebranie, które odbędzie się dnia 15 b. m. o godz. 20 w sali 13 Izby Przem. Handlowej przy ul. Mickiewicza. Sympatycy sekcji mile widziani.

— **Z Stow. Chrześc. Narod. Naucz. Szkół Fowsz. Koło Poznań.** Posiedzenie plenarne odbędzie się w sobotę 16 bm. o godzinie 18 w I szk. wydziałowej. Na porządku obrad referat p. rektora Ikerta: „Szkoła twórcza a nauczanie geografii“. — Posiedzenie Sekcji Zwoleńników nowoczesnego wychowania i nauczania odbędzie się we wtorek 19 bm.

— **Nadzwyczajne walne zebranie Koła Matematyczno-Fizycznego Stud. Un. Pozn.** odbędzie się w sobotę 16 bm. o godzinie 19 w pierwszym i o 19.30 w drugim terminie. Ze względu na ważność spraw zarząd prosi członków o liczne przybycie.

— **Zebranie plenarne Zw. Misyjnego Polek** odbędzie się dnia 17 bm. o godzinie 18.30 w Szkole Społecznej przy ul. Podgórnej 12 b. Wykład p. t. „Misje na Ceylonie“ wygłosi O. Kowalski, prowincjał Oblatów.

WYKŁADY

— **Odczyt w Towarzystwie Geograficznym w Poznaniu.** Prof. dr. J. Paczowski wygłosi odczyt p. t. „Z podróży naukowej po Jugosławii“ (z przejazdami) w sobotę 16 bm. o godz. 18, w sali Zakładu Mikrobiologii lekarskiej, Wały Wazów nr. 25. Wstęp dla członków i wprowadzonych gości wolny.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Wyższe Studium Języka Francuskiego,** połączone z Uniwersytem Paryskim, prócz ćwiczeń praktycznych języka, gramatyki oraz stylistyki, daje słuchaczom jeszcze trzy odczyty tygodniowo o charakterze ogólnym. Co środę o godzinie 6 odczyt p. prof. Mathieu na temat: „La France au temps de Louis XV“. W piątki o godz. 6 odczyt p. prof. Langlade na temat: „La littérature française d'après guerre“, a o godz. 7 odczyt p. prof. Morawskiego na temat: „Questions relatives au romantisme“. Osoby, chcące korzystać z wymienionych odczytów, zechcą się zgłosić w sekretariacie przy ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 od godz. 17 do 19, który wydaje stałe karty wstępu, ważne na kwartał lub na cały rok akademicki.

WYSTAWY

— **Z okazji 20-lecia swego istnienia** Stowarzyszenie Art. Wlkp. w Poznaniu urządza Jubileuszową Wystawę obrazów i rzeźb, z powodu czego Komitet wystawy zwraca się z prośbą do wszystkich posiadaczy dzieł już zmarłych członków Stowarzyszenia, jak ś. p. Paulina Gardzielskiego, Fr. Zygarta, Władysława Zamiaty, Fr. Flauma, Ign. Styrzyńskiego, Zmu. dzińskiego, Marjana Puffkego, Gendzierkiego, Jana Kopczyńskiego i Aleksandra Lisieckiego o łaskawe zgłoszenie znajdujących się w ich posiadaniu obrazów i rzeźb do dnia 15 grudnia rb. w Salonie Sztuki, pl. Wolności 14a, od godziny 10 do 16-tej.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wieczór ballad:** bretońskich, francuskich, angielskich, szkockich, katalońskich, niemieckich, skandynawskich i włoskich organizuje Koło Polonistów U. P. na sobotę 16 bm. o godz. 20 w sali 17 Collegium Minus (Uniwersytet). Recytować będzie ceniona i ogólnie znana artystka Teatru Polskiego — Stanisława Wysocka. Imprezę tę powita niewątpliwie cały kulturalny Poznań z wielkim zadowoleniem. Sprzedaż biletów w Księgarni Jachowskiego, ul. Gwarna.

PODZIĘKOWANIA

— **Komisja Letnisk przy Zw. Młodych Polek w Poznaniu** wyraża serdeczne „Bóg zapłać“ Paniom Ziemiąnom, które w rb. udzielały gościny druhom z tej organizacji. Następujące Panie przyjęły druhy na wakacje: Chłapowska Kopaszewo 24, Chłapowska Stawiany 40, Zychlińska Gorazdowo 12, Hr. Kwilecka Dobrojewo 8, Chełkowska Śmiełów 8, Niegolewska Niegolewo 8, księżna Woroniecka Dzieczynna 4, Lossow Grabonóg 4, Wężykowa Rogaszycze 2, Grabowska Zbiętka 2, Nieżychońska Chlewo 2, Kurnatowska Gościeszyn 3, Chłapowska Żegocin 2, Szulczewska Strzelce 2, Chełkowska Starzyród 2, Niemojewska Maczniki 1, Tardzińska Czerminiek 2, Karłowska Piaski 2, Skrzydlewska Żegotki 2, Hr. Żółtowska Jarogniewice 4, Hr. Bnińska Gulowy 4, Cioromska Klonowice 4, Kozłowska Kisko 1, Grabska Leszcze 1, Drzewiecka Miejska Górka 2, Mielecka Buszewo 4, Grabska Kurczew 2, Mnichowska Zakrzewo 4, Wierusz - Kowalska Gościejewo 2, Szczańicka Laszczyn 2, Falewiczowa Wyciążkowo 2, Wierchowicka Roszkówko 2, H. Niemińska Cielimowo 1, Zychlińska Magnuszewice 2. Ogółem zatem ulokowano 171 druhen.

— **Zarząd Związku b. Wychowanek S. S. Urszulanek** składa najserdeczniejsze

podziękowania rodzicom uczennic, paniom z Sekcji Misyjnej przy Sodalicyi Pań Miejskich oraz wszystkim, którzy nadesłali dary na cele misyjne i narodowe dla klasztoru S. S. Urszulanek Polskich w Harbinie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Dziesięciolecie Koła Polonistów U. P.** Pod protektorem J. M. Rektora prof. dr. Kasznicy, dziekana Wydz. Humanistycznego prof. dr. Bykowskiego, kuratora Koła prof. dr. Grabowskiego i prezesa honorowego Koła Karola Huberta Rostworowskiego odbędzie się w niedzielę dnia 24 bm. uroczysty obchód dziesięciolecia Koła Polonistów U. P. z następującym programem: Godz. 10.30 msza św. w kaplicy akademickiej przy Wałach Leszczyńskiego 6. Godz. 12 akademja w Auli Uniwersytetu Poznańskiego — Godz. 22 wieczór towarzyski w Bazarze. Wstęp za zaproszeniami (na akademję bezpłatny). Lista zaproszeń wyłożona w Kole — Zamek p. 15. Tamże można zamawiać „Księgę Pamiątkową“, wydana na dziesięciolecie Koła Polonistów U. P.

— **Baczność Uczestnicy Powstania Wlkp. 1918-19 w Poznaniu.** Okręg I Związku Towarzystw Uczestników Powstania Wlkp. 1918-19 urządza dnia 16 b. m. o godzinie 20 w Bibliotece Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka uroczysty obchód listopadowy. W programie dekoracja sztandarów Okręgu I, krzyżami górnośląskimi, przy udziale delegacji z Katowic. Równocześnie nastąpi wręczenie zwycięskiemu zespołowi pucharu wędrownego Okręgu I, zdobytego przy ostatnim strzelaniu. Na powyższą uroczystość zaprasza wszystkich druhow w przepisowym umundurowaniu Tow. Uczestników Powstania. — Zarząd Okręgu I. Zw. Tow. Uczestn. Powstania Wlkp. 18-19 na miasto Poznań.

— **Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu** obchodzi dnia 17 bm. święto swego patrona i poświęcenie nowego sztandaru. O godzinie 8.45 odbędzie się uroczysta msza św. w kolegiacie farnej. O godzinie 20 wspólna kolacja połączona z zabawą taneczną dla członków cechu i ich rodzin. O udział w wyżej wymienionych uroczystościach prosi wszystkich członków Zarząd.

— **Szczepienia przeciw płonicy (szkarlatynie)** odbywają się w poniedziałki i piątki od godz. 13.30—14.30 w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej Uniwersytetu Poznańskiego, ul. Wały Wazów 25. W dniu szczepienia należy przesać do Zakładu przed godz. 10 do zbadania moczą osób, które mają być szczepione.

— **Cech mistrzów piekarskich** ogłasza następujący komunikat: W myśl Ustawy o zakazie niedzielnej oraz świątecznej pracy, oświadczyli się wszyscy mistrzowie piekarscy jak i również fabryki i właściciele piekarni, iż nie chcą wylamywać się z pod teje ustawy i narażać się na kary policyjne i rozmaite konsekwencje, więc wobec tego już w przyszłą niedzielę, to jest na 17 bm., nie będzie świętego pieczywa. Uprasza się zatem publiczność o zaopatrzenie się w pieczywo w sobotę.

— **Towarzystwo Pomocy dla Intelligencji**, ul. Fr. Ratajczaka 31 parter lewo, gdzie Komitet Tanich Kuchen, ma godziny przyjęć od 11—13.30. Tel. 22-97.

KRONIKA POLICYJNA

— **Przepadłe kaucje.** Z policji dowiadujemy się: P. Jankowiak Czesław, zam. Za Bramką 10, doniósł, że Wolemberg, zam. przy ul. Strzeleckiej 3a, oszukał go o 600 zł. Również przez Wolemberga poszkodowani zostali: Brzeziński Wacław, zamiesz. w Kibole pow. Lipno, na sumę 1800 zł. Wojciechowski Władysław, zamiesz. w Nowinkach pow. Srem, na sumę 1870 zł. Boremko Stefan, zam. przy ul. Patr. Jackowskiego 13, na sumę 700 zł. Sumy te poszkodowani wręczyli Wolembergowi i współnikowi jego Mentelskiemu jako kaucje na posadę (z).

— **Sprzeniewierzenie rowerów.** Pan Kaczmarek Leon, zamiesz. przy ul. Piotra Wawrzyniaka 13, doniósł policji, że Kaliszewski Marjan, o nienazanem miejscu zamieszkania i Antoniewski Czesław, zamiesz. przy ul. Piotra Wawrzyniaka 17, sprzeniewierzyli mu 2 rowery męskie, które im wypożyczył. (z)

— **Kradzieże i włamania.** Firma H. Cegielski — Oddział III przy Górnej Wildzie doniosła policji o kradzieży rury ołowianej 700X22. — P. Lewandowskiej Leokadii, ul. Wrocławskiej 31 skradziono na cmentarzu farnym torebkę damską, zawierającą binokle, portmonetkę, 10 zł. los

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Kwiat wschodu“.
Aurora: „Czarny Pirot“ z Douglasem Fairbanksem
Bajka: „Grzechy rozwódki“.
Casino: „Grzechy rozwódki“.
Colosseum: „Bebe i Ska“.
Corso: „W mocy awanturnika“.
Edison: „Karnawał wenecki“.
Kapitol: „Miłość i Izy Szopena“.
Metropolis: „Zapomniane twarze“.
Odeon: „Niewolnicy carskiego knuta“.
Polonia — Górczyn: „Burza“.
Renaissance: „Zeppelin w Płomieniach“.
Stylowe: „Pod banderą miłości“.
Wilsona: „Spowiedź 16-letniej“.

loterii P. W. K. nr. 212 584. obrączkę ślubną, znacz. L. S. i pierścioneł złoty. — P. Sokolowi Edwardowi, skradziono z warsztatu tokarskiego przy G. Wildzie 104 za-
grubowania do węzy strażackich, wart. 500 zł. — Z pracowni firmy Ginter przy ul. Woźnej 10, skradziono różne aparaty do kawy i herbaty, wart. 150 zł. — P. Kozankiewiczowi Franciszkowi z Głuszyny pow. Poznań skradziono rower męski marki „Columbus” nr 10095, wart. 280 zł. — P. Kaczmarskiemu Stefanowi skradziono parę szorów roboczych wart. 600 zł z stajni przy ul. Tama Garbarska 18. — Do śpiżnicy ks. prob. Mazurkiewicza z parafii św. Jana, włamali się złodzieje i skradli 500 kg jęczmienia w workach. — Z cmentarza ewangelickiego przy ul. Grunwaldzkiej skradziono p. Kurtowi Mayowi rower męski marki „Ideal” nr 115 676, czarno lakierowany. — W pociągu pospiesznym II klasy skradziono na dworcu w Poznaniu Szwarcortowi Fajtelowi, ul. Młyńska 4, walizkę z garderobą i bielizną oraz weksle na sumę 1000, 400 i 195 zł. (z)

— **Czyja własność?** W Wydziale Śledczym, pokój 71, znajduje się 18 hebeli stolarskich do żelaza, znaczonych literami R. P. i S. P. W. E. X.; dalej hebeli stolarski, korba stolarska, 4 dłuta, 2 pilniki do rżnięcia żelaza, 4 pilniki z oprawą, respel i 2 majzle. Przedmioty te pochodzą z kradzieży. Poszkodowani zechcą się zgłosić po odbiór własności. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Najechał pod Łabiszysnem** na wóz rolnika Michała Brzyksy z Dębia Nowego autobusu firmy „Auto” z Gniezna. Wóz uległ rozbiciu, a siedząca na nim Helena Brzyksowa oraz 78-letnia Józefa Kubiśzewska z Obieźna, wypadły i pokaleczyły się. Winę przypisuje się kierowcy autobusu, który jechał nieprawidłową stroną. — Kubiśzewska zmarła tego samego dnia. (k)

— **Spadające drzewo zabiło w lesie** w Błażewie (pow. śremski) Katarzynę Sta-
wecką, zajęta zbieraniem gałęzi. Niestety wydarzyło się w czasie ścinania drzew. (k)

— **Rzucił się pod pociąg** na szlaku między Gzowem a Czarnkowem 17-letni syn emeryta kolejowego Brunon Barum, z zawodu uczeń kpieckiej, pracujący u kupca Pawła Justa w Czarnkowie. Po-
tom rozpaczliwego kroku, było skarcenie chłopca przez matkę. (k)

— **Najechano w Gnieźnie** przez wóz naładowany burakami cukrowymi, zdążającego na rowerze nauczyciela Władysława Roguckiego z Gniezna. Poranionego przewieziono do szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie stwierdzono złamanie kilku żeber. Winę przypisuje się woźnicy Józefowi Puszkarkowi. (k)

— **Włamanie się w Budziszewku** (powiat obornicki) do mieszkania Marjanny Smolakowej. Skradziono 5 proc pożyczek konwersyjną numery 420 870—423 884 na łączną sumę 30 tys. zł. (k)

JARMARKI

— **Koźmin.** W czwartek 21 bm. odbędzie się jarmark na konie i bydło.

Z WIELKOPOLSKI

— **Kaźmierz.** (Obchód święta narodowego.) Rocznicę odzyskania święta niepodległości obchodzili szkoła tutejsza bardzo uroczystie. Z rana wysłuchała młodzież szkolna i nauczycielstwo mszy świętej. Następnie zebrał się w obszernej sali szkolnej przedstawiciele władz miejscowych, członkowie rady szkolnej, nauczycielstwo i młodzież oraz ich rodzice. Na obchód składały się pieśni narodowe i stosowne deklamacje. Nauczycielka p. Cwillowa w obszernym pięknie opracowanym referacie wykazała potrzebę duchowego odrodzenia w Polsce. Okrzyk na cześć Rzeczypospolitej oraz jej Prezydenta wniósł wójt, poczem odśpiewali wszyscy „Boże coś Polskę”.

— (Konferencja rodzicielska.) W ubiegłą niedzielę o godzinie 4 po południu w jednej z sal tutejszej szkoły zebrał się rodzice uczniów, by wspólnie z nauczycielami omówić wychowanie powierzonych szkole dzieci. Na wstępie popisywała się przed rodzicami dziatwa szkolna pięknymi deklamacjami i śpiewem. Następnie p. Rysman wygłosił odczyt na temat: „Wpływ religii na wychowanie”, który pobudził słuchaczy do dłuższej dyskusji. Następnie wypytywali się rodzice o postępy swych dzieci. Zebrania rodzicielskie cieszą się coraz to większym powodzeniem, a tematy poruszane i nastroj poważny świadczą najlepiej o tem, jaką troską otacza szkoła wychowanie powierzonej jej dziatwy szkolnej.

— **Zbąszyń.** (Udana impreza.) W niedzielę, dnia 10 bm. odbyła się w strzelnicy doroczna wenta, urządzona przez Tow. Pań św. Wincentego a Paulo na rzecz ubogich. Zabawa udała się pod każdym względem dzięki poparciu szereżkich kół społeczeństwa. Efekt finansowy wyraża się sumą 4200 zł, którą to kwotę będzie można otrzeć niejedną łzę. — Zebrano poza tem sporo odzieży, przeznaczonych na urządzenie gwiazdki dla biednych miast.

— (40 lat służby kolejowej.) Zawia-
dowca stacji p. M. Rzepa, pracując przez lat 40 w kolejnictwie, otrzymał od dy-
rekcji kolei państw w Poznaniu w do-
wód uznania za długoletnią pracę dyplom
zasługi.

— (Nowy adwokat.) W mieście naszym osiadł jako drugi adwokat i nota-
rjusz mecenas Zajdlewicz z Czarnkowa
(n)

SPORT

Boks

Na walne zebranie P. Z. B., które się odbędzie w Katowicach w dniu 1 grudnia wysyła nasz O. Z. B. następującą delegację pp.: Baranowski — przewodniczący, oraz Dolata i Ermanowicz — członkowie. Poznań ma zgłosić szereg wniosków natury zasadniczej, a p. i. w sprawie zmiany statutu, co należy podkreślić z uznaniem, bowiem terazniejszy posiada bardzo poważne braki. Specjalna komisja pracuje już nad usunięciem tych niedomagań.

Zarząd Pozn. O. Z. B. dokooptował na skarbnika p. Mrozikiewicza.

„Teutonia” — „Warta”. W związku z powyższymi zawodami organizatorzy proszą nas o zaznaczenie, że unieważniono wszelkie legitymacje wolnego wstępu, a więc klubowe, prasowe i sędziowskie. „Warta” prosi wobec tego przedstawicieli pism zamieszczeni, sędziów O. Z. B. oraz posiadaczy legitymacji wolnego wstępu na wszelkie jej imprezy o odebranie kart wstępu w sekretarjacie Kl. Sp. „Warta” Al. Marcinkowskiego 26. Wobec ogromnego popytu na bilety uprasza się o wczesne nabywanie ich. Przypominamy, że powyższe zawody odbędą się w niedzielę o godz. 12 w sali kina „Metropolis”. Przed sprzedaż biletów w firmie „Camera” ul. Fr. Ratajczaka.

W turnieju czterech klubów w Berlinie w pierwszym dniu osiągnięto następujące wyniki: w piórkowki: Möhl (Heros) pokonał na punkty Fuchsa (Maccabi), oraz Wuyts (Belg.) pokonał Papsteina (Teutonia); w w. półr.: Volkmar (Her.) pokonał Eckardta (Teut.), oraz Fagardo (B) — Nörtemanna; w w. półc. Sabotka (Her.) pokonał Paune (Teut.); w w. ciężkiej Hinze-
mann zwyciężył bez walki.

Piłka nożna

Niedzielne mecze ligowe prowadzić będą natępujący sędziowie: w Warszawie: „Polonia” — Wisła, p. Baranowski z Poznania; w Łodzi: „Turyści” — „Warszawianka”, p. Brzeziński z Krakowa; w Król. Hucie: „Ruch” — Cracovia, p. Wardęszkiewicz z Łodzi i „Garbarnia” — „Pogoń” w Krakowie p. kpt. Baran z Warszawy. Mecze o wejście do ligi prowadzą: we Lwowie „Lechia” — „ŁTSG” p. Arczyński z Krakowa i w Wilnie „Ognisko” — „Naprzód” p. Hoffbauer z Grodna.

Przestrzegamy

wszystkich naszych interesentów przed wysyłaniem pieniędzy dla nas w listach, gdyż — jak z otrzymywanych reklamacyj wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też odbieramy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przesyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztovej Kasie Oszczędności (P.K.O.) w Poznaniu nr. 200 149 lub przekazem pocztowym.

Administracja.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Hrabina Marica”. W piątek, 15 bm. wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski”; kapelmistrz p. Tyllia.

W sobotę stale wyprzedana „Hrabina Marica” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendec-
kim; kapelmistrz p. Leszczyński.

W niedzielę o godz. 15 po cenach znizowanych „Zemsta nietoperza”.

Ostatni gościnny występ Józefa Wo-
lińskiego odbędzie się w niedzielę, 17 bm. w operze „Lucja z Lamermoor”. Opera ta, dzięki swej pięknej, nie starzejącej się muzyce oraz pierwszorzędnemu wykonaniu, zdobyła olbrzymi sukces na pierw-
szych dwóch przedstawieniach. Bilety są formalnie rozchwytywane, będzie to bowiem nieodwołalnie ostatni występ Wo-
lińskiego przed wyjazdem do Ameryki.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś ostatnia nowość repertuarowa, nie grana dotąd na żadnej scenie komedia K. Du-
nin-Markiewicza i M. Fijałkowskiego p. t. „Miłość czy pieśń”, która szturmem zdobyła sobie powodzenie. Jutro wraca na afisz efektowna komedia A. Nowaczyń-
skiego „Wiosna narodów”.

Pod kierunkiem reżyżerskim p. Wy-
sockiej codziennie odbywają się próby z doskonałej komedji J. Szaniawskiego p. t. „Adwokat i róża”, która już zdobyła roz-
głos, gdyż w Warszawie kończy drugą setkę przedstawień. Rolę główną objął
dyr. Szczurkiewicz.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni następnych sensacyjna komedia Pagnol-
la p. t. „Pan Topaz” (wielkie A. B. C.), która zdobyła na scenie Teatru Nowego ogromne powodzenie.

Autor subtelnie i wnikliwie ukazuje nam prawdziwe oblicze powojen-
nych spekulantów i aferzystów. Znako-
mity nasz gość p. K. Justian z niezrównaną maestrią kreuje postać Topaza, wy-
wołując niemiłkające oklaski przy otwar-
tej kurtynie. Reżyserja p. dyr. M. Rud-
kowskiego, dekoracje Al. Kobrwnia.

Bajka dla dzieci w Teatrze Nowym. — W niedzielę o godz. 3.30 popołudniu wy-
stawią Teatr Nowy po cenach najniższych cieszącą się olbrzymim powodzeniem w ubiegłym sezonie świetną bajkę dla dzie-
ci p. t. „Królewna Śnieżka i siedmiu kar-
łów”. Niezwykłe dzieje biednej króle-
wny Śnieżki wywołują niemiłkające brawa naszych miłośników. Dzieci, uprosi-
e swoich rodziców, aby wcześniej nabyli dla was bilety ze względu na spodziewa-
ny natłok przy kasie; nabyć je można w firmie F. Zygarłowski, ul. Gwarna.

Dania Darling, cudowne dziecko, feno-
menalna 7-letnia tancerka, Polka z Ame-
ryki, wystąpi w niedzielę, 17 b. m., o go-
dzinie 12 w południe, w sali teatru „Słoń-
ce”. Dania Darling — to prawdziwy fenomen natury. Czarująca ta dziewczeczka jest ulubienicą całej Ameryki, gdzie uznana była wielokrotnie za najpiękniejszą dziecko. Dania Darling na poranku niedzielnym wykona najpiękniejsze tańce klasyczne, charakterystyczne, polskie, holenderskie, amerykańskie, wschodnie i ekscentryczne. Bilety do nabycia w składzie cygar Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. — z w 20 211

Juan Manen, najslawniejszy skrzypek Hiszpanji, jeden z najznakomitszych skrzypków współczesnych — wystąpi w wtorek, 19 b. m., w sali Domu Ewangelickiego (ul. Wjazdowa). Nazwisko Manena nie jest obce nikomu, kto choć trochę interesuje się muzyką. Krytyka światowa nadała znakomitemu artyście zaszczytny tytuł: „Następca Sarasatego”. Pamiętamy ów burzliwy entuzjazm, jaki ogarnął wszystkich słuchaczy na ostatnim koncercie wielkiego skrzypka w Poznaniu, kiedy fascynująca swą grą wywołał ogólny poraż i zachwyt. Tym razem koncert Matena będzie miał znamiona wielkiej sensacji artystycznej: wykona po raz pierwszy w Polsce Beethovena „Konzertstück” odnaleziony i ukończony przez siebie Kon-
zert Beethovena. Akompanjament przyjmie znany pianista Prof. Karol Gintel. Bilety do nabycia w składzie cygar Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telef. 56-38. — z w 20 210

Drugi Koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej, odbędzie się w nadchodzącą niedzielę, dnia 17 b. m., w południe, o godz. 12, w Auli Uniwersyteckiej. Wielkie zainteresowanie wywołał występ na tymże koncercie skrzypka Jana Dahmena co jest zupełnie zrozumiałe, ponieważ Dahmen, który w ubiegłą sobotę koncertował w Poznaniu, okazał się jako jeden z największych skrzypków współczesnych. Cała prasa poznańska wyraża się z największą czcią o Dahmenie podkreślając jego żywy temperament, fenomenalną wprost technikę, nadzwyczajne pogłębienie się w wykonywanych utworach i t. d. Jan Dahmen wykona na niedzielnym koncercie symfonicznym piękny, przez wszystkich chętnie słuchany koncert skrzypcowy Mendelssohna. Koncertem dyrygować będzie dyr. Opery poznańskiej p. Zygmunt Wojciechowski, który dyrygując niedzielnym koncertem symfonicznym w Warszawie, odniósł wspaniały sukces. Z utworów orkiestrowych wykonane zostaną: Różyckiego poemat symfoniczny „Bolesław Śmiały”, Piąta symfonia (Z no-

Przez szybkę

Nieznajomy z telefonem

W poprzednim feljetonie obieca-
łem opowiedzieć ciekawą swą przygo-
dę telefoniczną. Niestety, kończy się smutno.

A było to tak. Dzwonię ja do Felu-
sia. Odrazu wyczuwam, że w mojej słuchawce coś jest nie w porządku.

— Hallo, hallo!

— Hallo! Hallo! — odpowiadają dwa obce głosy:

— Ktoś nam przerywał! — woła so-
pran.

— Już w porządku! — grzmi ba-
ryton.

Siedzę cicho, udając, że mnie tu
niema.

— Więc spotkamy się jutro o
czwartej

— Powiedzmy odrazu o pół do pią-
tej.

— Tylko stolik koniecznie z kanap-
ką i naprzeciwko drzwi.

— Dwie kanapki i przy samych
drzwiach, aniele! — chciałem wy-
krzyknąć, ale uprzedził mnie baryton.

— Dobrze! Do widzenia, do jutra!

— i odłożył najwidoczniej słuchawkę.

— Hallo, hallo!

— Słucham — zdecydowałem się
wreszcie przemówić najslodszy, na
jaki mnie stać, głosem.

— Przecież... Dobrze, że mi się

wego Świata) A. Dvoraka. Bilety nabyć
można w składzie cygar p. Szrejbrowskie-
go, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w dzień
koncertu od godziny 10 przed południem
przy kasie w Auli. — z w 20 141

**Emma Matousek i Gertruda Konatkow-
ska,** dwie wybitne artystki poznańskie, wy-
stąpią z własnym koncertem we wtorek,
dnia 3 grudnia, w Auli Uniwersyteckiej,
na co już dziś zwracamy uwagę. P. kon-
sulowa Matousek owa dała poznać się
jako wybitna śpiewaczka o wysokiej kul-
turze muzycznej i wspaniałym wielkim
glosem, na festiwalu śpiewaczem, wyko-
nując trudną partję w oratorjum „Św.
Ludmiła”. P. Gertruda Konatkowska,
świetna nasza pianistka, znana dostatecz-
nie z niezliczonych swych występów rec-
talowych oraz z współudziału jako solist-
ka w koncertach symfonicznych Filhar-
monji Poznańskiej, należy dziś do najlep-
szych pianistek polskich — z w 20 198

Kwartet Drezdeński, który nie tylko za
granicą ale i u nas zdobył sławę świato-
wego zespołu kameralnego, wystąpi jedyn-
ny raz w tym sezonie w sobotę, dnia 23 bm.
wieczorem, o godz. 8, w sali Domu Ewan-
glickiego. Kwartet Drezdeński należy do
tych rzadkich zespołów, którzy w Pozna-
niu mają stale wyprzedaną salę, wobec
tego należy spieszenie nabyć bilety, których
przedsprzedaż już się rozpoczęła. Blizsze
szczegóły o programie podane zostaną w
następnych komunikatach. Bilety u pana
Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38.
— z w 20 142

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica”, operetka Kal-
mana.

Piątek, 15. 11. „Pan Twardowski”, balet
Różyckiego.

Sobota, 16. 11. „Hrabina Marica”, operet-
ka Kalmana.

Niedziela, 17. 11. o godz. 15 „Zemsta nie-
toperza”, opera komiczna Straussa. —
(Ceny znizone).

Niedziela, 17. 11. wieczorem „Lucja z La-
mermooru”, opera Donizetti’ego —
(Ostatni gościnny występ Józefa Wo-
lińskiego).

Poniedziałek, 18. 11. „Hrabina Marica”,
operetka Kalmana.

Wtorek, 19. 11. „Madame Butterfly”, opera
Puccini’ego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na
salę wpuszczony nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie
teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Miłość czy pieśń”.

Piątek, 15. 11. „Wiosna narodów”.

Sobota, 16. 11. „Wiosna narodów”.

Niedziela, 17. 11. o godz. 15 „Maman do
wzięcia”. (Ceny znizone).

Niedziela, 17. 11. wieczorem „Miłość czy
pieśń”.

Poniedziałek, 18. 11. „Maman do wzięcia”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie
Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Topaz” (wielkie A. B. C.).
Występ K. Justiana.

Piątek, 15. 11. „Pan Topaz” (wielkie A.
B. C.) Gościnny występ K. Justiana.

Sobota, 16. 11. „Pan Topaz” (wielkie A. B.
C.) Gościnny występ K. Justiana.

Niedziela, 17. 11. o godz. 3.30 po pol. „Kró-
lewna Śnieżka i siedmiu karłów” —
bajka dla dzieci.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w skła-
dzie cygar p. Zygarłowski, narożnik
ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

przypomniało. O czwartej mam kraw-
cową. Więc może o szóstej!

— Ależ z rozkoszą, królowo moja!

W telefonie na chwilę zapadła
cisza.

— Oczywiście przyjdę — dodałem
mniej pewnie.

— Hallo! Czegoś tu nie rozumiem.

Czy to ty... czy to pan Wu? — podej-
rzliwie rozpoczął sopranik.

— Ależ tak! Wu, ef vau — jak
pani chce. I bez względu na to przyjdę
jutro o szóstej, o piątej, o której
pani każe, rano, czy popołudniu!

— Ho, ho!

— Niech pani gwizdże na pana
Wu. To nie jest wcale miły młodzian.

Słuchawka zaśmiała się wesolo.

— No, dobrze! Przyjdę. Zobacze,
czy pan jest miłszy od pana Wu.

Z radości chciałem wycalować słu-
chawkę. Ale...

— Hallo, hallo! Niestety, zapóźno!

Przecież nie wiem, gdzie my się ma-
my spotkać. W jakiej cukierni mam
to przemile rendez-vous?...

„Próżno biegałem, szukałem na-
próżno...”

Jeśli kto z państwa zna wypad-
kiem panienkę, która umówiła się te-
lefonicznie na spotkanie z młodym,
przystojnym, a nade wszystko miło-
głosym panem, to niech jej powie, że
to byłem ja. A nie stawilem się, bo
mój złośliwy telefon nie odpowiedział
mi „dokąd?”

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z TAJEMNIC I DZIEJÓW CARATU

KIEDY UMARŁ ALEKSANDER I?
CZY W R. 1825, CZY AŻ W 1864?

Dzieje Rosji XIX stulecia są pełne zagadek, nierozwiązanych do dnia dzisiejszego. Przewroty pałacowe, gwałtowne zmiany na tronie, intrygi faworytów na dworze Romanowych — zmuszały dynastję do ukrywania istotnego stanu rzeczy. Powstała oficjalna historia, której zadaniem było przedstawić w odmiennym świetle przebieg wypadków. Lecz właśnie ta tajemniczość, niedopuszczanie uczonych do archiwów, przekreślanie nie raz najbardziej znanych publiczności faktów — stworzyły grunt podatny do najfantastyczniejszych nawet domysłów, podań i legend.

Szczególnie pełne tajemnic są dzieje życia Aleksandra I.

Psychika jego będzie jeszcze długo tematem przewlekłych sporów. Jaką dziwną dwoistość, wewnętrzną rozdarciem cechowały jego istotę. Przerzucanie się z jednej ostateczności na drugą, lawirowanie między liberalizmem a zupełnym obskurantyzmem — uwydatniało się przez cały czas jego rządów i dotkliwie dało się odczuć w stosunku cara do Polski. Lecz nad wszystkimi składnikami jego życia wewnętrznego bodaj najsilniej górowały wyrzuty sumienia z powodu udziału w morderstwie swego ojca, Pawła i obawa tego samego losu. Wspomnienia burzliwej nocy marcowej rzuciły ponury cień na postać Aleksandra I, były przyczyną jego chwiejnego, pełnego tajemnic postępowania. Był to „sfinks” na tronie, który swą tajemnicę zabrał do grobu.

Lecz tajemnica Aleksandra I. nie kończy się ze śmiercią. Nad trumną jego, złożoną wśród największych uroczystości do grobów carskich w twierdzy Petropawłowskiej tworzy się nowa legenda. Zaczynają powstawać jakieś głuche pomruki, że car nie umarł, że pochowano kogoś innego. Tajemnicze zachowanie się władz budzi jeszcze większe podejrzenie. W Moskwie, podczas przewożenia ciała z Taganrogu do Petersburga, nikt z tłumy nie był dopuszczony do trumny cara, żołnierze strzegły dostępu. Cały pochód żałobny otoczony był silną wartą. Przeszło lat kilkanaście i oto nowa powstaje wersja. W dalekim Sybirze mieszka jakiś tajemniczy starzec Teodor Kuźnicz. Zrazu przez władze lokalne uważany jest za włóczęgę („brodiaga”) i skazany nawet na chłostę, potem cieszy się specjalną opieką najwyższych dostojników. Żyje jak pustelnik w zupełnym ubóstwie, uważa się za pokutnika, który ma ciężki grzech na sumieniu. Prowadzi rozległą cyfrowaną korespondencję, włada doskonale obcimi językami, zna świetnie życie dworskie pierwszej połowy XIX st., przytacza najdrobniejsze szczegóły z pobytu cesarza w Paryżu po upadku Napoleona. Tym tajemniczym starcem ma być — Aleksander I.

Zagadnieniu temu poświęcona jest obszerna literatura. Oficjalny historyograf czasów Aleksandra I. — znakomity historyk Szylder nie wypowiedział wyraźnego swego zdania. Nie zaprzeczył legendzie, ale również jej nie potwierdził. Obecnie w języku francuskim wyszła uzupełniona i przerobiona książka, wydana pierwotnie po rosyjsku, ks. Bariatyńskiego. Autor tej pracy z całą stanowczością twierdzi, że Aleksander I. wbrew oficjalnej wersji nie umarł 1 grudnia 1825 w Taganrogu, ale żył jako pustelnik na Syberji, pod imieniem Fedora, aż do swej śmierci w r. 1864.

Pogląd swój opiera Barjatyński na fakcie, że Aleksander I. oddawna ujawniał chęć abdykacji, oraz na wynikach bardzo subtelnej krytyki oficjalnych relacji o śmierci cara. Autor wykazuje wiele sprzeczności w dzienniku lekarza nadwornego, wiele nieodmówień we wspomnieniach żony Aleksandra I.

Podpis jednego z lekarzy na protokole śmierci został sfałszowany, a zapiski carowej przerywają się raptownie na kilka dni przed zgonem jej męża. Mikotaj I., brat i następca cara, niszczy wszystkie papiery, pozostałe po osobach, znajdujących się przy carze w ostatnich dniach jego życia. Wszystko to nasuwa podejrzenie co do śmierci cara w Taganrogu. Z dru-

giej strony upadają wszystkie przypuszczenia, które mają wytłumaczyć postać tajemniczego „starca”. Według Bariatyńskiego mógł być nim jedynie Aleksander I.

Książka jest bardzo ciekawa z powodu swych rozważań krytycznych. Pamiętać jednak trzeba, że jest to krytyka negatywna. Autor wykazał sprzeczności i nieodmówienia w świadectwach o zgonie cara, dowiódł, że osoby, które podejrzano o ukrywanie się pod imieniem starca, nie mogły tej roli odegrać. Ale nie przytoczył ani jednego świadectwa, że istotnie Aleksander I. nie umarł w 1825, że to on właśnie był tym tajemniczym pustelnikiem.

Dr. K. Chodymski.

„LUKASIŃSKI”

W dwadzieścia lat po pierwszym wydaniu, które dawno zostało wyczerpane, pojawiło się obecnie wydanie drugie tomu I-go monografii prof. Szymona Askenazego o Łukasimskim, zostało ono znacznie uzupełnione przez autora, niekępowanego już rosyjską cenzurą, tak, że słusznie może być uważane za nowe dzieło.

Autorowi nie chodziło tyle o samą postać Łukasimskiego, chociaż daje nam drobny obraz jego życia i działalności, co o całokształt spraw i zagadnień, stanowiących o losach Królestwa Kongresowego. To też postawił on swego bohatera na głębokim tle ówczesnych stosunków polskich i europejskich. Przesuwa się przed naszymi oczyma cały rozwój tajnych ówczesnych stowarzyszeń wolnomularskich i narodowych, tak modnych podówczas w Europie. Wiążą się one już wcześniej z polskimi tajnymi stowarzyszeniami. Tak np. wywodzi autor naszych wileńskich „Promienistów” od tajnego towarzystwa „Raggionanti”, założonego pod koniec XVIII-go wieku w Medjołanie, skąd przenieśli te hasła do Wilna polscy oficerowie legjonowi.

Na tem tle stosunków europejskich i polskich przedstawia autor całą galerję osób, związanych z losami Królestwa Kongresowego, jak skomplikowanego cara Aleksandra I-go, jego brata w. ks. Konstantego, splamionego krwią kilkudziesięciu samobójstw popełnionych z jego powodu w warszawskim korpusie oficerskim, carskiego komisarza Nowosilcowa, oraz całą ogromną zgraję ówczesnej policji warszawskiej, z gen. Roźnieckim i Lubowidzkim na czele. W ścisłym związku z tą bogatą sceneryją dał autor dokładny obraz całej działalności Łukasimskiego na terenie wolnomularstwa narodowego, a następnie Towarzystwa patriotycznego, przyczem wiele światła rzucił również na towarzyszy jego pracy, przedewszystkiem na najwybitniejszego w ich gronie Machnickiego.

Książka wyszła z oficyny Wł. Łazarskiego w Warszawie. Nic więc dziwnego, że ma szatę zewnętrzną wytworną; najwybredniejszy bibliofil nic jej zarzucić nie zdoła.

F. Pohorecki.

Poznań.

PISMA NADESLANE

„Ateneum Wileńskie”. — Zeszyt 1—2. Treść: S. Zajczkowski: „W sprawie zajęcia Podlasia przez Giedyminą”. — T. Koneczny: „Wiadomość z r. 1447 o stanie ludu wiejskiego”. — S. Wysłouch: „Rozwój granic pow. Kobryńskiego”. — Ks. J. Poplatek: „Powstanie Seminarjum Papińskiego w Wilnie”. — M. Gumowski: „Wileńska szkoła medaljerska w XVI i XVII w.” — H. Zdzitowiecka-Jasieńska: „Konfederacja Baranowskiego”. — W. Charkiewicz: „Ostatnie lata alumnatu Papińskiego w Wilnie”. — Z. Erdman-Jabłońska: „Koledzy kowieńscy Mickiewicza - nauczyciela”. — P. Kon: „Z lat nauczycielskich A. Mickiewicza 1819 do 1823”. — T. E. Modelski: „Sprawa powołania J. Lelewela na katedrę historii w Wilnie”. — Miscellanea i materiały. — Recenzje i sprawozdania. — Kronika.

„Przyjaciel Szkoły”. Nr. 17. Treść: Irys: „Dydaktyczne walory Powszechnej Wystawy Krajowej”. — K. Biskupski: „Duchowy rozwój dziecka i jego przeszkody”. — M. Mścis: „Krajoznawstwo a geografja w szkole”. — W. Pénier: „Nauka czytania z elementarzem czy bez”. — Uwagi dyskusyjne: O rewizję poglądów. — Lekcje: St. Nowaczyk: „Jak Władysław Łokietek zjednoczył ziemie polskie”. — Konkurs na wzór lekcyjny. — Wynik głosowania na wiersz konkursowy. — Ogłoszenia.

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

W Tow. Miłośników Języka Polskiego odbędzie się jutro w piątek, 15 bm o godzinie 20 w sali 17 Coll. Minus odczyt Dra Tomaszewskiego: Język polski na I zjeździe filologów słowiańskich. Wstęp wolny.

Angielskie dzieło uczonego poznańskiego. Nakładem drukarni uniwersytetu w Chicago ukazała się książka prof. dr. Iorjana Znanieckiego p. t.: „The Laws of Social Psychology”. Autor formuluje w niej i omawia główne zasady psychologii społecznej, poddając krytyce prawa już sformułowane oraz analizuje doświadczenia, tendencje i ogólną sytuację społeczną. Krytyka zainteresowała się tem dziełem i omawia je szczegółowo. (z. o.)

Z Towarzystwa Geograficznego. Krakowski oddział odbył zebranie fachowe z odczytem prof. dr. Wł. Semkowicza pt. „Terytorjum historyczne Śląska na tle warunków geograficznych”. (rk)

LITERATURA

Rocznica śmierci Sienkiewicza. Z Warszawy piszą nam: W dniu 15 bm upływa trzynaste lat od śmierci s. p. Henryka Sienkiewicza. Staraniem Polskiej Macierzy Szkolnej, której wielki pisarz był pierwszym prezesem Rady Nadzorczej, odbędzie się w tym dniu nabożeństwo żałobne za jego duszę w kościele Archikatedralnym św. Jana. (lp.)

Pamiętnik Konstancji Morawskiej. — Niezwykłe utalentowana wielkopolska rodzina Morawskich wydała cały szereg pisarzy, którymi chlubi się nasza literatura. Mniej znane jest nazwisko śp. Konstancji Morawskiej, w swoim czasie cenionej literatki, której talent zasługuje na przypomnienie. Była ona — jak w pięknym wspomnieniu pośmiertnym pisał prof. Tarnowski — kobietą ogromnej wiedzy i inteligencji, a ponadto przeznaczą patriotką, obywatelką i społecznicą. W pracach literackich celowała swadą, temperamentem, a jednocześnie wzorową polszczyzną. Cechy te ujawniła najbardziej w feljtonach „Kurjera Poznańskiego”, wydanych później w książce p. t. „Z daleka i z bliska”. Napisany przez nią nekrolog generała Chłapowskiego tak się podobał ks. Kalince, że ten przedrukował go w całości w swej monografii o generale. Obecnie prof. Czartkowski przygotowuje do druku ciekawy życiorys referendarzowej Morawskiej, córki ministra Lubieńskiego, ułożony na podstawie jej opowiadań przez Konstancję Morawską, a oddający doskonale ducha epoki. Tenże uczyony ma wydać również i pamiętnik Kajetana Morawskiego (ojca Konstancji i Kazimierza) z r. 1838, opisujący podróż na Podole i Wołyń. (J. B.)

MUZYKA

Polski muzyk w Ameryce. W Chicago założył przed sześciu laty szkołę muzyczną p. Kazimierz Jasiński, skrzypek, wychowanek warszawskiego konserwatorium. Ze skromnych początków rozrósł się ten zakład do poważniejszych rozmiarów, obejmuje teraz kursy fortepianu, skrzypiec, śpiewu, tańca i szkołę dramatyczną. Personal nauczycielski jest przeważnie polski. P. Jasiński zorganizował orkiestrę symfoniczną, złożoną w części z uczniów swojej szkoły, która daje koncerty, cieszące się powodzeniem. Między Polonią chicagowską cieszy się zakład ten popularnością i ma liczną frekwencję, tak że niedawno musiał otworzyć filję. Oczywiście uprawia p. Jasiński muzykę polską, zarówno popularną, jak poważniejszą.

Sezon koncertowy w Toruniu. Nasz korespondent toruński (A. M.) donosi nam: Pomorskie Towarzystwo Muzyczne w Toruniu zainaugurowało nowy sezon koncertem znanego pianisty prof. J. Turczyńskiego, który odegrał doborowy program, złożony z utworów Bacha, Beethovena, Chopina, Scarlatti'ego, Debussy'ego, Albeniza, Dohnanyi'ego i Straussa. W dniach najbliższych odbędzie się drugi koncert P. T. M. Będzie to wieczór pieśni i duetów w wykonaniu p. Lidji Kustodjewy - Rosińskiej, b. śpiewaczki opery cesarskiej w Petersburgu, obecnie profesorki śpiewu w tut. Konserwatorium Muzycznym i p. Wandy Cholewo - Czekińskiej z udziałem pianistki p. Miedziszewskiej - Grigorjewy.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Zwrot cennych rękopisów. Z Warszawy piszą nam: Polska komisja rewizyjacyjna odebrała dotąd od władz rosyjskich przeszło jedenaście tysięcy rękopisów, należących do Biblioteki Żaluskich i Tow. Przyjaciół Nauk w Warszawie. — Zbiory te obejmują rękopisy w językach: polskim, łacińskim, francuskim, włoskim, hiszpańskim i in. Ostatnio przybył z Petersburga do Warszawy transport, w którym znajdują się mapy i plany/rękopiśmienne oraz dwa cenne rękopisy. Wśród map są m. in. plany Torunia i Wilanova z w. XVII. Rękopisy pochodzą z XV i XVI wieku. Jeden z nich, powstały w latach 1461—1463 zawiera bardzo cenny zbiór pism i listów, aktów, traktatów, mów itp., dotyczących spraw husyckich w Czechach, Polsce i na Śląsku. Rękopisy przekazano Bibliotece Narodowej.

Z MALOWNICZEJ POLSKI

JAK TO NIELATWO DOPIYNAĆ
Z SANDOMIERZA DO WARSZAWY

Interesujące ale niemiłe przygody krajoznawcze opisuje organ Polsk. T. Krajoznawczego „Ziemia”. Spotkały one wycieczkę, płynącą statkiem z Sandomierza do Warszawy. Przytaczamy je, aby zwrócić uwagę odpowiednich czynników.

Jest już godzina jedenasta. Wracamy do przystani. Dwóch funkcjonariuszów żeglugi przechadza się po promie, bada daleki brząsk na wodzie. Statek nadchodzi. Otucha wstępuje w nas. W pół godziny później nadpływa oczekiwany parowiec i skręca do przystani... wojskowej. Zawód.

Zapytujemy urzędników ruchu, czy przystań Sandomierska była uwiadomiana o opóźnieniach i przeszkodach w ruchu. Okazuje się, że niema żadnych podobnych urządzeń.

Już zapóźno, żeby pukać do Sclroniska Tow. Krajoznawczego. Czekamy dalej. Jest po północy. Jeden z urzędników zaofiarował nam swoją maleńką kabinę. Umieszczamy tam dzieci i idziemy szukać pewnej wileńskiej nauczycielki, która przybyła z nami. Znajdujemy ją w składzie towarów, śpiącą snem sprawiedliwych na jakiejś pace...

Znów rozpoczyna się czekanie, drzemanie i spacerowanie. Trwa to do rana. O godzinie piątej wstaje słońce, w pół godziny później zjawia się statek oczekiwany.

Jest osobowo-towarowy. Należy do Zjednoczonej Żeglugi Polskiej. Niemniej takse każę sobie płacić taką samą, jak na komfortowych statkach osobowych. Dlaczego nie przyszedł na czas? Bo nabrał tyle towaru, że noc go zaszła na przystani najbliższej Sandomierza.

Na jednej z najbliższych przystani zawałono nam pokład wielkim ładunkiem owsa. Statek żeglugi żydowskiej pominął go przezornie, znając stan wody na Wiśle. Nasze dzielne „Racławice” zabrały go, taka bowiem wysła instrukcja z zarządu Zjednoczonej Żeglugi Polskiej, żeby „brać wszystko”. Na stacjach następnych zabrałmy oczywiście wszystkie ładunki owoców, jak im się to słusznie należało. Statek, mając szereg mielizn przed sobą, tarł bruchem dno i grzął co kilometr. Następował gwałt wśród załogi, bieganina po pokładzie, drągi i łańcuchy szły w ruch, traciło się conajmniej kwadrans czasu aby trochę niżej powtórzyć tę samą operację.

W ten sposób zajechaliśmy do Puław na podwieczerek. Według rozkładu żeglugi mieliśmy tam być o godz. 3 pp., a odjechać do Warszawy po dwugodzinnym przeszło postoju. Teraz przystanęliśmy na kilkadziesiąt minut jedynie, aby nadrobić opóźnienie. Odwiedzenie Kazimierza Dolnego samochodem musiało odpaść, nawet na rozcejrzenie się po Puławach brakło czasu.

W Puławach „Racławice” dobrały jeszcze ładunku. Kapitan próbował protestować, powoływał się na pasażerów swego statku. Kasjer odpowiedział mu na to: „Komu sie nie podobna, może nie jechać!”

Skutek takich zasad społecznych i fachowych nie dał długo na siebie czekać. Tym razem ugrzęźliśmy za Puławami tak gruntownie, że przepędziliśmy noc całą i połowę następnego dnia. Aby ruszyć z miejsca, trzeba było wynająć barkę u rybaków, przeładować na nią część towaru, zmniejszyć w ten sposób zanurzenie, przepłynąć mieliznę i znów władować towar z barki na statek. Ten sam proceder powtórzył się drugi raz na drugiej mieliznie.

W ten to sposób, w ciągłym rozruchu i stuku, zmęczeni niepewnością, dobrnęliśmy do Warszawy na drugi dzień o godzinie 9 wieczór. Droga z Sandomierza do Warszawy w dół rzeki trwała 39 godzin, przy zupełnym zlekceważeniu interesu publiczności, przy najwyższej taksie za przejazd i bezmyślnym stosowaniu zasady jak największego zarobku.

KSIĄŻKI NADESLANE

„Rocznik Statystyczny przewozu towarów na P. K. P.” Część II Materiały leśne i wyroby z drzewa. Warszawa 1929. Wyd. Ministerstwo Komunikacji.

Franciszek Malicki. „Dalsze objaśnienia o pszczelnictwie” Dodatek do dzieła „Pszczelnictwo przemysłowo-handlowe”. Warszawa 1930. Nakł. autora.

*) Prince Vladimir Bariatyński; Le mystère d'Alexandre I. Le Tsar atil survécú sous le nom Fédor Koussmitch?

Pieszko z pod Kielc na rozprawę sądową do Poznania

W tych dniach zdarzyło się w sądzie grodzkim w Poznaniu, że poznany w pewnej sprawie drobny rolnik z pod Kielc przybył na termin do Poznania pieszo, żywiąc się przez 8 dni tylko chlebem i solą. Brzmiało to, jak gdyby anegdota z czasów nietylne przedhistorycznych, ile przedkomunikacyjnych. A jednak jestto prawda najprawdziwsza.

Zapytany, dlaczego nie przyjechał koleją, odpowiedział:

— Ziemniaki wykopalem i robić nie było już co. A na kolej pieniędzy nie miałem.

O tem, że w danym razie mógł zlecić komuś zastępstwo w Poznaniu, pocziwił na nie wiedział. Bo i skądże? Proces toczył się o pięćdziesiąt parę złotych.

W tym wypadku sprawę załatwiono polubownie, tak, że chłopina nie był już narażony na ponowną wędrówkę. Prawdopodobnie jednak drogę powrotną odbył również na własnych „samochodach”, i być może, że dziś jeszcze jest w drodze.

Wypadek ten nie jest odosobniony. Zdarza się, że aż z Wołynia przyjeżdżają strony do Poznania, w procesach o 20, 50 lub 150 zł, nie znając tutejszych przepisów o zastępstwie procesowym, lub też, co gorsze jeszcze, eksplikują swoje racje na wielkim arkuszu, napisanym przez księdza proboszcza lub za drogie pieniądze przez wiejskiego mądrą, a w terminie do ustnej rozprawy — zapada wyrok zaoczny. Potem zgłoszą sprzeciw na piśmie, do terminu znowu nikt nie staje, i wyrok staje się prawomocny, gorzej, bo praktycznie bezapelacyjny. Najsluszniejsza sprawa może być w ten sposób przegrana.

Niektóre sądy w naszej dzielnicy (np. Sąd grodzki w Poznaniu), starając się temu o ile możności zapobiec, przy wezwaniach na terminy, wyznaczone wskutek wniesienia sprzeciwu przeciw wyrokowi zaoczному, załączają osobne pisma informacyjne, jednak przy skomplikowanej procedurze doręczeń tutejszych pism sądowych w innych dzielnicach środki ten okazuje się zbyt często zawodny, prosto dlatego, że chłopiek otrzymuje pismo zapóźno, a zanim mu je kto wyjaśni, i zanim zrozumie, termin już minął i egzemplarz z wyrokiem zaocznym już jest w drodze.

Prawo stało się zadość, lecz jak na tem wychodzi sprawiedliwość?

Przejdźmy po zaborcach kodeks cywilny i procedurę cywilną. Kto wie, czy nie jest to może najlepszy po nich spadek, zdumiewająco zawarty w konstrukcji myślowej, konsekwentny, o treści przemysłowej do ostatnich granic.

Lecz jeżeli już w kilka lat po wejściu ich w życie niejednokrotnie obie kodyfikacje były narażone w samych Niemczech na zarzut, że w abstrakcji myślowej tracą kontakt z rzeczywistością, jeśli nawet w Niemczech w ostatnich czasach zaznaczył się silny prąd przeciwko matematyzacji pojęć prawnych przez kodeksy i judykaturę, to jakież poważne wątpliwości możnaby wysunąć, jeśli chodzi o naszą, polską rzeczywistość?

Są to sprawy, które przedewszystkiem interesują naszą komisję kodyfikacyjną. Jednak uważamy, że życie nie może czekać, że jeśli system niemiecki opierał się na pracy trzydziestu lat, to taki sam okres czasu trzeba będzie poczekać na własną kodyfikację, o ile ma być dobra.

A z niemieckiego spadku należy nara-

zie zatrzymać to, co jest w nim dobre, a spiesznie poprawiać słabe jego strony.

Institucja wyroku zaocznego opiera się na przesłankach, że jeśli ktoś tak dalece nie interesuje się swoją sprawą, że nie staje w terminie, to przynajmniej, że wynik sporu jest mu obojętny. A więc daje się rację przeciwnikowi. (§§ 330 i 331 pc.) W stosunkach niemieckich jestto w zasadzie słuszne, w stosunkach, panujących w naszej dzielnicy ostatecznie także, choć nieświadomości pod tym względem jest nieraz niesłychana. Lecz dla b. Kongresówki, Małopolski i Kresów? Czy zachodzi tu brak zainteresowania, czy też po prostu nieświadomość, i nieumiejętność podjęcia sporu jeśli nie stanie strona sama, lub zastępca?

Mogłoby się zdawać że są to sprawy odosobnione, gdyż we wszystkich ustawodawstwach, obowiązujących na ziemiach polskich, sądem właściwym dla dłużnika jest jego najbliższy sąd grodzki, czy okręgowy. Jednak reguła ta posiada niezmiernie liczne wyjątki, przedewszystkiem dlatego, że na ziemiach zachodnich działa bardzo znaczna ilość firm, które rozsyłają swe towary przez agentów na wszystkie ziemie polskie. A nota komisowa, którą przy umowie się podpisuje, zawiera uwagę: „Płatne i zaskarżalne w Poznaniu”. I rolnik, który, nie czytając może wcale, notę tę podpisał pod Drohobyczem, może być zaskarżony przed sądem w Poznaniu. I jak mu wytłumaczyć, że może zamianować sobie zastępcę w Poznaniu — adwokata, lub inną osobę, jeśli sam nie umie czytać tylko na książce do nabożeństwa, a w celu przeczytania urzędowej „bumagi” wędruje nieraz kilkanaście kilometrów do miasteczka?

Tego rodzaju sprawy figurują codziennie na wokandy sądów poznańskich całymi dziesiątkami. Czy nie należałoby temu zaradzić jaknajprędzej? Ustawodawstwo austriackie starało się temu zapobiec przez unieważnienie umów o własność sądową przy umowach ubezpieczeniowych i o kupno rafalne. Umowa taka może być zaskarżona tylko w sądzie miejsca zamieszkania dłużnika. Jestto sposób dość wątpliwy, gdyż niesłychanie krepujący życie gospodarze i zbyt radykalny. Sądźmy, że możnaby znaleźć inną drogę.

Już procedura cywilna przewiduje w § 174 instytucję t. zw. pełnomocnika dla doręczeń, którego musi zamianować na zarządzenie sądu, jeśli strona nie mieszka w okręgu sądu. Kodeks cywilny zna instytucję kuratora dla osób nieobecnych. W prawie wczesnego średniowiecza inaczej traktowano w stosunkach prawnych ludzi miejskich, i „rusticitas” czy „paginitas” ograniczała prawną zdolność do zobowiązania się. W procesie polskim pozostały reszty tych pojęć.

Czy nie należałoby w danych warunkach rozwinąć wspólną myśl tych wszystkich instytucji przez utworzenie instytucji ustawowego pełnomocnika procesowego, który przy przesłankach § 174 pc. zastępowałby w urzędzie stronę pety, póki nie zamianowałaby swego własnego zastępcę który informowałby ją i chronił przed fatalnymi skutkami rygorów ustawowych, pośredniczył w mianowaniu adwokata czy uzyskiwaniu prawa ubóstwa, i stopniowo przeprowadzał na tory normalnego procesu?

Zmiana w procedurze nie byłaby wielka, a pożytek stałby ogromny. Może warto by myśl tę przedyskutować? (adr.)

Z muzyki

Eisenberger, Földesy, Dahmen premjera „Lucji z Lammermooru” Donizetti'ego, Śliwiński.

W przeciagu trzech dni pięć poważnych imprez muzycznych. Czy to na Poznaniu nie za wiele? Tygodniami nie się nie dzieje, aż w końcu w jednym dniu daje się dwa poważne koncerty i premjerę w Operze.

Co ma robić ta niezbyt liczna publiczność, która się muzyką interesuje? Jak ma postąpić sprawozdawca? W rezultacie pustki na salach i łatanie sprawozdania.

O straty przedsiębiorców niema się co kłopotać, skoro świadomie tak koncerty rozłożyli, ale dlaczego ma tracić na tem publiczność, która z pewnością zapłaciłaby salę i na Földesym i na Dahmenie, gdyby koncerty te odbyły się w różnych dniach. Premjerze operowej taka konjunktura napewno także na dobre nie wyszła. Stwierdzić tego jednak już oświadczyć nie mogłem, bo trudno być w trzech miejscach równocześnie.

Eisenberger okazał się śpiewakiem poprawnym o dużym, dosyć jednostajnie zabarwionym głosie, wytrawnej muzykalności i poważnych aspiracjach.

Jego baryton kształcony na sposób niemiecki (wszystko w gardle) zyskałby przy innej metodzie na giętkości i swobodzie. Brak czego, wywołuje w obecnym stanie sztywność i stale, forsowne napięcie dźwięku. Sam materiał głosowy jest dobry i przy umiejętnej pracy mógłby być bardzo ładnie rozwiniętym. Földesy — ujmujący, poważny

artysta. Swą wnikliwą, wolną od wszelkich zewnętrznych efektów, zrównoważoną grą przykuwa do siebie uwagę z zupełnością i kaze zapominać o tych szczegółach technicznych i interpretacyjnych, które u kogo innego budziłyby zastrzeżenia.

Bezpośredniość i szczerłość jego wysoce artystycznej natury podbija słuchaczy i wytwarza na sali niezwykle ciepły nastrój, tak niepodobny do sztywnej, urzędowej atmosfery, panującej nieraz na najlepszych nawet koncertach. Atmosfera, którą wytwarza Földesy, jest niezwykle cenna, pozwala bowiem słuchaczom obcować bezpośrednio niejako z samą istotą muzyki i odczuwać jej działanie wprost — bez żadnych ubocznych refleksyj. Dzięki temu publiczność uczestniczy niejako czynnie we wspólnym obrzędzie, któremu wykonawca tylko przewodniczy, kierując umiejętnie odruchami wewnętrznymi słuchaczów w sposób konstruktywny, twórczy. Z odruchów tych buduje w każdym słuchacz samodzielną myśl muzyczną, pochodzącą wprawdzie z jednego źródła, która jednak u każdego rozwija się samodzielnie i w różny sposób.

Nikogo nie pozostawia biernym — każdego zmusza do współdziałania, do współtworzenia tej rozedrgannej wspólnej symfonii, która kształtuje się pod jego wpływem w duszy i fantazji słuchaczów.

W takich chwilach każdy z łatwością wyczuwa w sobie pierwiastek twórczy, tkwiący w nim zawsze, do rozbudzenia którego potrzeba tylko umiejętnej i wjaemniczonej ręki nauczyciela i przewodnika. Földesy jest właśnie takim urodzonym nauczycielem i prze-

wodnikiem. Sprawuje on tę funkcję daleko skuteczniej, niż niejeden talent, silniejszy może i bogatszy, ale zachowujący pontyfikalny dystans, pomiędzy sobą a słuchaczami.

Niezmiernie żalowałem, że trzeba było przerwać ten przemily nastrój głębokiego a tak prostego obcowania z prawdziwą sztuką, należało jednak jeszcze posłuchać koncertującego w sąsiedztwie Dahmena.

Z programu Földesy'ego najtrwalsze wrażenie pozostawił koncert wiolonczelowy D-dur Haydna. Tak ze względu na wykonanie, jak i wartość samego dzieła. Świeżość, bogactwo i finezja myśli w tem dziele, ubrane w tak wytworną i cudownie zwartą formę działa niezwykle podniosło i pokrzepiająco.

Bezimienna akompanjatorka spełniała swą rolę niezwykle intymnie i stylowo, dodając swą grą i sylwetką dużo wdzięku całemu, przemilemu wieczorowi. Publiczności garstka, ale umiała ona swem ciepłem i rozbudzoną wrażliwością wynagrodzić gorąco sympatycznemu artyście pustkę sali.

O Dahmenie trudno jest wyrobić sobie decydujące zdanie na podstawie kilku ostatnich rzeczy, słyszanych pod koniec programu.

Z wykonanej „Symfonji hiszpańskiej” Lalo i „Zigeunerweise” Sarasate można było wywnioskować, że dominującą elementami jego gry jest porywający temperament, znakomicie oparty wyrazisty rytm i wielki, pięknie brzmiący ton. Muzykalność zdrowa, nieco powierzchowna. W rzeczach wymagających głębszego skupienia i wyrazu czuć pewne zakłopotanie, odbijające się na pewności smyczka i pięknie tonu. Natomiast tam, gdzie artysta może znaleźć ujście swemu temperamentowi oraz kapitalnym walorom technicznym czuje się w swoim żywiole i porywa, działając swą interpretacją zupełnie przekonująco.

Akompanjament był, niestety, nie odpowiedni.

Śliwiński grał następnego dnia w Operze i miał kasowo lepsze powodzenie.

Fizjonomia artystyczna Śliwińskiego a także jego walory techniczne mają ustaloną sławę i pociągają licznych jego wielbicieli, którzy i tym razem, pomimo nawału innych koncertów dotrzymali mu wierności.

Obfity, nieco chaotycznie ułożony program wykonał Śliwiński doskonale, zdobywając sobie, jak zwykle, duże powodzenie.

Wyróżniającymi się punktami programu była Fantazja Schumanna i Polonez - Fantazja Chopina, zagrane stylowo i z właściwą temu znakomitemu artyście powagą i poezją.

W Operze odbyła się premjera „Lucji z Lammermooru” Donizetti'ego, na której jednak z wyżej wyluszczonej powodów nie mogłem być obecny. Sprawozdanie ukaże się po najbliższym przedstawieniu tej opery.

St. Wiechowicz.

W niedzielę II-gi koncert Filharmonji Poznańskiej

W niedzielę w Auli Uniwersyteckiej Filharmonja Poznańska występuje z drugim w sezonie koncertem symfonicznym, co wszyscy miłośnicy poważnej muzyki przyjmą niewątpliwie z dużym zadowoleniem do wiadomości. Powodzenie pierwszego koncertu było najlepszym dowodem, jak Poznań spragnionym jest muzyki symfonicznej, to też Filharmonja postanowiła w bież. sezonie przywrócić na stałe takie koncerty, będące chlubą naszego życia muzycznego.

Niedzielnym koncertem zapowiada wyjątkową ucztę duchową raz ze względu na program, który zawiera jedno z najlepszych dzieł symfonicznych Różyckiego, mianowicie jego „Bolesława Śmiałego”, dalej przepiękną Symfonię „Z nowego świata” Antoniego Dworzaka, wreszcie sławny koncert skrzypcowy Mendelssohna w interpretacji świetnego wirtuoza holenderskiego Jana Dahmena'a, który niedawnym koncertem w Poznaniu zdobył sobie entuzjastyczne uznanie słuchaczy i prasy. Koncertem dyrygować będzie dyr. Zygmunt Wojciechowski, który świeżo wykonał ten program w Filharmonji Warszawskiej, zdobywając tam sukces nadzwyczajny. Świetna orkiestra warszawska zaprosiła też odrazu naszego wybornego dyrygenta na jeden z najbliższych wielkich koncertów piątkowych.

Powrót Nuncjusza Apostolskiego

(KAP) W piątek, dnia 15 powraca do Warszawy z Rzymu J. E. arcybiskup Franciszek Marmaggi, Nuncjusz Apostolski w Polsce.

Najlepsza Pamiątka

po PWK oraz najlepszym pod-
ręcznikiem informacyjnym
i adresowym dla sfer prze-
mysłowych i wytworców

są niewątpliwie
Katalogi P. W. K.

wydane z ramienia Dyrekcji
Powsz. Wystawy Krajowej przez

Biuro Ogłoszeń „PAR”

Nabyć je można w firmie naszej jeszcze
wszystkie, a mianowicie:

- Katalog Główny**
obejmujący przemysł, sam-
wychowan. fiz. i instytucje
kultur. oświat. za cenę zł 3,—
- Katalog Rolniczy**
część I. ogólna, zaw. ek-
sponaty, produk. rośl., zwie-
rzęcej leśnictwa i łowiect-
wa za cenę. zł 2,—
- Katalog Rolniczy**
część II. zaw. wystawców
zwierząt opas. za cenę zł 1,—
- Katalog Rolniczy**
część III. zaw. wystawc-
psów rasowych za cenę zł 1,—
- Katalog Rolniczy**
część IV. zaw. wyst. zwie-
rząt hodowlan. za cenę zł 3,—
- Katalog Rolniczy**
część V. zawier. wystaw,
drobn. inwentarza za cenę zł 1,—
- Katalog Rolniczy**
część VI. zawier. wystaw.
pszczelarstwa za cenę zł 0,50
- Katalog Rolniczy**
część VII. zawier. wyław.
ryb żywych za cenę . . . zł 0,25
- Katalog Rolniczy**
część VIII. zaw. wyst. eksp.
przetargu koni i owiec za zł 0,50
- Katalog Rządowy**
zawier. eksp. z gosp. i życia
państwa w języku polskim
za cenę. zł 1,—
- Katalog Rządowy**
zaw. eksp. z gosp. i życia
państwa w jęz. francuskim
za cenę. zł 1,—
- Katalog Rządowy**
zaw. eksp. z gosp. i życia
państwa w j. angielsk. za zł 1,—
- Katalog Rządowy**
zaw. eksp. z gosp. i życia
państwa w j. niemieck. za zł 1,—
- Przewodnik po PWK**
w jęz. polskim za cenę zł 1,—
- dto. w nowym oprac. za zł 1,50
- dto. w płóc. oprawie za zł 2,—
- Przewodnik po PWK**
w jęz. francusk. za cenę zł 2,—
- Przewodnik po PWK**
w jęz. angielskim za cenę zł 2,—
- Przewodnik po PWK**
w jęz. czeskim za cenę zł 2,—
- Przewodnik po PWK**
w jęz. niemieck. za cenę zł 2,—

Razem 20 katalog. za zł 28,75

Chcąc uprzyściplnić nabycie kom-
pletu Katalogów warstwow. jaknaj-
szerszym, oddajemy wszystkie Kata-
logi razem za cenę tylko

zł 15,—

Przy wysyłkach zamiejscowych prosimy
sume tę oraz 5,— zł na porto i opa-
kowanie razem zł 20,— przelać na
konto nasze w P. K. O. nr. 201 195.

PAR
POLSKA AGENCJA REKLAMY FRANCISZEK KRZYŻA

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11.

Przez wolność do oświaty

Niema chyba w naszej odrodzonej Ojczyźnie wspanialszego i bardziej zbawionego hasła państwowo-twórczego nad propagandą idei: Przez wolność do oświaty, w znaczeniu zaszczytnej tradycji Polski przedrozbiorowej.

Zbliża się dzień 15 listopada, tak bliski sercu każdego Polaka jako rocznica Sienkiewiczowska, którą w głębiem zrozumieniu niepodległościowego znaczenia Sienkiewicza, czyniono słusznym „Dniem Oświaty”, zwłaszcza pozaszkolnej i dla dorosłych. Jest to dzień zbliżony w swym znaczeniu do dnia 3 Maja, mający uświadomić jak najszerzym sferom naszego społeczeństwa niezbędną potrzebę oświaty i narodowego ducha, jako treści wszelkiej prawdziwej oświaty wśród ludu, łaknącego zrozumienia Polski współczesnej, na tle jej symbolicznych przeżyć i przemiennej w nowo poślannictwo przyszłości. Na całym obszarze działalności TCL w Wielkopolsce, na Pomorzu, Górnym Śląsku odbędzie się bezpłatne akademie, dalej kwesty na fundusz bibliotek oświatowych i na budowę „Domu Oświatowego TCL”. Należy się spodziewać, że akcja ta w przededniu złotego jubileuszu 50-lecia TCL spotka się z jak najszerzym poparciem naszego patriotycznego społeczeństwa, zwłaszcza jeżeli się do publiczności, istotnie nieco przeciążonej kwestami ulicznymi, nie przystąpi z próżną ręką, lecz każdy datkę odważymy pełnowartościowym wydawnictwem jak „Oświatowy kalendarz-albumik na rok 1930”, „Jednodniówka”, „Pewukowy wieniec” (50 gr.) a bardziej jeszcze „Odnaką Jubileuszową”, nadzwyczaj artystycznie wykonaną, którą zaszczytnie nosić można przy każdej sposobności, a która jest już do nabycia w Centralnym biurze TCL, Poznań, Fr. Ratajczaka nr. 16.

Zawieszenie strajku krawców konfekcyjnych

Kierownik komisji strajkujących krawców i krawczyń konfekcyjnych doniósł onegdaj zarządowi Zw. Pracodawców, iż krawcy strajk zawieszają, podejmując pracę na starych warunkach.

Jednocześnie, jak nam donoszą, zwracają się krawcy do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, aby ono wszczęło akcję arbitrażową. (z)

Z życia Towarzystw

Z obchodu 60-lecia Tow. Mł. Przemysłowców w Żninie. Niezwykłą uroczystość obchodziło Tow. Młodych Przemysłowców w niedzielę 3. 11. 29 r. O godzinie 19-tej odbył się koncert kółka muzycznego a o godzinie 20 uroczyste posiedzenie.

Zagali obrady prezes p. T. Joachimowski, powitał gości — ks. prob. Kinastowski, burmistrza p. Bukowskiego oraz członków krótkim przemówieniem. Chór męski odśpiewał pieśń „Polski przemysł”. Następnie obszerne sprawozdanie z 60-letniej działalności wygłosił p. Ignacy Derech.

Mówca podzielił referat na dwie części, mianowicie: prace Tow. w okresie niewoli i w wolnej już Ojczyźnie. Podnosił, jak w niewoli przy współpracy gorliwych członków Towarzystwo się rozwijało i obecnie jak przez odniesienie kierunku działalności zarządu doszło Tow. do rozkwitu. Towarzystwo założone zostało 31. 10. 1869 r. W ciągu tych lat miało Towarzystwo 12 prezesów. Funkcje sekretarza sprawowało członków 14, skarbnika 16 i bibliotekarza 10.

Zebrań odbyło się w tym długim czasie 719, odczytów 104, wieczorków 28, obchodów 7, urządzone rozmaite kursy pisowni i książkowości.

Za czasów piastowania prezesury przez p. Karola Derecha była biblioteka dość poważna. Urządzano rok rocznie gwiazdkę dla biednych dzieci.

Na wielką uwagę zasługuje założenie kółka terminatorów. Na wyróżnienie zasługuje również praca obecnego zarządu,

który urządził wspaniałą wystawę prac terminatorów w roku 1928.

Dalszy punkt obejmował uczczenie członków honorowych i wręczenie im dyplomów Dyplomy zasługi otrzymali członkowie, którzy należą do Towarzystwa przeszło 40 lat, mianowicie pp. Wacław i Alojzy Grajewscy, Teofil Smorowski, Stan. Płazalski, Julj. Smorowski, Karol Derech i Adam Śmiechocki.

Dyplomy uznania wręczono pp. Romanowi i Ignacemu Smorowskim, Anton. Nowickiemu, Antoniemu Marlewskiemu, Stanisł. Murkowi, Ant. Gruszcze, Nepom. Tomaszewskiemu, Wład. Helińskiemu, Ant. Kurkowskiemu, Edm. Bykowskiemu, Franc. Malachowskiemu, Emilowi Cynalewskiemu, Ant. Męcińskiemu, Józ. Parokowiakowi, Józefowi Szarkowskiemu, Romanowi Musiałowi i Leonowi Ksyckiemu.

W dalszym ciągu piękna deklamację wygłosiła panna Korzeniowska, poczem chór mieszany (kościelny i świecki) odśpiewał pieśń „Polonez jubileuszowy”. Przed zamknięciem posiedzenia przemówił jeszcze ks. prob. Kinastowski, który w gorących słowach zachęty do dalszej owocnej pracy, życzy Tow. jak najwięcej błogosławieństwa Bożego i aby rzemysł polski był kuźnią pracy.

Na zakończenie odbyła się w zamkniętym kółku wspólna zabawa taneczna. Dzień ten długo pozostanie w pamięci uczestników. Wl. K.

Z Kółka Rolniczego w Sepólnie. W ostatnich dniach ub. miesiąca odbyło się przy dość licznej udziale członków miesięczne zebranie Kółka Rolniczego. Zebranie zagali prezes p. Czarnecki, witając przybyłych członków jak i gości w osobach dyrektora szkoły rolniczej w Pawłowie pod Chojnicami p. Piechocińskiego i referenta Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego Torunia p. Kowalskiego. Po załatwieniu pierwszych punktów obrad wygłosił p. Kowalski bardzo treściwie opracowany referat na temat „Prace konkursowe sekcji Młodych Rolników”. Drugi referat mówił o potrzebie hodowli bydła 1. dla produkcji nawozu naturalnego, 2. dla zwiększenia produkcji mleka i lepszej gospodarki mlecznej, 3. dla uzyskania siły roboczej i pociągowej. Ostatni referat sprowadzał utworzenie Kółka Hodowlanego, do którego zapisało się od razu 10 członków. Ponadto załatwiono dalsze punkty porządku obrad, odczytano komunikaty P. T. R. i starostwa poczem zebranie zamknięto. (ws)

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 15 listopada 1929 r.

Poznań (385 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. zbożow. i cen targ. Rzeźni miejskiej; godzina 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.45 słuchowisko dla dzieci p. t. „Co Wisia widziała w swych marzeniach” (red. i uk. p. W. Trojanowskiej, art. Teatru Nowego); godz. 17.25 kurs elem. języka ang. (wykład dr. Arend, lektor Uniw. Pozn.).
godz. 17.45 koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 odczyt p. t. „Francja współczesna” (wygl. dr. Marjan Jedlicki, doc. U. Jagiell.); godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 „Z terenów misyjnych” (wygl. p. Kazimierz Kapitańczyk); godz. 20.15 koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonji Warszawskiej. Recital fortepianowy Maurycego Rosenthala (pianisty); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radjografja; godz. 22.45 lekcja tańców (wykl. p. Vala Jennings); godz. 23.10 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godzina 13.00 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 „Przegląd wydawnictw periodycznych”; godz. 15.45 Komunikat Rady Naczelnej Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczy i Muzycznych; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Przechadzki artystyczne po Warszawie” — wygłosi dr. Marjan Henzel; godz. 17.45 koncert orkiestry 1 p. Swolęzów; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.05 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 transmisja z Filharmonji Warszawskiej. Recital Maurycego Rosenthala (fortepian). Po transmisji komunikaty „Z dymkiem papierosa”, oraz transmisje ze stacji zagranicznych.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty go-

spodarcze; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 L. Krobicka: „Marja Kopnicka — miłośniczka polskiego ludu”; godz. 17.45 koncert popołudniowy z Krakowa; godz. 19.05 dr. Władysław Chrzanowski: „O spółdzielniach”; godz. 19.30 red. Michał Orlicz: „Z dziejów teatru w Polsce”; — Tadeusz Pawlikowski; godz. 20.15 transmisja koncertu z Filharmonji Warszawskiej; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **N. L. Gniezno.** Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu; mieszkanie podlega ustawie o ochronie lokatorów (K)

— **P. T. Sobocki.** Według art 6 ustawy o państw. podatku dochodowym za dochód uważa się sumę wszystkich przychodów otrzymanych... itd Sądzimy więc że przychodu nie otrzymanego, względnie którym nie można rozporządzać, nie potrzeba wykazać (K)

— **P. W. Skibiński.** Właściciele przedsiębiorstwa dorozkarskiego ponoszą odpowiedzialność za tego rodzaju wypadki, są też zwykle ubezpieczeni na odpowiedzialność Radzimy wytoczyć za pośrednictwem adwokata proces o odszkodowanie. (K)

— **A. E. Poznań.** Nie możemy służyć informacją. Elikzir — preparat farmaceutyczny Helix — ślimak. (K)

— **Lokator z Wildy.** Gospodarz może żądać, lecz Pan nie ma obowiązku prawnego zapłacić. W razie sporu radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu (K)

— **M. K. Krotoszyn.** Jeżeli marki niemieckie, kapitał 2610 zł; jeżeli polskie. to 1413.75 zł. Należy doliczyć zaległe odsetki. (K)

— **A. P. 60** Razem z zaległymi odsetkami należy się Pani 360.40 zł. Kapitał zwalorowany na 18,75 proc. równoważności. (K)

— **P. St. Pawłowski.** Informacji dokładnych udzieli Urząd Pożyczeł Państw. Warszawa, ul. Senatorska 29 (K)

— **P. Wanda Hąciowa.** Adres likwidatora Banku Młynarzy: Inżynier K. Grzelachowski, Poznań, ul. Grunwaldzka nr. 20 b. (K)

Mixin

—
najlepszy i najtańszy
proszek mydlany

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Akademickie Koło Misyjne** Studentów U. P. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 14 bm. o godzinie 20 w sali Patologii ogólnej. Coll Med.

— **Koło Śpiewackie „Gęźba”, Winiary.** Wieczorek rodzinny odbędzie się w sobotę 16 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Jędraszewskiego. „Urbanowo”.

— **Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego** bierze gremjalny udział w obchodzie listopadowym dnia 16 bm. który urządza Okręg I Zw. Tow. Uczestników Powst. w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka 4-6. Zbiórka o godzinie 19.30 przy ul. Fr. Ratajczaka nr. 4-6 przed Biblioteką Uniwersytecką. Poczet sztabowy w pełnym umundurowaniu, reszta członków w czapkach

— **Akademickie Koło Kujawskie przy U. P.** W sobotę dnia 16 bm. o godz. 20 odbędzie się zwyczajne walne zebranie w sali 20 Coll. Minus. Na porządku obrad: wybór prezydium, odczytanie protokołu, sprawozdania, udzielenie absolutorjum ustepującemu zarządowi, wybór nowych władz Koła, wolne wnioski. W razie braku quorum zebranie odbędzie się w drugim terminie o godzinie 20,30 bez względu na ilość obecnych.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Jadwiga Lisiecka, urzędniczka bankowa, 26 l. Apolonja Dabertowa z d. Nowacka, wdowa, 55 l. Marja Palczewska z d. Jaruchowska, 55 l. Czestawa Marciniakówna 8 m 16 dni. Stanisław Śmigielski 1 m 9 dni. Waldemar Jankowski, uczeń szkolny, 9 l. Wiktorja Golibrocka z d. Olejniczakówna, wdowa, 67 l. Marja Polcynowa z d. Golniewiczówna, wdowa, 81 l. Łukasz Nowak, robotnik, 68 l. Wojciech Szaroleta, robotnik, 56 l. Joanna Szymoniakówna z d. Stefaniakówna, 26 l. Jerzy Szymoniak 2 i pół godz. Teresa Stronczyńska z d. Nowakówna, 26 l. Jan Biłski, porucznik - pilot, 28 l. Feliks Szczyński Lipiński, podporucznik - obserwator, 22 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Stanisław Mikołajczak, Rogalin 3 zł; — S. B. 5 zł; — Andrzejak 3 zł; — J. St. Mayowie z prośbą o zdrowie 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 2235.95 zł.

Na chleb św. Antoniego: A. C. 5 zł; — J. 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 61.20 zł

Na Tow. Ludoznawcze: 250 zł wypłacono 12. 11 rb. p. Wiesławie Cichowiczównie.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

do kasy komitetu wpłacono w złotych — Konto P. K. O. 207 470. 1928 49

P. Dzierżykray-Morawscy. Korzełwki	5.-	SS Miłosierdzia Marianopol	5.-	J. Pogorzala	3.-
X. Fr. Gólszewski, Brzeziny	5.-	H Jablonowska, Przyborów	5.-	St. Limańska	1.-
Z. Jeszkówna, Bydgoszcz	5.-	F. Borkowski, Przemysł	10.-	A. Jankowiak	5.20
B. Jeszka, Bydgoszcz	5.-	St. Depta, Krokówko	5.-	K. Kodyniakowa	5.-
J. Gólski, Rogoźno	5.-	Fr. Janicki, Skoczów	5.-		
J. Borowski, Koźmin	5.-	L. Janicki, Skoczów	5.-		
E. Kudrykiewicz, Izowo	5.-	H. Hallerówna, Mysłowice	3.-	H. Sokółówna, Szlachta	2.-
P. Stachowiak, Biskupice	5.-	M. Kierecki, Katowice	5.-	R. Suska, Rozdziały	3.-
Fr. Klemens, Owieczki	2.-	Grünholz, Suleczyno	2.-	M. Celewicz, Bydgoszcz	5.-
St. Tomaszówna, Studz.	10.-	Fr. Jedrusiak, Skoroszew	5.-	M. Puculek, Łódź	10.-
M. Nejezyk, Poznań	10.-	J. Rozwadowski, Lwów	7.-	Ig. Lesz, Katowice	10.-
Z. Dziubińska, Poznań	10.-	A. Kempnińska, Skoki	5.-	X. Dr. Wl. Grzelak, Kr.	20.-
M. Zelazna, Chelmża	10.-	Z. Mukulowska, Kolaczk.	15.-	X. M. Górecki, Koźmin	5.-
Tow. Nauz Sz. Śr. i Wyż	10.-	Z. Bloch, Gniezno	5.-	H. Oskardówna, Stary Sacz	10.-
K. Jarcin	10.-	Wl. Halewski, Poznań	10.-	SS Elżbietanki, Ostrów	5.-
Br. Jakubowski, Podzam.	10.-	Majetność, Markowo	50.-	A. Machnicki, Kraków	10.-
J. Lelkowska, Katowice	20.-	A. Blaszczyk, Ostrow	1.-	St. Cioskiński, Kraków	2.-
X. T. Bzowski, Chyrowo	50.-	Wl. Chudziecki, Dopiewo	25.-	A. Biernadkiewicz, Kraków	3.-
Kasa Kraj. Z. Op. Społ.	100.-	X. Prob. Janasik, Bnin	10.-	X. M. Objasz, Lwów	5.-
W. Jęherowo	100.-	Pańczak, Strzyżewko	10.-	X. J. Szurlej, Leżajsk	5.-
Dr. Gasowski, W. Jęherowo	5.-	E. Szalczyński, Leszno	3.-	Jedraszczak, Wójcik	7.-
J. Kalawski, Pozn. W. rata	10.-	J. Poznański, Poznań	10.-	Nowak, Wójcik	3.-
X. St. Drygas, Poznań	10.-	Za pośr. X. Dr. Gładysza	10.-	E. Stabilewska, Zalesie	50.-
A. Stuba, Nowawieś	10.-	Poznań, Staroleka	10.-	J. Chednicka, Zakrzewo	10.-
Z. Spedowski, Lwówek	20.-	E. Szczepaniakowa	5.-	X. Pr. Domachowski, Podg.	10.-
Światłowiczowa, Dobrzyca	1.-	B. Solecki	5.-	Dr. P. Szydłowski, Kościerz.	1.-
J. Przybyłowski, Gniezno	10.-	M. Kisza	2.-	X. Grochowski, Kościerzyna	5.-
M. Rodkiewiczówna, Bach.	25.-	M. Cichorzewski	10.-	Wl. Kulesza, Pniewy	20.-
J. Skubis, Brzeziny śl.	2.-	F. Nowak	3.-	F. Szakówna, Leszno	5.-
T. Klein, Kraków	5.-	St. Marciniak	5.-	E. Dzurzyński, Nowe	5.-
J. J. Kijakowie, Krynica	5.-	A. Szczepaniak	5.-	X. Pr. Bartkowski, Nowe	10.-
Prof. T. Berner, Zory	5.-	N. N.	5.-	St. Magarzewicz, Pniewy	5.-
X. W. Jasionowski, Siem.	3.-	J. Musiał	3.-	W. Czarniecki, Złotniki	15.-
R. Jasielski, Stanisławów	2.-	W. Nieczewski	5.-	X. Dr. P. Rawicki, Janów P.	5.-
Fr. Tuleja, Warszawa	5.-	M. Kaczmarek	5.-	X. B. Szczepaniak, Brześć K.	5.-
A. Wysocki, Zaniemyśl	10.-	St. Sowiński	2.-	Prof. A. Jesionowski, Lubl.	3.-
Szkola Goluchów	2.-	H. Budzińska	2.-	Tom. Zajacowie, Zakopane	75.-
W. Banachowicz, Pleszew	2.-	J. Mager	1.-	X. kan. Hodulnicki, Pińsk	10.-
J. Klimaszewska, Leszno	5.-	F. Szatyński	5.-	X. Fr. Szatko, Podegrodzie	5.-
J. Neugebauerówna, Rabin	5.-	B. Godzowska	5.-	A. Kaczmarek, Bydgoszcz	5.-
Br. Moderska, Poznań	10.-	J. Koszuta	5.-	Bralik, Koszęcin	5.-
J. Galsterówna, Opalenica	5.-	Z. Rysterówna	10.-	J. Ciesielski, Łaski	5.-
J. Ofierzyńska, Świecie	10.-	A. Hejgelmanowa	2.-	X. Ig. Chwirng, Lwów	5.-
X. Pr. Wierzbaczewski, Bojanowo	6.-	M. Hejgelmanowa	5.-	X. Wl. Zak, Lwów	5.-
Dratwa, Gultowo	5.-	Z. Piotrowska	5.-	Pacyfiusz, Kórnik	20.-
Fr. Musiał, Toruń	2.-	F. Grysa	5.-	W. Dąbrowski, Bydgoszcz	25.-
		J. Skrzypczak	5.-	Dzieci szkoły p. Now'niki	10.15
		M. Koterasowa	5.-		

Jak praktyczna i wygodna,

taką dobrze odmierzoną łączką proszku do pieczenia Oetkera!

Wskazówki pieczenia we wszystkich przepisach Dra Oetkera są tak wyraźne, że wykluczają wszelki zawód. Nasze panie gospodynie od wczesnej młodości przyzwyczały się do nich i nawet przez myśl im nie przejdzie, by eksperymentować nieznanymi wyrobami.

Dra Oetkera proszek do pieczenia

jest właściwym środkiem w użyciu domowym, ponieważ ułatwia niezmiernie pieczenie. Każde pieczywo, sporządzone według przepisów Dra Oetkera posiada nieskazany, przyjemny, delikatny smak.

Dr. August Oetker, Ollwa

Bäckin

Marja z Maciejewskich Aleksandrowa Bessertowa

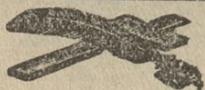
moja najdroższa i nigdy niezapomniana żona, nasza ukochana matka, teściowa, babka i prababka, zasnęła w Panu we wtorek, dnia 12 b. m. o godz. 5,30 po poł. nagle na udar serca, namaszczone Olejami św., o czym zawiadamia Krewnych i Znajomych rodzina.

Eksportacja z domu żałoby Cierpięgi 27 do kościoła św. Wawrzyńca w Gnieźnie odbędzie się 15 b. m. o godz. 10 przed południem. Po mszy św. odprowadzenie zwłok na szosę Poznańską. Złożenie zwłok do grobu rodzinnego z kostnicy cmentarza Jeżyckiego w Poznaniu dnia 15 b. m. o godz. 15,30.

Gniezno, Poznań, Bydgoszcz, Jarocin, Szczakowa, Jankowo Dolne.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 20197

Dnia 13 listopada 1929, zasnęła w Bogu po długich i bolesnych cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana i troskliwa matka, teściowa, babcia i ciocia, ś. p.

z Jankowskich Marja Mellerowa

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 16 b. m. po poł., o godzinie 2,30, z domu żałoby ul. Marcelego Mottego 3, na cmentarz w Górczynie, o czym donoszą

dw 2857

w ciężkim smutku strapieni

mąż i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Poznań, Dalewo, Odolanów, Śrem, Kobylin, 14. 11. 1929.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Dnia 10 listopada 1929 r. zmarł tragiczną śmiercią członek naszego Związku, ś. p.

Maksymilian Wesolowski

Pogrzeb odbędzie się z kostnicy Szpitala Miejskiego w piątek o godz. 13,30. zw 20212

O liczny udział prosi

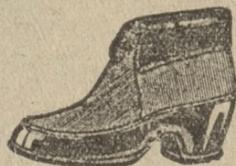
Związek Z. Z. P.
Filija Piekarzy.

Fortepiany Pianina

Steinway in Sons. fabryk krajowych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy. Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 15.
Telefon 24-45. dw 2751

Już czas

zakupić

Śniegowce i Kalosze

Najnowsze fasony

Dla Pań - Dla Panów - Dla dzieci

od 9,70 zł od 11,- zł od 5,50 zł

Buty damskie obszyte sybirskim kremerkiem.

The Gentleman

Właśc. Stefan Schaefer

ul. Nowa 1. POZNAŃ ul. 27 Grudnia 4.
TELEFON 31-69.

Dla pp. Urzędników dogodne warunki spłaty na asygn. f-y Kredyt, Pocztowa 30, II p.

Kw 1-43

W środę, dnia 13 listopada 1929 r., zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najdroższa mamusia, córka, siostra i bratowa, ś. p. dw 2859

z Stefaniaków

Joanna Szymaniakowa

przeżywszy lat 26. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 16 b. m., o godz. 3,30, z kaplicy cmentarza Jeżyckiego, o czym uwiadomiamą

w ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodziną.

Poznań, Gdynia, Pleszew, Bydgoszcz
Zakład Pogrzebowy „Grimm i Skał”, Poznań, Towarowa 25, tel. 81-90.

Dnia 12 listopada 1929 r., społobato się Panu Bogu zabrac do grona Swych aniołków, naszego najdroższego synka, bratka i wnuczka, ś. p.

Walduchna

w 1. wiosnie życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 5. bm., o godz. 3, z domu żałoby Sieracka 81, na cmentarz św. Marcina. zw 20213

W ciężkim smutku pogrążeni
Janostwo Jankowsky
z dziećmi i rodziną.

Sprzedam

lub odna męż zaraz obszerne ubikacje i tereny fabryczne tylko poważnemu przedsiębiorstwu. Gdzie? wskaże Kurjer Poznański zw 20183

Apolonia Dabertowa

z domu Nowacka

przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 15 b. m. po poł., o godz. 3, z szpitala miejskiego na cmentarz św. Wojciecha, o czym donoszą

w smutku pogrążeni

syn z żoną i wnukami.

Poznań, 14. 11. 1929. Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak”, Pl. Nowomiejski 10, tel. 10 46.

Nasze Poznanianki

zyczą sobie
jak dotąd tak i nadal

CZEKOLADKI

z firmy

WALERJA PAZYK

Aleje Marcinkowskiego 6 (przy pocztce),

ponieważ zawsze świeże
i niedoścignione w dobroci

Mieszanka reklamowa . . . 6,- zł

„ deserowa . . . 8,- zł

„ wykwentna . . . 9,- zł

Pw 5939-42,367 za funt 500 gram.

Firma istnieje lat 30. Telef. 38-33.

Stodoły drewniane

każdej wielkości dostarcza szybko G. WILKE, handel drzewem, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 6. dw 243

Kokos i Manila.

Chodniki, dywany i wycieraczki z włókna roślinnego niezwykłej trwałości.

Maty chinskie

znajdzie kupujący w największym wyborze po cenach niezwykle niskich tylko w Centrali Dywanów

KAZIMIERZ KUŻAJ

Poznań, ul. 27 Grudnia 9.

Pw 6621 23-44, 145, 151

Dla czego?

grają wszyscy w najstarszej kolekturze Loterii Państwowej, u Antoniego Kędziory w Poznaniu?

Ponieważ tam się najczęściej wygrywa.

Jeszcze tylko kilka dni sprzedaży losów I-szej klasy.

Ćwiartka 10,- zł, połówka 20,- zł.

A. Kędziora, Poznań, Sieroca 5/6 nar. Nowej

Majątek ziemski

ca. 1600 mórg dobrej gleby, uprzemysłowiony, 25 km. od Poznania, z całym żniwem, z nadkompletnym inwentarzem żywym i martwym (65 koni, 100 sztuk bydła, 70 świń)

okazyjnie na sprzedaż.

Budynki gospodarcze masywne i bardzo obszerne. Dwór o 11 pokojach z oficyną, w dużym pięknym starym parku. Poważni reflektanci z zaliczką 300 000,- zł, zgłoszą się piśmiennie do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 173

Agencji wykluczeni

Dnia 12 b. m., zmarła żona członka Towarzystwa naszego, ś. p. rw 7669/70

Marjanna Palczewska

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 15. 11. 1929 r., o godz. 3 po poł., z Szpitala Miejskiego.

O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

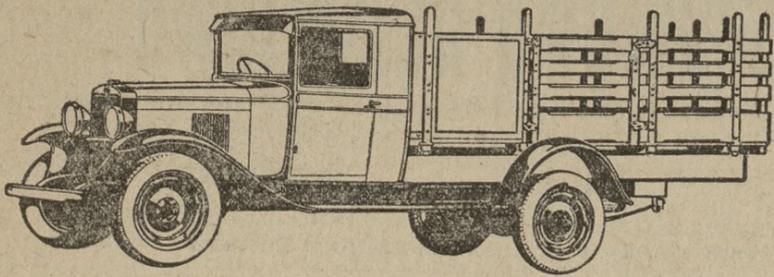
Wypadek 159.

KAPELUSZE VELOUROWE

damskie i męskie
w największym wyborze poleca
Kapelusze żałobne
stale na składzie
nr 5879

Tomasek i S-ka,

Pocztowa 9
Specjalny magazyn
i wytwórnia kapeł uszy
obok Kasy Chorych.

Nowy samochód ciężarowy 6 cylindrowy marki Chevrolet

z karoserją do przewozu bydła i trzody, z specjalnym kombinowanym pomostem dla łatwego wprowadzania bydła, cała karoserja osadzona bardzo nisko (70 cm. ponad ziemią) szoferka wygodna, siedzenia kryte skórą, **na sprzedaż** na bardzo dogodnych warunkach.

Pw 7070-46,88

Zastępstwo samochodów Chevrolet AUTO SALON
J. Kwiatkowski, Ostrów (Wlkp.), telefon 236.

„Czy mogę przyjść do miary?”
„prosimy - przymiarka gotowa!”

Z najlepszych materiałów
ubrania i płaszcze wykonuje
na miarę firma:

Ceny przystępne! ST. RYNEK 77, naprzeciw ODWACHU.

Pw 7061-43,109

Kolumb odkrył Amerykę

Odkryj Ty

gdzie jest najtaniej!

Odkrycie taniego i solidnego źródła zakupu
jest conajmniej równie ważne!

Zostaniesz odkrywcą — musisz jednak zrobić
pierwszy krok i po artykuły męskie przyjść na
St. Rynek 37 do firmy Piotr Pluciński! (W do-
mu Czerwonej Apteki!) Kapełusz jest Panu
b. potrzebny. Kw 1161

BEZPŁATNIE!

Redaktor Szyller-Szkolnik (autor prac naukowych), określa charakter i przeznaczenie bezinteresownie. Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia, otrzymasz analizę darmo. Poznasz kim jesteś, kim być możesz. Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller-Szkolnik, Nowowiejska 32, m. 6. Znaczkami pocztowymi 75 gr na przesyłkę załączyć. Przyjęcia osobiste płatne, godz. 11—7 wieczorem.

Polskie Zakłady Elektryczne
BROWN BOWERI
Poznań, Słowackiego 8
poszukują
rysownika technicznego.

Piśmienne oferty pod wy-
żej wskazanym adresem.
zw 20193

Patenty

wzory, znaki towarowe w
Polsce i zagranicą
inż. dypl. F. WINNICKI,
rzecznik patentowy
Poznań, ul. Konopnickiej 7.
Telefon 7222
Kw 911

Pomocnik handlowy

z branży kolonialnej jako magazynier
potrzebny. Szczegółowe oferty do Agen-
cji Kurjera Poznańskiego w Gnieźnie pod
„Magazynier”
nr 5 65

Poważny dochód

zapewniony przez przejęcie
zastępstwa (rekomendacje sto-
sowne dla pań i panów wszy-
stkich sfer (dystyngowanych)
w każdej miejscowości kraju
Zgłoszenia w języku niemie-
ckim kierować do
A. Knopper Reklamebüro,
Amsterdam (Holandia).
Postbox 387.
Pw 6749-44,18

Zakłady Ogrodnicze
Wielkop. Izby Rol.
w Janowcu, pow. Znin
polecają

jabłoniepienne cze-
reśnie, wiśnie i śli-
wy wysokopienne,
krzewy porzeczkowe,
oraz 2 i 1-let-
nie morwy.
nr 4668

Właścicieli domu

niezapomnij nigdy wykony-
wać prac instalacyjnych
w firmie
„Instalacja”
a będziesz zadowolony
ul. Strzelecka 2, tel. 17-84
zw 20195

Ubikacje fabryczne

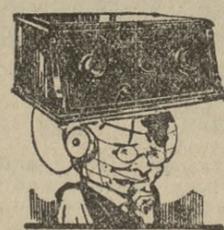
jasne, o powierzchni około 500
m. kw., możliwe z kotłem pa-
rowym o powierzchni ogrzew.
ca. 60 m. kw., także z odpow.
maszyną przy głównej linii ko-
lejowej w Zach. Polsce położ.,
poszukuje się w dzierżawę
zaraz. Oferty do Biura Ogło-
szeń „KOSMOS”, ulica
Zwierzyniecka 6, pod 1843
nr 6378

50000 złotych

wypożyczyć zaraz na pierwszą
hipotekę w zamian dostarczenia
3—4 pokojowego mieszkania
z kuchnią i kapielką w Poznaniu
od 1 stycznia 1930 r. Oprocento-
wanie i czas wypożyczenia
według umowy. Spieszne zgło-
szenia do Kurjera zw 20206

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatorka
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Tw 658

Królewski podarek!!

Są prezenty, które trwają
godziny, inne tygodnie lub
miesiące.

Ofiarując radioaparat zysku-
jesz pamięć na całe lata!
Radio łączy z całym światem.
Wytnij ten

Pw 7082-46,55

KUPON

Do firmy:

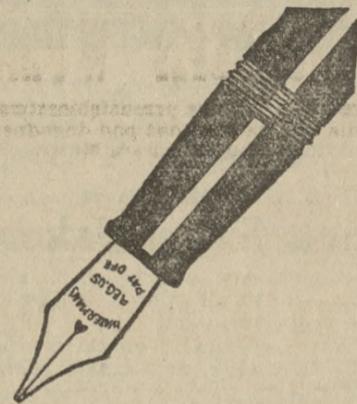
POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO TELEFONÓW

Poznań, ul. Jasna nr. 9.

Prosiłbym o przysłanie oferty na zainstalowanie
radjoodbiornika w cenie około zł.

Nazwisko: _____ Adres: _____

Zawód: _____

Waterman'a

wieczne pióro niezrówna-
nej jakości, które służyć
może całe życie.

Tw 657

Baczność P. P. Fryzjerzy!

Tow. Gallia, Paryż, najstarza i najlepiej
wprowadzona marka przyrządów i urzą-
dzeń fryzjerskich, zademonstruje
w dniach 17 i 18 b. m.

w Poznaniu na Wielkim Popisie Konkur-
sowym połączonym z wystawą w salach Do-
mu Rzemieślniczego, ul. Fr. Ratajczaka

pokazy na aparatach do wiecznej ondulacji.

Zast. na Pozn. i Pomorze M. Jaroszyk,
Poznań. Telefon 40-76.

Pw 7081-35,434

Naszem największym pragnieniem

było zawsze pić kawę, ale stale
odpowiadano nam: „Kawa nie jest
dla dzieci.” Teraz zezwoliła mamu-
sia, gdyż istnieje kawa, która jest
pozbawiona kofeiny, a tem samem
nieszkodliwa, Nazywa się kawa
Hag i smakuje nam tak bardzo, że
stale o nią prosimy.

KAWA HAG CHRONI

SERIE

Instytut Higieniczny - Kosmetyczny

IRNIS

Z. T. ZEBROWSKI

Poznań, Piekary 5, telefon 2591
godziny przyjęć od 8,30 do 7-ej wieczorem.

Indywidualne zabiegi kosmetyczne, lecznicze i upiększające. — Zabiegi pomocnicze lecznicze. Na życzenie specjalistów **ARAFINA** w celu leczniczym i odświeżającym. dw 2858
Salon damsko-fryzjerski. — Farbowanie włosów i rzęs.

Kancelarię

moją przeniosłem z ul. Wielkiej 8 na
Stary Rynek 64, II. ptr.

Fr. L. Jezierski,
adwokat.

zw 20201

Młyn i fabryka pszennego krochmalu

obszaru ca 6 000 m. z kompletną maszyną i urządzeniem. gotowa do uruchomienia, w miejscowości z stacją kolejową jest na sprzedaż na korzystnych warunkach lub na zamianę na inną nieruchomość. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn pod zw 20 189

Przewóz mebli

przeprowadzki i wszelkie inne zwózki skutecznym samochodem ciężarowym. Zgłosz.

ulica Dąbrowskiego 83 85

w podwórzu składnica 10, telefon 26-24

zw 21 96

Dawniejszy

„Hotel Mański“ w Pniewach

nadający się także na każde inne przedsiębiorstwo jest zaraz do wydzierżawienia, lub na sprzedaż pod dogodnymi warunkami. Warunki wyłożone są w naszym biurze. Reflektanci zgłosić się mogą do

dw 28226

Spółdzielczego Banku Kredytowego w Pniewach.

Młyn Parowy

na 30 ton w nadzwyczajnym położeniu należy do tego 14 mórg ziemi, mieszkanie osiem pokojowe ze względu na zdrowotność na sprzedaż. Oferty do „Par“, Poznań, 27 Grudnia 18 pod 59,72

Pw 7068-59,72

SKŁADNICY

ca 200 mtr² w pobliżu dworca głównego do składania płacht jutowych **poszukuje**

Spółka kom. Rola Jagła i Siczyński,
św. Marcin 48. Tel. 28-95, 28-96. zw 20204

Stal resorową do samochodów

wysoko manganową Böhler, a 2 M. wytrzymałości ca 140 kg na 1 mm poleca w wszystkich wymiarach ze składu

Hurt Polski, Poznań, Wrocławska 9.

Pw 7089-46,92

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowienie 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Stenotypistka

młodsza, ze znajomością stenografii polskiej, pisząca biegle na maszynie, **poszukuje posady** zaraz lub później. Zgłoszenia pod zw 20 208 do eksp. Kurjera Pozn.

Na stałą posadę poszukiwany

młody człowiek,

możliwie z ukończoną handlową, z dobrą prezencją. Praca biurowa i podróże. — Stała pensja i procenty. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5376

Osoba młoda

inteligentna, sumienna w pracy, **poszukuje posady** polskoniemieckiej maszynistki. Łaskawe oferty proszę skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20 192

Samodzielny

złotnik - jubiler

z kompletnym warszatem i maszyną przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański pod zw 20205

Krojczyńni

na bieliznę damską i dziecięcą z długoletnią praktyką w większym zakładzie, **może się zgłosić** zaraz lub później do poważnego przedsiębiorstwa w Bydgoszczy. Zgłoszenia z podaniem życiorysu i pretensyj pod „D. R. 103“ do „PAR“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 7025-63,1095

Poważne przedsiębiorstwo handlowe poszukuje zaraz bieglej

maszynistki-stenografistki

znającej języki: niemiecki, francuski i angielski. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 20161

Handlowiec

rzutki energiczny organizator z kaucją kilkudziesięciu tysięcy, **poszukuje stanowiska kierowniczego** w zdrowym przedsiębiorstwie lub udziału zagwarantowanego. Solidne propozycje do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 20 133

Magistrat miasta Wronek ogłasza niniejszem

KONKURS

na stanowisko

kierownika Kasy Miejskiej.

Do stanowiska tego przywiązane są pobory według grupy X. szczebel „a“ funkcjonariuszów państwowych i dodatek komunalny w wysokości 10%. dw 2858

Reflektuje się tylko na sily pierwszorzędne posiadające odpowiednie kwalifikacje oraz dokładną znajomość ogólnych wiadomości z dziedziny kasowości i księgowości komunalnej.

Zgłoszenie kandydatów z własnoręcznie napisanym życiorysem oraz uwierzytelnionymi odpisami świadectw przyjmuje się najpóźniej do 25. 11. 1929 r.

Posada do objęcia zaraz.
Wronki, dnia 13. 11. 1929.

Magistrat miasta Wronek.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

KONKURS

W tutejszej Kasie Miejskiej wakuje posada

RACHMISTRZA

który jest równocześnie **kierownikiem** Komunalnej Kasy Oszczędności. Uposażenie według grupy IX. pragmatyki urzędniczej z 10% dodatkiem komunalnym. Za kierownictwo Kom. Kasy Oszczędności przyznaje się wynagrodzenie podług umowy. Reflektuje się tylko na silę poważną, mogącą się wykazać długoletnią praktyką w kasach komunalnych i obeznaną ze sprawami podatkowymi i bankowymi i obecnie obowiązującymi przepisami obie kasy.

Kandydaci reflektujący na powyższą posadę, winni przedłożyć do dnia 25 listopada 1929 r. zgłoszenia, dołączając:

1. własnoręcznie pisany życiorys,
2. świadectwo obywatelstwa polskiego,
3. świadectwo moralności, dw 2846
4. świadectwo dotychczasowej pracy,
5. i wymienić urzędy i osoby mogące udzielić referencji o kandydacie.

Inwalidzi wojenni z odpowiednimi kwalifikacjami mają pierwszeństwo.

Koronowo, dnia 11 listopada 1929 r.

Magistrat Miasta Koronowa

(—) Wodniczak, burmistrz.

Sąd Arcybiskupi Wileński niniejszem wzywa p. **Olę Köhli**, z pobytu nieznaną, aby w czasie do dnia 1 grudnia 1929 roku stawiła się wobec tego Sądu, w siedzibie jego w Wilnie przy ulicy Zamkowej 6, w charakterze świadka w sprawie

o uznanie nieważności małżeństwa
Glosser - Kałuska - Nowobilski.

W razie niemożności stawienia się wobec Sądu Arcybiskupiego w Wilnie, winna wzywana we wskazanym wyżej czasie przesłać temuż Sądowi dokładny swój adres, ze wskazaniem do jakiej diecezji należy miejscowość, w której zamieszkuje. Wilno, dnia 8 listopada 1929 roku. Nr. 3199. dw 2849

Liczba czynności:

13 B 12/26
13 B 33/26

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

W sprawie oskarżenia prywatnego oskarżyciela **Bronisława Bocheńskiego z Poznania**, Nowy Rynek 5, przeciwko oskarżonemu **Józefowi Drewniakowi z Poznania**, ul. Wielkie Garbary 47, właśc. fabryki świec „Gwiazda“, o **zniewagę**, Sąd Grodzki w Poznaniu na posiedzeniu w dniu 5 stycznia 1929 r. odbytem przy udziale:

Przewodniczącego: sędz. pow. Dr. Gidyńskiego, za Sekretarza: apel. sąd. Majcherkiewicz — orzekł:

Oskarżonego prywatnego **Józefa Drewniaka** uznaje się winnym występku zniewagi z § 185 k. k. i wymierza za to karę grzywny w wysokości 45.— zł, która daruje się na podstawie ustawy amnestyjnej z 1928 r., wydanej na dziesięciolecie Państwa Polskiego. zw 20 202

Oskarżonego **Drewniaka** uwalnia się od oskarżenia z § 186 k. k.

Przyznaje się znieważonemu **B. Bocheńskiemu** upoważnienie do trzykrotnego ogłoszenia skazania na koszt oskarżonego prywatnego **Drewniaka** w „Kurjerze Poznańskim“ na str. 13, w ciągu dwóch tygodni od dnia prawomocności wyroku

Koszta postępowania ponosi w ¼ oskarżony prywatny **Drewniak**, a w ¼ części oskarżyciel prywatny **Bocheński**.

(—) Dr. Gidyński

Wygotowano

Poznań, dnia 11 stycznia 1929 r.

L. S. nieczytelne
podsekretarz sądowy.

Prawomocność wyroku niniejszego poświadczą się.
Poznań, 13 listopada 1929 r.

Sekretarjat V Sekcja 10 Sądu Okręgowego
w Poznaniu

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W piątek, dnia 15 listopada r. b., o godz. 11 przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu), odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:

nw 5374/5
pięścioronka brylantowego, zegarka złotego, zegara stojącego, kasy National, szcztolki i pendzli malarskich, maszyny do pisania, maszyny do drukowania, maszyny ślusarskiej (rewolwerki), 2 maszyn do szycia, 4 warsztatów stolarskich, 3 kanap, 4 foteli, biurka, stołu, komody, obrazu, szafonierki, 7 lusterek, szafy kuchennej, szafy do książek, bufetu, 2 nocnych stolików, 15 rolek papieru, większej ilości papy do wyrobu kartoników, garderoby męskiej i różnych zabawek dziecięcych. Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
Poznań, dnia 14 listopada 1929.

Magistrat XIII/4.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d i 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Zakład fryzjerski

większy do sprzedania w całości lub połowę z wydzierżawieniem drugiej połowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 402

Radjo

5 lamp. Neutrodyna z głośnikiem. Baum. Kantaka 6, III. ptr., 6— zdw 78 337

Dwie

lampy elektryczne sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 78 197.

Wózki

używane kupuje Razer. Szewska bpw 954-5

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz. Wielka 13. Kliencieli zamieszko-wej oddawamy własnym samochodem. Pw 4 972-3

Z likwidacji

wytworni win i destylacji 100 beczek i kadzi debowych 300 do 2 tys. litrów; tłocznie hydrauliczne; młynek do owoców z 5 kon. motorem kompl.; pompy, konwie, kurki etc. sprzedam. Majewicz, Strzelecka 14. zdw 73 166

Plaszcz

meski surdutowy noszony na figurę 1,70 m wysoka oraz piecący żelazny z rura na sprzedaż. Wielkie Garbary 9, czwarto, na lewo. zdw 72 963

Repozytorja

lagry do beczek, szafy żelazna, biurko 4 osobowe i inne sprzedam. Majewicz, Strzelecka 14. zdw 73 167

Sprzedam

dwa rezerwoary (kotły) żelazne na 1 000 i 5 000 litrów oraz kurki do par. Majewicz, Strzelecka 14. zdw 73 165

Wielkopański

majątek 800. Poznańskie pierwsz. klasy. cena milion pięćdziesiąt tysięcy, wpłata 350 000. Jak również większe i mniejsze majątki w Poznaniu i Pomorzu. Kongresowce na korzystnych warunkach poleca Biuro Handlowe Boltar, Skarbowska 17, telefon 52-42. bpw 849

Dom

piętrowy przy ruchliwej ulicy, nadający się dla rzeźnika lub in. interes. korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Cichy, Grodzisk, Zielona 8. zdw 72 771

Fabrykę

masowego artykułu wartości 25 tys. zł w Poznaniu sprzedam lub zamienie na mniejszą nieruchom., parcele bud. autobusy lub skład detaliczny. branży objętej itp. Oferty Kurjer Poznański zdw 72 974

Piekarnię

składem, dwupokojowem mieszkaniem i kuchnią, z powodu choroby oddam za przystępną cenę. Adres wskaże Kurjer zdw 72 934

Gospodarstwa

resztówki od 25—300 mórg na korzystnych warunkach kupna. Zmiany poleca Biuro Handlowe Boltar, Skarbowska 17, tel. 52-42. bp 847

Kamienicę

IV. ptr., centrum miasta 1913 budowana sprzedam, cena 115.000, wpłaty 60.000 dochód roczny — 11.500 zł. Maciejewski S-ka. 27-go Grudnia 16. telefon 14-15. zdw 73 375

Skład

duża wystawa nowe urządzenie świeże odnowiony, odstapie tanio. Powód wyjazd. Wiadomość: Poznań. Aleje Marcinkowskiego 3 a. godz. 11—14. Skład Konfekcji. zw 5342

Dom

Borku powiat Jarocin, składem, wystawowym oknem, morga ogrodu, 6 pokoi, sprzedam lub zamienie na gospodarstwo do 60 mórg, cena 25 000 zł, wpłaty 15 tys., reszta na 5 lat. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97. zdw 73 241

Antyki

gabinet meski w brzozie, mahoniowe szafy, biblioteki, komody, lustra, stoly, fotela, krzesla na sprzedaż. Skarbowska 4, ptr. lewo. zdw 73 318

Sieczkarke

parownik, dyszalki, centryfugi, wagi decymalne i t. d. sprzedam. Majewicz, Strzelecka 14. zdw 73 168

Okulary
oraz wszelkiego rodzaju szkła sprzedaje najtaniej A Matysiak św. Marcina 9-10 obok kościoła. b.p.w. 885

Wózek
rowerów zabawek wybór. „Świątek dziecięcy” Kraszewskiego 11. z.d.w. 69 591-2

Pianino
tanie sprzedam. Ul. Strzelecka 26, III. p.t.r. prawo. z.d.w. 72 885

Majątek
w Poznańskim, siedziba Wjełkopańska. 560 mórg pszenno-buraczanej. ornej ziemi, o najwyższej kulturze, prima budynki, pałac nowy 14 pokoi na suteranach, centralne ogrzewanie, wodociąg, kana, zacia, inwentarz żywy i martwy I. klasy nadliczbowy, wielka obora mleczna, wielkie zapasy żywności i paszy, szosa w miejscu jest przy wpłacie 200 tys. zł na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw. 2795

Drogerie
na Górnym Śląsku sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer z.d.w. 73 164

Z powodu śmierci
różne meble na sprzedaż. Instrukcja etc. Cieszkowskiego 8, IV. p., lewo.

Aparat
projekcyjny sprzedam tania. Matuzewski, Małe Garbary 1. z.d.w. 73 177

Gdynia
plac budowlany 1660 m² bardzo przystępnie sprzedam. Oferty do „Par.”, Toruń, pod „Gdynia”. Pw 7 051-64,430

Parcela
budowlana za wpłaty 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. r.w. 7 667-8

Futra
męskie gotowe 150, skórkę sealo- we 7.50, bibrety 12, skunksy 35, spody pod futra 45, 75, 95, gotowe jupy kożuchowe 45, wszelkie modne skórkę najtaniej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny. Hankiewicz, magazyn futer, Wielka 9 (wchód Szewska). Pw 7 066/7-46,83/4

Wózki
dziecięce i lalkowe naprawie i odnawia Razer, Szewska 11. b.p.w. 952-3

Tanio
się ubierzesz, ubielujesz w Domu Komisowym św. Marcina 78a. Pw 6 630-1

Szory
półszorki nowe i używane na składzie. Razer, Szewska 11. b.p.w. 950-1

Kasę
rejestracyjną National tanio sprzedam. Wodna 20, skład. z.d.w. 73 222

Świetna egzystencja!
Nieruchomość Pleszew. Nowy Rynek 10, z najlepiej prosperującej restauracji na miejscu — sprzedam. Dla nabywców 3 pokoje i kuchnia, 3 lokatorów, duże stajnie stosownie na garaże, obszerne podwórze. Zgłoszenia „Par.”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56,488. Pw 7064-56,488

Futra
wszelkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skórkę sprzedaje najtaniej Specjalny Magazyn Futur St. Piotrowski, Szkolna 9. Kw 1141

Fotoaparat
nowy, 10 x 15 „Ihagee” podwójny 4.5 Compur sprzedam okazynie. Telefon 21-74.

Rower
dobrze utrzymany na sprzedaż od godz. 16, Krowczyński, ul. Wysoka 1. z.d.w. 73 245

Maszyna
rymarska używana tanio na sprzedaż. Dąbrowskiego 83-85, w podwórzu składnica 10. z.d.w. 73 244

Folwark
485 mórg ziemi pszenno-żytniej, dom 6 pokoi, drugie budynki murowane, od kolei 2 km, od Poznania 30 km., 10 lat wydzierżawy, objęcie żywego, martwego inwentarza 55 000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97 i 52-09. z.d.w. 73 242

Najpiękniejsze
garsonki, żempiry, poulowery znajdziesz Fietz, Półwiejska 2. z.d.w. 73 258

Futra
posiadam na składzie wielki wybór futer karakulowych z całych skór. Zrebraki francuskie, nutria piżmowcowa, sealo we różnego rodzaju futra Najprzedniejszych gatunków oraz skóry każdego rodzaju wydry wirsyjskie, białe, brązowe, fioletowe. Błamy polecam bardzo tanio. Łajewski, Poznań, Fredry 1. Kw 1134

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stankowski, Woźna 12 (Butelska). b.p.w. 925

Samochody ciężarowe
wszelkiego rodzaju nowe i używane tanio i na dogodnych warunkach „Komna” Sp. z o.p., Automobile, Poznań, Dąbrowskiego 83-85, telefon 77 67 i 54-78, nw 5134

Domy
w Poznaniu i na prowincji w różnych cenach bardzo korzystnie kupna zamiany poleca Biuro Handlowe Boitar, Skarbowska 17, tel. 52-42. b.p.p. 845

Wystawienie
najniższych cen to najlepsza reklama, prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro, Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 1150

Zniżone
ceny na pończochy, skarpety, trykoty zimowe są Fietz, Półwiejska 2. z.d.w. 73 257

Rzadka
okazja 1 żywa leśna kuna na sprzedaż, dobrze oswojona. Kapitańczyk, Małe Garbary 9. z.d.w. 73 274

Samochód
Fiat 501, 621 KM, limuzyna, 6 osobowa, prawie nowa okazynie na sprzedaż. Autogaraże, warsztaty samochodowe Fortuna, Kościelna 33, telefon 77 34. z.d.w. 73 320

Pianino
orzechowe krzyżowe firmy zagranicznej korzystnie do nabycia. — św. Marcina 47, III. Piłarski. z.d.w. 73 351

Pianino
jak nowe za gotówkę sprzedam. Obejrzeć codziennie między 2—3. Gdzie? wskaże Kurjer z.d.w. 72 661

Wózek
zabawek wybór. „Świątek dziecięcy”, Kraszewskiego 11. z.d.w. 72 536

Plaszczki
dziecięce tanio! hurtownia Rybaki 10, II. lewo. Pw 6043-44,12

Skład
przy Starym Rynku nadający się na każdą branżę na sprzedaż. — Kurjer z.d.w. 72 983

Fortepian
skrzydło. Młyńska 3, III. z.d.w. 69 797

Gospodarstwo
24 hektary, rola średnia inwentarz kompletny, cena 50 000, wpłaty do 30 000 spiesznie sprzedam. Oferty Kurjer z.d.w. 72 722,3

Plaszcz
zimowy damski sprzedam. Młyńska 3, III. z.d.w. 69 897

Parcele
przy kościele Łazarskim od 6 zł m. kw. sprzedamy, Maciejewski S-ka, 27 Grudnia 16, tel. 14 15. z.d.w. 73 376

Wilczyca
ostra, wilczek tanio Wiza, ulica Wrocławska 13. z.d.w. 73 365

Składy
w Poznaniu i miastach powiatowych poleca i poszukuje „Informator”, Ratajecka 15. z.d.w. 73 277

Tanio
sprzeda nowy plaszcz zimowy. Przemysłowa 36, parter, lewo. z.d.w. 73 299

Sprzedam
kolonialkę z towarami, 2 pokoje, kuchnia, ogród, w rynku 5 500, Władysław Kleiber, Mośna, Budzyska. nw 5370

Samochód
półciężarowy z krytą karoserją, towarowa marki Chevrolet, 4 cylindrowy (15 000 km) w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Zgłoszenia pod „Samochód”, do Biura Ogłoszeń Iro. Bydgoszcz, Hermanna Frankego 3. nw 5371

Łóżka metalowe
wózki dziecięce, lalkowe poleca najtaniej. Pokrzywa, Półwiejska 22. b.p.w. 900

Place
na Jeźcach, Winiarach, Wildzie, Debcu, Miasteczku, Jazaram i centrum na dogodnych warunkach sprzedajemy. Zgłoszenia „Biuro Pracy”, Plac Wolności 9. b.p.w. 989

Koń
na sprzedaż. Grobla 30. r.w. 7678

Skrzydło
koncertowe Blüthnera sprzedam Dr. Caro, Pocztowa 33, II. r.w. 7679

Dom
ogrodem 6 500 lub zamiana. Adres Kurjer z.d.w. 73 307

Kuchnię
używaną, łożka, obrazy tanio sprzedam stolarnia, Bukowska 9. z.d.w. 73 327

Dom
w powiatowym mieście korzystnie sprzedam z powodu wyjazdu zagranicę. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. z.d.w. 73 325

Okazja
z powodu likwidacji sprzedam samochód turystyczny „Ford”, model 1927, gotów do jazdy bardzo dobrym stanie. Cena tylko 1.600 zł. Zgłoszenia Kurjer z.d.w. 73 391

Dom
ogrodem, chlewem, szopy, 5 mórg roli z wolnym składem, mieszkaniem w powiatowym mieście — sprzedam Zgłoszenia Szczesnowska, Poznań, Patrona Jackowskiego 40. z.d.w. 73 356

Pianino
tanie sprzedam. Dolna Wilda 60 skład kolonialny. z.d.w. 73 393

2 domy
w powiat. mieście Grodzisku, z pięknym ogrodem owocowym i przyległymi 3 mórg, ziemi I kl. sprzedam za 20 000 zł przy wpłacie 15 000 zł Oferty Szymkowiak, Grodzisk Wlkp., ul. Nowa 5. z.d.w. 73 123

Zakopane
Nowa willa, wolna od podatku, obecnie ponad 600 zł przynosząca miesięcznie, przy ulicy Chramcówki, cena 56 000, gotówki 36 000, na sprzedaż. Blizsze dane listownie. Zgłoszenia listownie z dołączeniem znaczka. Kuźmowa, Siemianowice Śląskie, plac Wolności 1. z.d.w. 72 548

Motocykle
Rex Akme Motocoches oraz używane sprzedaje tanio Koczynski, Paszaj Kino Apollo. z.d.w. 71 575

P. P. Właścicielom
i Administratorom nieruchomości zwracamy uwagę na zesłoroczne mrozy i polecamy dla zapobiegania neknięcia rur wodociągowych i zamrażania wody filce izolacyjne do opakowania R. Kunert i S-ka, T. z o.p., Poznań, ul. Woźna 12, telefon 29-21. Pw 6346 45 157

Skład
towarów kolonialnych w powiat. mieście do sprzedania. Cena zł 3 500. Oferty do Kurjera z.d.w. 73 105

Skład
kapeluszy damskich tanio sprzedam. Oferty Kurjer z.d.w. 73 092

Sprzedam
stałą koncesję samochodową. Oferty Kurjer z.d.w. 73 091

Łóżka
nocny stolik, lampa gazowa na sprzedaż. Plac Świętokrzyski 2, II. piętro. z.d.w. 73 082

Sprzedam
skrzypce używane w dobrym stanie. Zgłoszenia ul. Staszka 1, II. piętro, lewo. Godz. 3—6 po poł. z.d.w. 73 076

Krzaki
świętojankowe i agrestowe sprzedam tanio. Zaulek św. Wojciecha 6, I. lewo. z.d.w. 73 073

Koń
na sprzedaż Grobla 30. z.d.w. 73 071

Bączność
fabryka cukierków jest do wydzierżawienia albo do sprzedania w powiatowym mieście Oferty Kurjer z.d.w. 73 068

2 lustra
130x50 po 40 złotych sprzedam. Marszałka Focha 96, fryzjer. z.d.w. 73 113

W Poznaniu
zaprowadzona w twórnice cukierków zaraz sprzedam. Oferty Kurjer z.d.w. 73 112

Sprzedam
2 wózki 4 miesięczne i wileczyce trasy szwajcarskiej korzystnie. Zgłosz. B. Kosiński, Poznań, Dąbrowskiego 83/85. z.d.w. 73 110

Szpice
rasowe 2-miesięczne sprzedam. Cena 30 złotych. Zgłoszenia Kurjer z.d.w. 73 117

Willa
nowoczesna w mieście powiatowym tanio pod bardzo korzystnymi warunkami na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer z.d.w. 73 153

Piec
kaflowy przenośny, tanio sprzedam. Centrala, ul. Kozia 23. z.d.w. 73 144

Parcele budowlane
sprzedam przy ul. Grudzienskiej (Sołacz) 2 120 m². Wiadomość: Dąbrowskiego 149. z.d.w. 73 139

Dźwig
(Flaszencug) o sile nośności 2000 kg z łańcuchem do wysokości podnoszenia 9 metrów i lewar ręczny okazynie do sprzedania. Dogodne warunki. Oferty okazja Sieradz, skrzynka pocztowa 20. z.d.w. 73 124

Brylant
3/4 karat sprzedam okazynie. Gdzie? wskaże Kurjer z.d.w. 73 120

5 KUPNA

Składu
z mieszkaniem przy ruchliwej ulicy poszukuje zaraz lub później. Oferty Kurjer z.d.w. 72 511

Pianino
kupię. Oferty Kurjer z.d.w. 72 423

Wózek
dziecięcy, duży, niski, kupię. Zgłoszenia Kurjer z.d.w. 73 077

Pianino
do 2.000 zł kupię, wskaże Kurjer z.d.w. 73 065

Odpadki
z kuchni każda ilość kupię. Zgłoszenia nr. telef. 6652. z.d.w. 73 147

Kupię
interes, obojętny jakiej branży. Oferty Szymkowiak, Grodzisk Wkp., Nowa 5. z.d.w. 73 122

Wózek
dziecięcy, lepszy, przechodzony, lecz dobrze utrzymany kupię. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Pozn. z.d.w. 73 162

Magiel
dobrze utrzymany kupię. Oferty Kurjer z.d.w. 73 206

Placu
ca 5.000 m² względnie domku z placem blisko kościoła i tramwaju w obojętnej dzielnicy poszukujemy „Biuro Pracy”, Plac Wolności 3. b.p.w. 955

Kupię
wille z kilku morgami ziemi w Poznaniu lub przy Poznaniu. — Oferty Kurjer z.d.w. 73 404

Fortepian
zniszczony z podaniem ceny Kurjer z.d.w. 73 225

Pianino
zagraniczne dobrze utrzymane okazynie kupię. Oferty Kurjer z.d.w. 73 243

6 KAMIENICE

Kamienicę
Poznaniu, ulica handlowa, dochód rocznie 7.400 zł, za 50.000 korzystnie sprzedam Tomczak, Poznań, Wierzbicice 31. z.d.w. 72 912

Kamienica
IV. piętro, Łazarz komfortowa, cena 170 000, wpłaty 130 000, dochód 17 000 zł sprzedam. Zielenka, Gen. Umińskiego 7 a. z.d.w. 73 848

Kamienica
III piętro, z piekarnią, 12 lokatorów, na sprzedaż. M. Chałak, Półwiejska 7. z.d.w. 73 150

Kamienica
dwa duże składy, trzy okna wystawowe, 9 pokoi, kuchnia, stajnie, śpiżarnie, duże podwórze, w najlepszym punkcie miasta, gdzie cukrownia, kolej, szkoły, wszystkie na miejscu, dochód 13 000, z powodu stosunków rodzinnych zaraz do sprzedania. Wpłaty czterdzieści tysięcy, reszta płatna hipoteką. Kurjer Poznański z.d.w. 73 371

7 PIENIADZ

Kto
wypożyczy na dwa miesiące 100 zł? Procent obiadu. Oferty Kurjer dw. 2843

Hipoteki
na nieruchomościach w Niemczech zapisane kupuje Dom Hipoteczo-Handlowy Edmund Suwalski, Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 2. Telefon 590 nw 5101

Poszukuje
wspólników do pierwszorzędnej restauracji w Warszawie. Koncesja, dancing, kabaret do 5 rano, może być do sprzedania lub wydzierżawienia. Warszawa — Marszałkowska 20, m. 7. E. Przybył. Tw 650

Wspólnika
z kapitałem 40 tysięcy zł przyjmę do dobrze prosperującego składu obuwia w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer Poznański z.d.w. 71784

5 000 — 7 000 zł
wypożyczyć na I hipotekę i podstawie dolarowa. Zgłoszenia Kurjer z.d.w. 73 090

400 zł
na trzy miesiące poszukuje pani na stanowisku od zamożnych lepszych osób. Łaskawe oferty Kurjer z.d.w. 73 133

4 — 5 600 zł
włożyć kaucji na posadę inkasenta, lub jako wspólnik do korzystnego interesu. Oferty Kurjer z.d.w. 73 190

Wspólnika
do przedsiębiorstwa zbożowego w dużym mieście pow., gdzie miesięcznie gimnazjum, szkoła wydz. i koszar. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod z.d.w. 73 379

2.000 zł
kto pożyczyci osobie, znajdującej się w bardzo krytycznym położeniu, lub da możliwość zarobku. — Czas i sposób obojętny. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. z.d.w. 73 275

Pożyczki
na dogodnych warunkach udziela „Kreweawa”. Poznań, Grunwaldzka 33, godz. urzęd. 9—18. z.d.w. 73 283

Wspólnika
samotnego, wiek obojętny przyjmę do składu bławatów, konfekcji damskiej, męskiej, towarów galanterijnych, gotówka pożądana. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z.d.w. 73 382

Samotnego
wspólnika przyjmę do składu bławatów lub sprzedam, gotówka pożądana. Organizacja, Górna Wilda 10. z.d.w. 73 389

8 DO WYNAJĘCIA

Wynajmę
zraz szluzne mieszkanie 4 pokojowe w centrum Poznania w nowoobudowanej kamienicy. Potrzebne są 20.000 zł na wykończenie. Agenci wykluczeni. Oferty piśmienne uprasza się tylko od osób dysponujących odpowiednią gotówką do „Par.”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56.475. Pw 70 36 56.475

2 pokoje
i kuchnię z meblami w śródmieściu wskaże Świercz, Słowackiego 27. jw 3003

Pokój
kuchnia 1 000 zł, śródmieście, objęcie zaraz, wskaże Nowość, św. Wojciech 2. z.d.w. 73 238

2 pokoje
i kuchnię z meblami w śródmieściu wskaże Świercz, Słowackiego 27. jw 3003

Pokój
kuchnia 1 000 zł, śródmieście, objęcie zaraz, wskaże Nowość, św. Wojciech 2. z.d.w. 73 238

Wydzierżawię
2 pokoje kuchnię wygodami. Debić, dzierżawa 2 lata. Oferty Kurjer z.d.w. 73 251

Pokoje, ubikacja
nadająca się na warsztat lub skład obuwiczny, objęcie 1500 wiele innych składów także mieszkanie oraz pokoje dla małżeństw poleca „Fragut”, Ratajecka 15 Paszaj I. wchód, parter. z.d.w. 73 236

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia na Łazarzu. — Adres Kurjer z.d.w. 73 267

Pokoje
2 i 3 przy Starym Rynku. „Centrum”, Żydowska 5. r.w. 7 676

Pokój
kuchnia 1200 policzona 4 lata dzierżawa, objęcie zaraz. „Centrum”, Żydowska 5. r.w. 7 677

Mieszkanie
pokój kuchnia natychmiast wolne Poznańska Informacja, Fredry 1, II. z.d.w. 73 346

Mieszkania
7, 5, 4, 3, 2, 1 pokój, kuchnia za dzierżawę, Zgłoszenia Poznańska Informacja, Fredry 1, II. z.d.w. 73 345

Za
2 000—3 000 pożyczki oddam 1 pokój i kuchnię, 25 minut od tramwaju Górczyn. Oferty Kurjer z.d.w. 73 367

Mieszkania
3, 4, 5, 6 pokojowe poleca i poszukuje „Informator”, Ratajecka 15. z.d.w. 73 276

Dwa
trzy i cztery pokoje z kuchnią odda biuro „Warta”, Sew. Mielżyńskiego 28. z.d.w. 73 259

Mieszkanie
2 pokojowe, kuchnia Rynek Jeżycki, 2 letn. dzierżawa Świercz, Zupańskiego 18. z.d.w. 73 356

Skład
kolonialny, pokój, kuchnia — wprost od gospodarza Piotra Wawrzyniaka 43, I. prawo. z.d.w. 73 384

Mieszkanie
3 pokojowe kuchnie, łazienka spiesznie wskaże Świercz, Zupańskiego 18. z.d.w. 73 301

3 pokoje
i kuchnię w willi do wynajęcia. Gotówki 2 500 zł mogą się zgłosić. Adres wskaże Kurjer z.d.w. 73 328

Mieszkanie
dwupokojowe 3.800, dwuletnia dzierżawa Jeżyce oraz wielki wybór innych odda „Komis”, — Sew. Mielżyńskiego 25 a. z.d.w. 73 365

Pokój
kuchnia za dzierżawę zgóry do wydzierżawienia Adres Kurjer z.d.w. 73 387

5 pokojowe
mieszkanie komfortowe do wydzierżawienia wprost od gospodarza. Oferty Kurjer z.d.w. 73 400

Składnica
śródmieście, telefon, światło elektryczne tanio. Bina, plac Sapiżyński 4, III. prawo. z.d.w. 73 338

9 SZUKA MIESZK.

3
pokojowego z kuchnią i wygodami w śródmieściu poszukuje. Pośrednictwem wynagrodzić. Rykiewicz, Wielkie Garbary 9 telefon 33-52. dw 2754

3—5
pokojowe Łazarz lub Jeżyce za gotówkę poszukuje. Oferty Kurjer z.d.w. 73 160

Poszukuje
mieszkania 3—4 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz 2 lata zgóry. Oferty Kurjer z.d.w. 73 183

Poszukuje
jeden ewentualnie 2 pokoje z kuchnią wprost od gospodarza. Najchętniej w okolicy Al. Marcinkowskiego. Oferty proszę składać Kurjer z.d.w. 73 198

Poszukuje
składu z mieszkaniem wprost od gospodarza. Oferty Kurjer z.d.w. 73 224

Poszukuje
1 do 3 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza ewentl. próżnego pokoju Oferty Kurjer z.d.w. 73 350

Mieszkania
z meblami i bez mebli oraz pokoje umeblovane zgłaszaj proszę do biura „Warta”, Sew. Mielżyńskiego 28, parter. z.d.w. 73 290

Poszukuje
mieszkania 2 do 4 pokojowego za płacę czynsz zgóry, od gospodarza Oferty Kurjer z.d.w. 73 201

10 ZAMIANA MIESZKANIA

8 pokojowe
pokojowe mieszkanie na I. piętrze, przy Parku Wilsona, do zamiany na 4 pokojowe mieszkanie słoneczne bez wzajemnej dopłaty

Tanio
pokój wspólny. Kozia 19. III. podwórze. lewo. zdw 73 266

Pokój
z utrzymaniem 2 inteligentnym osobom odnajme. Kreta 24. III. lewo. zdw 73 347

Pokój
2 panom własna pościela wynajme. Wodna 17/18. front. IV. zdw 72 763

Pokój
umeblowany wynajme panu inteligentnemu. Kosińskiego 10. parter. prawo. zdw 72 962

Pokój
dla pana parter elektryczność, śródmieście. Adres Kurjer zdw 73 894

Młyńska
12. I. prawo. pokój wynajme. zdw 73 316

Pokój
czysty 1-2 panom wynajme. Dominikańska 7. III. prawo. zdw 7 674

Panu
wynajme pokój czysty. elektr. Bukowska 33. II. lewo. dom frontowy. zdw 73 349

Elegancki
pokój dla pana na poważnym stanowisku. Ratajczaka 33. II. parter. lewo. zdw 73 363

Pokój
panom utrzymaniem. Wiza. ul. Wierzbicze 81. I. parter. lewo. zdw 73 368

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Półwiejska 39. IV. zdw 73 369

Pokój
umeblowany. elektryczność dla dwóch i jednego pana inteligentnego zaraz wynajme. Wierzbicze 19. III. lewo. zdw 73 370

Pokój
niekrepujący śniadaniami, obiadami zaraz. Kreta 6. III. prawo. zdw 73 273

„Informator“ poleca pokoje umeblowane
dla panów, małżeństw. Ratajczaka 15. zdw 73 279

Pokój
elegancki do wynajęcia. Rohloff Ogrodowa 5. zdw 73 284

Słoneczny
pokój dla 2 osób lub bezdzietnego małżeństwa wolny. Św. Wacława 23. II. lewo. zdw 73 286

Pokój
wspólny zaraz. Półwiejska 3. I. lewo. zdw 73 292

Ladny
pokój wynajme. Matejki 1. I. zdw 73 282

Pokoik
wspólny pokój odnajme. Skryta 8. III. lewo. zdw 73 296

Pokój
dla 2 panów od 15. 1. do wynajęcia. Szewska 14. II. prawo. zdw 7 612

Pokój
dla panów. Dominikańska 23a. Kordylasińska. zdw 73 293

Dobrze
umeblowany pokój, łazienka, telefon, światło elektr. do wynajęcia. Aleje Marcinkowskiego 3b. I. parter. Bukowska. zdw 73 298

Przyjmę
2 panią na wspólny pokój. Grobla 17. Włodarczyk. zdw 73 302

Skromny
pokój wynajme zaraz. Półwiejska 37. III. lewo. zdw 73 361

Pokój
osobnym wejściem 1-2 panom lub panom zaraz. Wiśniewski. Żydowska 28. zdw 73 355

Pokój
frontowy dwóm panom wynajme. Wielkie Garbary 44. III. lewo. zdw 7 673

Mały
umeblowany pokój bez pościeli dla pani na stałej posadzie. Bukowska 33. parter. lewo. dom frontowy. zdw 73 295

Jednemu
lub dwóm panom pokój wspólny fortepian w domu. Poznańska 27a. Szolc. zdw 73 310

Umeblowany
pokój 1 lub 2 osobom wynajme. Siklas. Podgórna 13. zdw 73 319

Dwa
pokoje umeblowane. telefonem, częściowym używaniem kuchni przy parku Wilsona wynajme. Oferty Kurjer zdw 73 333

Ladny
słoneczny pokój. elektryczność. Grunwaldzka 23. III. prawo. zdw 73 339

Pokój
dwuosob. z salonem, z całodziennym utrzymaniem od 1 grudnia do wynajęcia. telefon. fortepian. wykwintne umeblowanie. Zabłocka. Aleje Marcinkowskiego 1. tel. 3905. zdw 73 263

Frontowy
pokój 1-2 panom wynajme. Strzelecka 26. III. lewo. zdw 73 272

Małżeństwu
bezdzielnemu oddam pokój umeblowany używaniem kuchni. Świercz. Zupańskiego 18. zdw 73 304

Pokój
czysty dla 1-2 panów z utrzymaniem korzystnie. Adamska. Bukowska 33. III. front. zdw 73 294

Wspólny
panu zaraz. Kłasztorna 9. I. lewo. zdw 73 215

Pokój
wynajme zaraz. Krasieńskiego 14. III. prawo. zdw 73 227

Kantaka 6
I. p. wynajme pokój z utrzymaniem 2 osobom. zdw 73 223

Pokój
z utrzymaniem na 2 osoby do wynajęcia. 27. Grudnia 5. II. albo na 1 osobę. zdw 73 221

Dwa
frontowe dobrze umeblowane pokoje dla małżeństwa z używaniem kuchni od 1. 12. do wynajęcia. Poznańska 50. II. zdw 73 237

Pokój
umeblowany elektryczność (utrzymanie). Podgórna 2. III. lewo. zdw 73 248

Pokoik
dla solidnej panią bez pościeli. Wybickiego 2. III. prawo. zdw 73 246

Pokój
1-2 panom. Kreta 6. wysoki parter. prawo. zdw 73 250

Gwarna
8. III. prawo. pokoje duży i wspólny wynajme. zdw 73 252

Umeblowany
pokój. Grottigera 2. IV. zdw 73 255

Pokój
utrzymaniem. centralnym ogrzewaniem. elektr. światłem. centrum do wynajęcia. Tafelska. Ratajczaka 33. III. lewo. zdw 73 261

Wspólny
frontowy panu wynajme. Wielkie Garbary 2. II. pr. zdw 73 193

Pokoje
dobrze umeblowane do wynajęcia 1 lub 2 osobom. światło elektr. łazienka od 15. II. Ratajczaka 27. II. front. zdw 72 818

Paniąkę
skromna na wspólny pokój przyjmę. Marsz. Pocha 29. IV. zdw 73 209

Pokój
skromny solidny osobie Ogrodowa 10. parter. prawo. zdw 73 210

Pokój
frontowy dobrze umeblowany (centrum) dla 1-2 panów zaraz do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 73 205

Pokój
2 osoby z utrzymaniem. Ogrodowa 12. I. p. Ludwik. zdw 73 208

Balkonowy
pokój solidnym panom. Słowackiego 39. III. prawo. zdw 73 229

Pokój
umeblowany zaraz lub 1 wynajme. Gwarna 17. III. prawo. zdw 73 223

Pana
na wspólny pokój Wielkie Garbary 9. parter. lewo. zdw 73 231

Pokój telefonem
centralne ogrzewanie lepszymu panu zaraz oddam. Skłodowa 1. I. III. wejście. zdw 73 185

Pokój
dwóm paniąkom własna pościela wynajme. Półwiejska 6. podwórze. lewo. I. prawo. zdw 73 186

Pokój
ewentualnie utrzymanie wynajme. Matejki 55. II. lewo. zdw 73 184

Pokoju
eleganckiego. niekrepującego. najchętniej w samotnej osobie, z utrzymaniem Oferty Kurjer zdw 73 095

Pokoiku
skromnego poszukuje od 1. Kurjer zdw 73 194.

Niekrepującego
pokój Jeźwie szuka pan. Oferty Kurjer jw 3002

Małżeństwu
bezdzielnemu szuka pokoju, dzielnicą obojętą, do 60 zł. Oferty Kurjer zdw 72 153

Pokoju
śródmieściu z całym utrzymaniem światłem elektr., opalem poszukuje starszy student. Szczegółowe oferty Wiktor Ciesielski. Półwiejska. pow. poznański. zdw 73 373

Pokoju
bez mebli ewentualnie umeblowanego poszukuje. Zgłoszenia z ceną do Kurjera zdw 73 280

Umeblowanych
pokoi poszukuje „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 73 278

Pokoju
w samotnej osobie poszukuje. Włda — śródmieście. Oferty Kurjer zdw 73 300

13 LOKALE

Ubikacji
na warsztat rzeźbiarski poszukuje Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 73 075

Ubikacji
suchej, jasnej, w suterenu z frontowym wejściem przy ruchliwej ulicy celem otworzenia pracni poszukuje zaraz bardzo solidna osoba. Oferty proszę do Kurjera pod zdw 73 070.

14 DZIERŻAWY

Poszukuje
dzierżawy chlewu dla świń. Oferty do Kurjera zdw 73 187.

Gościniec
składem kolonijalnym wielkiej wsi przy szosie 2 morgi ogrodu. bez konkurencji. wprost od właściciela. 5 lat wydzierżawy dzierżawa 2 lata zgóry 3 000 zł. od Poznania 8 km. Zgłoszenia Sowiński. Poznań, św. Marcina 22. tel. 18-97. zdw 73 240

Gościniec
bez pełnej koncesji w dużej ruchliwej wiosce nad szosą. 10 km od miasta powiatowego, z przyległą kolonijką, rzecznikiem, saliną, obszerną ubikacją oraz 30 morgi ziemi z laka do wydzierżawienia. Towar. wszelkie sprzęty rzeźnicze i polnicze do obciążenia na własne Reflektanci najchętniej inwalida woj lub powstaniec. celem uzyskania pełnej koncesji zechcą przesłać zgłoszenia pod zdw 73 372

Garaze
według najnowszych wymagań. światłem elektrycznym wydzierżawiam. Autosaraże, warsztaty samochodowe. Fortuna. Kościelna 33. telefon 7734. zdw 73 321

15 UZDROWISKA

Krynica
pensjonat Br. Chlapowskiej i T. Sarezyńskiej. willa „Stella” przyjmuję zamówienia. Wigilia. Drzewko. Sporty. nw 5 252

Zakopane
„Januszek” ul. Chałubińskiego. pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Dzielnicą will. parków. Dom ciepły. Wodociąg elektryczność. łazienka. Pokój ładny z utrzymaniem 8,50 zł. od 15 grudnia 10 do 12,50 zł. zdw 71 808

Zakopane
pensjonat „Ruczaj”. ul. Zamojskiego. tel. 256. Hygieny, komfort ciepło, słonecznie, sucho, wikt pierwszorzędny. Do 20 grudnia ceny o 30 procent niższe. nw 5373

16 OSOBISTE

Osobiste
Staśki! proszę o zwrot listów pod dawnym adresem. Anuska. zdw 71 960

Ogłoszenie zdw 72 025.
o unieważnieniu weksla na 6 000 zł wystawionemu panu A. Habowskiemu cofam. Jan Górny. Zabno. zdw 73 102

7 000 8
proszę odebrać list w administr. Kurjera zdw 73 182

Wydane
p. Czachorowskiemu, właśc. biura pośrednictwa „Argus”. Poznań, Piekary 18. 4 x 500 złotych białe weksle z żyrem mojej żony unieważniam z powodu nie przeprowadzenia transakcji. (—) Ludwik Wojciechowski. Dolsk. 13. 11. 29. zdw 73 254

21 ZGUBY

Unieważniam
skradzione mi w Poznaniu dnia 28. 9. 29. duplikaty karty łowieckiej i noszenia broni, wydane przez Starostwo Wadowice. Jan Janos. Targanice. poczta Andrychów. zdw 72 540

Zaginął
biały szpic „Bob”. Do oddania Śmigalski. Konopnickiej 11. zdw 73 338

Zaginęły książeczki:
1) rach. wkładu A. 3962 Sołecki Franciszek. Oborniki na 3 307,94 zł. 2) rach. wkładu C. 2816 Holender Maria. w/m. na zł 1.280,26 3) rach. wkładu A. 4922 Sakaradkiewicz Władysław w/m. na zł 1.000. O ile książeczki powyższe nie zostaną przedłożone w terminie do dnia 12. 12. 1929 r., wystawimy nowe. Bank Przemysłowców Sp. Akc. w Poznaniu. nw 2842

22 ROZMAITE

Robótki ręczne
rysuje po cenach umi. kowanych. Jankowska. Stary Rynek 48. II. bpw 948

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarowska. plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Piękny
obraz do nabycia. Zygmunt Morawski. Półwiejska 7. zdw 72 625

Kuśnierka
modernizuje i naprawia futra damskie tanio. Wierzbicze 39 a. I. wprost. zdw 72 789

Przenisywanie
na maszynach Biuro Prac. Plac Wolności 9. bpw 752

Obuwie
kupuje się najtaniej u Sternała Chwaliszewo przy moście. bp 876

Futra
damskie i męskie wszelkiego rodzaju przerabiam wykonuję po dług miary. pierwszorzędnie solidnie i tanio W. Królikiewicz. ul. Podgórna 6 zdw 72 026

Chiromantka
przyjeżdżna przepowiada przyszłość. teraźniejszość. przeszłość dobrze wróży z reki. kart. Rom. Szymańskiego 8. podwórze. parter. lewo. przy placu Świątkowskim. zdw 72 244

Aleksander Thomas
Nowa 5. Salon Sztuki. dzieła pierwszorzędnych artystów malarzy. Pw 6093-43-6

„Silvikrin“
Fluid. woda na włosy. szampon. Hortiflor - krem Hortiflor - śmietana po cenach oryginalnych fabrycznych poleca J. Gadebusch. drogerja i perfumeria. Poznań. ul. Nowa 7. (Bazar) telef. 16-38. ul. 1869. dw 2 666

Przyjmie
dziecko na wychowanie z lepszej rodziny. Adres wskaże Kurjer zdw 73 089

Wykonuję
czyszczenie kotłi i filców. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 161.

Pianina
meble odnawia bejcuje. Stolarnia. Kwiatowa 6. zdw 73 067

Obrazy oprawa obrazów
najtaniej w firmie W. Told Leworski. Wrocławska 26. Pw 6039 40 43 123 4

Obiady
smaczne 1-1,20. Gwarna 8. III. zdw 73 253

Przyjmę
dziecko na wychowanie. Adres Kurjer St. Rynek rw 7 675

Podróżujący
zaprowadzony w kolonijkach i piekarniach przyjmie zastępstwo na dobry artykuł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 73 380

Roboty drenarskie
czyszczenie wozów i rysunki drenarskie wykonuję po umiarkowanych cenach. Wawrzyn Winger. przedsiębiorstwo w Książu. dw 2 855

Krawcowa
z dłuższą praktyką na eleganckie suknie i płaszcze poleca się w lepsze domy. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 287

Przyjmuję uczniów na stancję
z dniem 1 grudnia. Dobra opieka i gruntowna pomoc w naukach zapewniona. Dyrektorka Nowackiewiczowa. Udziela się lekcyje także zbiorowych z matematyki, fizyki, chemii i przyrody Zgłoszenia przyjmuję się od 15. 11. przy ul. Matejki 55. III. zdw 73 358

Jedwabne
wełniane suknie wykonuję 10 zł. Dłubczyńska. Chwaliszewo 4. I. zdw 73 330

Prywatna wynożyczalnia samochodów
Samochody eleganckie luksusowe na dalsze tury, na dogodnych warunkach wypożyczam. Autogaraże, warsztaty samochodowe Fortuna. Kościelna 33. telefon 7734. zdw 73 322

23 OZENKI

Młoda
przystojna blondynka z rodziny obywatelskiej. posag 30 000. poszukuje męża. Oferty Kurjer zdw 73 099

Szatyn
lat 33. posiadający majątek wartości 60 tys. i większe przedsiębiorstwo rzemieślnicze. pragnie poznać pannę do lat 30 z majątkiem do 20 tys Oferty z fotografią do Kurjera zdw 73 125. Dyktacja spawalec

Kawaler
przystojny brunet, posiadający 15 tys., poszukuje znajomości przystojnych inteligentnych, niebiednych pań do lat 28. celem ożenku. Dyskretna, zapewniona. Biura wykluczone. Oferty możliwe z fotografią do Kurjera zdw 73 111

24 NAUKA

Vala Jennings
przyjmie kilka inteligentnych pań do akademickiego kompletu tańców. Lekcje orywalne o każdej porze. Ratajczaka 29 III. lewo. Pw 6 924 45. 78

Tańców najmodniejszych
Tango. Boston diagonal. Quikstep Blus wyucza pod gwarancją uproszczoną metodą Szkoła Baletmistra Szczucka asystentki Szczorkówna. Karabas. Plac Wolności 14 a III. p. 4-9. zdw 72 555

Profesor gimnazjalny
przygotowuje do egzaminu z 6 kl. pojedynczo lub zbiorowo. Zgłoszenia Kurjer zdw 71 477

Ucz się języków obcych!
Angielskiego niemieckiego francuskiego pod kierunkiem sil zagranicznych wyuczysz się w domu przez korespondencje metodą listowną. Szybko. tanio. skutecznie. Probné listy na 8 dni po nadaniu 3,50 zł. Instytut „Matura”. Kraków. Karmelicka 35. Pw 6 816-70-481

Akademja Tańców
po powrocie z zagranicy prof Stefan i Janina Wituskowsky rozpoczęli naukę ostatekności wiedeńskiej. Parzyża i Londynu Skarbowa 14. parter. lewo. sala komfortowa i niekierująca od 6-10 Pw 6922 45. 76

Lekcje tańców Vala Jennings
Wpisy do towarzyskich kompletów dla inteligentnych na grudzień. przyjmuję już teraz Lekcje prywatne każdego czasu. Szkoła prowadzi po tegorocznych studiach w Paryżu. Londynie Nowym Jorku. Godz 3-7. Ratajczaka 29 III. lewo. Pw 6923 45. 65

Paniąkę
wyczy się szycia blisko Jeźwie. Matejki. Oferty Kurjer zdw 73 129

Lekcyj
jęz. francuskiego. polskiego u dzieli studentka. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 181.

Tani kurs tańców
półtoramiesięczny 20 zł. Sew. Mielżyńskiego 1. II. 6.30-9. zdw 73 180

Francuskiego
i muzyki udziela rutynowana nauczycielka. Uczenia Vincent d'Indy'ego „Lutecienne”. Niegolewskich 10. II. prawo. zdw 73 202

Koedukacyjne Poznańskie Kursy Budowlane
Kraszewskiego 17. III. prawo. zdw 73 143

Studentka - polonistka
udzieli korepetycji. również francuskiego Zgłoszenia Kurjer zdw 73 392

25 MUZYKA

Kto
udziela lekcyj na cytrze koncertowej. Oferty Kurjer zdw 73 173.

Lekcje
muzyki ćwiczenia Młyńska 3 III zdw 64 659-60

Lekcyj
fortepianu udziela pauczycielka nie drogo. Ratajczaka 10. I. zdw 73 226

Fortepian
wolny do ćwiczeń. Strzelecka 6. parter. prawo. zdw 73 395

27 SZUKA PRACY

Inteligentna
kierowniczką ochronki z dobrymi referencjami i dwuletnią praktyką przyjmie posadę 1 12 29 lub później Eweliny przyjmie posadę prywatną w charakterze nauczycielki wychowawczyni w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 72 867

Młynarz
kilkuletnia praktyka dobruimi świadectwami obeznany z maszyną młynarską. naprawa kamieni i motorem ssaca gazowym poszukuje samodzielnej posady w większym lub mniejszym młynie. Mroczyski Wonna poczta Szwarcenowo. pow. Lubawa. zdw 72 591

Ślifierz
szkła. kawaler. z dobrą długoletnią praktyką poszukuje posady. miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 72 424

Aptekarska
elewka z 1 1/2 roczną praktyką. dobruie obeznana z wszystkimi pracami apteczną. poszukuje posady od 1 12. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 73 546

Sekretarz adwokacki
rutynowany z kilkunastoletnią praktyką poszukuje posady w Poznaniu. Jan Jarosz. Grudziądz biuro Dr. Kisielewskiego. d. w 2834

Motorzysta
z 5 1/2 letnią praktyką. dobruimi świadectwami. prowadzi motor Diesla. centrale światła elektrycznego i akumulatory na światło i silę. Oferty Kurjer zdw 73 344

Młodsza
biurowa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 343

Praczką
dobrze poleconą poszukuje prania i posługi na piątek i soboty. Matejki 58. parter. lewo. zdw 73 114

Dziewczyna
poszukuje miejsca do wszelkiej pracy domowej Oferty Kurjer zdw 73 119

Paniąkę
inteligentna poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer zdw 73 118

Posługaczka
poszukuje posługi przed południem. Oferty Kurjer zdw 73 157.

Dziewczyna
z dobruimi świadectwami poszukuje posady od 15. 11. 29. do wszystkiego z gotowaniem bez prania. Oferty Kurjer zdw 73 156

Panna
znająca szycie przyjmie posadę pokojową lub do dzieci zaraz lub od 1. 12. Zgłoszenia do Kurjera zdw 73 152

Aptekarska
siła pom. (meska) dobruie wpracowana i polecana poszukuje posady zaraz lub 1 12 29. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 73 151.

Samodzielna
buchalterka książkowa poszukuje posady w większym przedsiębiorstwie od zaraz lub później. Oferty do Kurjera zdw 73 346

Osoba
lat 27. z wykształceniem matematycznym. szkoła handlowa, szybko się orientująca z kilkoletnią praktyką biurową. dobruimi świadectwami, z szymbik i ładnym charakterem pisania. pisząca na maszynie. język polski. francuski i niemiecki w słowie i piśmie. poszukuje posady zaraz lub później sekretarza rachmistrza, księzkowego. kasjera lub innej (także na majątku. zna dokładnie księgowość gospodarczą. prowadzenie sekcjiwa i t. d. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego. zdw 72 559

Przyjmę
posadę w gospodarstwie domowym zaraz lub 1 12. Znam gotowanie. prasowanie sztywne bielizny i szycie. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 627

Handlowiec
branży włókienniczej poszukuje posady ewtl z podróżowaniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 72 289

Drogerzysta
młodszy dzielny ekspedjent poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 72 417

Szofer ślusarz
długoletnia praktyka poszukuje posady samochodowej osobowej lub ciężarowej Oferty Kurjer zdw 73 146

Praczką
poszukuje prania i posługi. Maciejewska. Kozia 23. III. u p. Przepióra. zdw 73 145

Dziewczyna
wiewska. uczciwa i pracowita. poszukuje posady od 15. 11. 29. — Zgłoszenia P. Stefańska. Murowana Gołina powiat Oborniki. zdw 73 141

2 dekoratorów
wykonują szybko i tanio wszelkie dekoracje. jak i malowanie plakatów Ceny bezkonkurencyjne. Oferty do Kurjera zdw 73 132.

Dziewczyna
z dobrej rodziny. długoletnie świadectwa. poszukuje posady od 15. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 134

Stenotypistka
początkująca. znająca język niemiecki. poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 73 175

Elektryczny
spawacz poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 72 448

Syn
uczciwych rodziców pragnie się wyuczyć młeczarstwa w mieście lub na prowincji. Adres wskaże Kurjer zdw 72 803.

Szofer ogrodnik
z kilkulatnią praktyką poszukuje posady. najchętniej na majątku. Zgłoszenia Kurjer zdw 72 787.

Biuralistka
z praktyką poszukuje posady z skromnym wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 73 735

Gosponia
kucharka restauracyjna samodzielna. z dobruimi poleceniami. poszukuje stałej posady lub jako przychodnia Polecam się także na wszelkie uroczystości rodzinne. Marta Pauer. Wały Jana III. mar. 12. zdw 72 727

FUTRA

spody pod futra, lisy i skóry wszelkiego rodzaju kupuje się NAJTANIEJ w firmie

JOZEF DAWID

Poznań, ul. Nowa 11 i Wrocławska 36. Pw 4894-0.1248

Ekspedjentka

rzeczniczka z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 73 172

Kto

przyjmie panią w naukę fryzjerstwa za wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 171

Dziewczyna

pracownica poszukuje posady od wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 73 183

Uczniwa

dziewczyna, sierota, poszukuje posady lub prania, piórę dobrze i tanio. Łąkowa 18, Złotnik, u. p. Szymkowiak. zdw 73 151

Introligator

zdolny poszukuje zajęcia. Łaska we zgłoszenia Kurjer zdw 73 195

Dziewczyna

młodsza poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 73 196

Posługaczka

uczniwa szuka na po południe posady. Kurjer zdw 73 207

Posługaczka

sumienna, rzetelna i pracowita szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 232

Krawcowa

w dom specjalności bielizna, krawiectwo, futra. Oferty Kurjer zdw 73 230

Gospodyni

lat 24, dobrze gotuje, zna gospodarstwo kobiece, inteligentna, poszukuje posady. Zgłoszenia Brodzicz, Bydgoszcz, Kościuszki 36. Pw 7065 63.1097

Student

III. roku, prawnik-ekonomista poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 72 724

Destylator

podróżujący przyjmie posadę w branży lub pokrawnej zaraz, wędlenie od 1. 12. 29. Łaska we oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 72 759

Bufetowa

lat 19, z dobrymi świadectwami, poszukuje zaraz posady. Łaska we zgłoszenia do Kurjera zdw 72 884

Posługaczka

szuka posady przed południem lub po południu. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 220

Młodsza

steno typistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 73 219

Posady

woźnego, inkasenta lub innej poszukuje. Złóżę kaucję. Kurjer zdw 73 249

Dziewczyna

z prowincji, poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 73 256

Urzędniczka

biurowa poszukuje zajęcia od godziny 3.30 po południu, najchętniej przy kasie w kinie. Oferty Kurjer zdw 73 348

Posługaczka

poszukuje posady, znająca wszelką pracę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 73 374

Dziewczyna

sumienna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 73 285

Szofer

kowal - ślusarz, trzeźwy, który prowadził silniki spalinowe, językiem polskim i niemieckim, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 73 283

Dziewczyna

wiejska, skromna, która była 10 lat na probostwie, mająca się na kuchni i gospodarstwie domowym poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 353

Dziewczyna

z długoletnimi świadectwami, dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. 11. lub później. Oferty Kurjer zdw 73 352

Posługaczka

szuka posady na przed południe. Oferty Kurjer zdw 73 318

Inteligentna

panienka z prowincji nawskroś uczniwa, poszukuje posady do dzieci lub za pokojówką (dobrze gotuje). Oferty Kurjer zdw 73 323

Inteligentna wdowa

w krytycznym położeniu prosi o posadę kasjerki, biuralistki wzgl. wyreczytelki. Oferty Kurjer zdw 73 324

Panna

inteligentna poszukuje posady ekspedjentki do cukierni, restauracji lub składu kolonialnego. Oferty Kurjer zdw 73 086

Bielizniarka

szycie elegancką bielizną, poleca się poza dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 094

Student pharm.

pomocnik aptekarski poszukuje zastępstwa na kilka dni w mieście. Zastępstwo objąć może w każdej chwili. Łaska we oferty do Kurjera zdw 73 084

Pomocnik

krawiecki poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 083

Inteligentna

kasjerka dominująca ze znajomością księgowości Wielkopolskiej Izby Rolniczej na niewypowiedzianym stanowisku poszukuje posady od 1. 1. 30 r. Oferty Kurjer zdw 73 081

Posługaczka

poszukuje posady najchętniej na Łazarzu. Oferty do Kurjera zdw 73 074

Biuralistka

z dłuższą praktyką, pisząca na maszynie, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 73 072

Posługi

poszukuje na po południu Sołacz lub Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 73 069

Inteligentna

panienka, znająca szycie i gospodarstwo domowe, poszukuje posady także w charakterze wychowawczynie. Oferty Kurjer zdw 72 946

Wdowa

starsza, zaufana, zna dobre gotowanie i wszelkie prace, poszukuje posady gospodyni zaraz. — Wymagania skromne. — Oferty Kurjer zdw 72 982

Kino „ODEON“, ul. 27 Grudnia 14. Od dziś i dni następne

„Niewolnicy Carskiego Knuta“

Potęzna epopeja z pełnego tragizmu okresu pańszczyzny za panowania cara Aleksandra I-go. W niedzielę i święta połączony o godz. 3-ciej.

Szofer

kowal - ślusarz, dobrymi świadectwami, trzeźwy, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 72 980

Panienska

uczniwa z dobrej rodziny poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 72 985

Prośba

inteligentna, młoda wdowa po oficerze prosi o jakkolwiekbyd posadę gospodyni lub do składu. — Kurjer zdw 73 023

Posady

w charakterze niarki lub do wszystkiego oboje, świadectwa dobre. Kurjer zdw 72 944

Posługaczka

poszukuje posady z praniem i gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 72 983

Panienska

zajmie się dziećmi, udzieli lekcji, wyreczy pania domu. Oferty Kurjer zdw 72 958

Ogrodnik

kawaler dzielny w swym zawodzie z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 1. 1930 r. Zgłoszenia pod adresem M. Ozerński, Nowowieś Królewska, powiat Września. zdw 72 973

Dziewczyna

do wszystkiego bez gotowania, młoda, uczniwa, dobrze polecona szuka posady od 15. 11. Zgłoszenia: Rynek Łazarzki 8, III. str. lewo, Poznań. zdw 72 980

Posługaczka

młodsza, sumienna, uczniwa, czyta poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 72 970

Panienska

biegła w rachunkach poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 013

Biuralistka-fakturyzka

z lepszym wykształceniem i praktyką, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady. Łaska we oferty do Kurjera zdw 72 998

Dziewczyna

szuka posady, zna obojętne i sprzątanie. Kurjer zdw 72 865

Sierota

lat 16, do dzieci. Oferty Kurjer zdw 72 947

Początkująca

biuralistka z lepszym wykształceniem poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 72 734

Posługaczka

do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 72 720

Kupiec

zbożowiec z branży młyńskiej, średni wiek I a referencje poszukuje posady kierownika, buchaltera lub zastępcy szefa. Oferty Kurjer zdw 2836

Człowiek

młody, sumienny, przyjmie pracę stróża, woźnicy lub jakiegokolwiek pracy z kaucją 100 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 72 856

28 WOLNE MIEJSCA

Parafia wojskowa

w Inowrocławiu poszukuje kościelnego. Warunki: reflektanci winni wykazać się dowodem odbytej służby wojskowej kawalerowie pierwszeństwo, wynagrodzenie miesięczne ca 150 zł. zdw 72 718

Majstra ślusarskiego

obeznanego z pracą na kasy i kasetki poszukuje Tylko pierwszorzędne świadectwa i referencje zostaną uwzględnione. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera zdw 73 028

Kuchmistrzynie

młodsza, z dobrymi świadectwami z hoteli, pensjonatów lub kasyńska potrzebna zaraz do pierwszorzędnego hotelu na prowincji 1/2 godziny od Poznania, kuchnia nowoczesnie urządzona. Reflektuje się na osobę znającą się na dobrej polskiej kuchni. Zgłoszenia do „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11, pod 46.52. Pw 7 052-46.52

1.500—3.000

złoty miesięcznie zarobka zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek powaźnego Banku Najwyższa prowizja zdolnym pensja. patent, kolej dyety Uwaga! — Ulatwniona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia przewidywane Początkujących poczyna Oferty Lwów skrytka pocztowa 206. np 5304

Panienska

pomoc w wyrobie pończoch potrzebna. Mostowa 16, III. lewo. zdw 73 185

Dziewczyna

z bardzo dobrem gotowaniem i do wszystkiego potrzebna zaraz. Zgłoszenia pisemnie lub osobiście: Kościan, ul. Kościuszkij 41, Rozwadowska. zdw 73 136

Ekspedjentka

zaraz. 27 Grudnia 1. cukiernia, Nowicki. zdw 73 135

Uczeń

który się już uczył może się zgłosić z własną pościelą. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw, podanie wynagrodzenia Nowak, towary kolonialne, Jarocin, Rynek 4. zdw 73 121

Piekarz - cukiernik

lecz tylko dobry i samodzielny potrzebny Oferty Kurjer zdw 73 178

Fryzjerka

potrzebna zaraz. Sołacz, Wolińska 13. zdw 73 516

Dziewczyna

tylko taka, która pracowała przy cukierniach może się zgłosić. Roman Szymarskiego 7. zdw 73 203

Fotografistka

do wszelkich prac w zakresie fotografii zaraz potrzebna Złóżdka fotograficzna E. Spizewski, Srem nw 53 63

Ekspedjentka

kasjerka handl młodsza. Zgłoszenia z życiorysem i pretensją. — Oferty Kurjer zdw 73 234

Poszukuje

się mężczyzny, zamieszkałego w pobliżu ul. Marsz. Focha i Gąsiorowskich do wykonania prac stróża domu. Adres wskaże Kurjer zdw 73 214

Potrzebna

służąca bez gotowania od 15. 11. Św. Wojciech 16a, II. prawo. zdw 73 239

Panienska

można się zgłaszać na kurs lekcji robotek. Włczakówna, Rybaki 7. zdw 73 169

Woźnicy

sumiennego, obeznanego z jazdą kofim w Poznaniu w celu sprzedaży mleka, potrzebuje Mleczarnia, kaucja pożądana ale nie konieczna. Zgłoszenia Chwaliszewo 63, skład godz. 5—7, zdw 73 217-8

Kucharka

restauracyjna biegła w zawdzie możliwie z własną pościelą potrzebna od 1 grudnia 1929 Zgłoszenia z podaniem warunków: Restauracja „Oaza“ St. Górczyński, Ostrów (Wlkp.) nw 5320

Dziewczyna

najchętniej wiejska, potrzebna. Marc. Mottego 2, rzeczniwo. rw 7 664

Posługaczka

z praniem od 7—4 potrzebna. Oferty do Kurjera zdw 73 192

Służąca

do wszystkiego z praniem potrzebna Steimetz, Wielkie Garbary 36. zdw 73 211

Służąca

do wszystkiego potrzebna. Łukaszczyca 1, II. prawo. zdw 73 213

Dziewczyna

do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz. Jeżyce 2, I., lewo. zdw 73 233

Chłopiec

do posyłek silny potrzebny. Władysław Schubert, Szewska 20. zdw 73 255

„MIŁOŚĆ I ŁZY SZOPENA“

Od dziś w Kinie „KAPITOL“

Tylko 3 dni!

ul. Półwiejska 2.

Pw 71 22-46,89

Humor zagraniczny

— Prawda, kochanie, że nie pójdziesz do teatru w twym starym płaszczu?
 — Oczywiście, że nie!
 — Ja też tak sądziłem i dlatego kupiłem jeden tylko bilet.

(Journal Amusant Paryż) S. F.

Przedpłata — do grudnia 1929 r. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku Ilustr. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w kwotę 4.00 w agencjach w mieście 4.50 z odnośnikiem kwartalnie 14.50. Pod opaską w Polsce 9.00, pod opaską w innych krajach 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przesyłek w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia — na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznie 240 gr. od 1-lamowej milim. ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Telefony do Redakcji i administracji: 4481, 1476, 3307, 3524, 4075, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149